

PIKKU HEIDI

OPPI JA VAELLUSVUOSINAAN

KIRJOITTANUT

JOHANNA SPYRI

SUOMENNOS

KUVILLA

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

UNIV. BIBLIOTH.

* 1907 *

HELSINGFORS

1. 1000 1000 1000
2. 1000 1000 1000
3. 1000 1000 1000

NUORTEN KIRJOJA N:o 12

PIKKU HEIDI

KERTOMUS ALPEILTA

KIRJOITTANUT

JOHANNA SRYRI

SUOMENNOS

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

HELSINGISSÄ 1905,
OSAKEYHTIÖ WEILIN & GÖÖS AKTIEBOLAG.

SISÄLTÖ:

	Siv.
1. Tunturisedän luo	1
2. Iso-Isän luona	19
3. Laitumilla	29
4. Iso-äidin luona	47
5. Joku käy vieraana ja vielä toinenkin; jonka vie- railemisesta on surkeita seurauksia	66
6 Uusi luku ja ihan uusia asioita	82
7. Neiti Rottenmeier viettää levottoman päivän . . .	95
8. Levottomuutta Sesemannin talossa	115
9. Isäntä kuulee talossaan kaikellaista, jota hän ei ennen ole kuullut	131
10. Eräs mummo	141
11. Heidi edistyy tiedoissa, mutta kuihtuu ruumiillisesti	156
12. Sesemannin talossa kummittelee.	164
13. Kesä-iltana tunturille	181
14. Pyhänä kun kirkonkelloja soitetaan	206

ENSIMÄINEN LUKU.

Tunturisedän luo.

Ystävällisestä Maynfeld-kylästä johtaa kapea, kiemurteleva polku tiheää metsikköä ylöspäin noitten vuorihuippujen juurelle, jotka tältä puolen ylhäisinä ja vakavina katsovat alas laaksoon. Vähitellen alkaa polku yhä jyrkemmin kohota ja lyhyt tunturiruoho sekä mehukkaat yrtit tervehtivät tuoksullaan vaeltajaa; tämä polku viepi suoraan ylös Alpeille asti.

Mainittua polkua astui eräänä kesäkuun aamuna kookas, reippaan näköinen tyttö, taluttaen lasta, jonka jo entisestään ahavoittuneet kasvot aurinko oli paahtanut tulipunaisiksi. Ei ihmettäkään, sillä lapsi oli kesän helteestä huolimatta vaetetettu kuin kovimman pakkasen varalle. Tuo

pieni tyttönen näytti tuskin viisivuotiaalta, vaikkei juuri ollut helppo saada mitään käsitystä hänestä, sillä hänellä oli ainakin kaksi, ellei kolme pukua yllään ja päällepäätteeksi suuri punainen pum-pulihuivi niin moneen kertaan ympärilleen ki-dottuna, että mainittu pieni henkilö näytti varsin muodottomalta, kun hän palavissaan pyrki vaiva-loisesti ylöspäin raskaissa nauloitetuissa vuori-kengissään.

Tunnin verran olivat he astuneet, kun tulivat erääseen vuoririnteen puolitiessä olevaan asut-tuun paikkaan, jota yleisesti nimitettiin „kyläksi“. Täällä heitä puhuteltiin joka rakennuksen luona, milloin ikkunoista, milloin ovista, milloin taas tiellä, sillä tyttö oli näiltä seuduin kotoisin. Hän ei kuitenkaan pysähtynyt missään, vaan vastasi ainoastaan ohimennen kaikkiin tervehdyksiin ja kysymyksiin, kunnes saapuivat kylän viimeiselle asunnolle.

„Odota hieman, Dete“, huudettiin hänelle eräästä ovesta, „niin minä saatan sinua kappaleen matkaa“.

Puhuteltu pysähtyi; samassa irtautui lapsi hänestä ja istahti maahan.

„Oletko väsynyt, Heidi?“ kysyi Dete.

„En, vaan minun on palava“, vastasi lapsi.

„Pian saavumme perille, koeta vähän vielä ponnistaa voimiasi ja astua pitkin askelin, niin olemme tunnin päästä ylhäällä“, puheli Dete ke-hoittaen.

Samassa astui harteava, hyväntahtoisen näköinen vaimo ulos heidän luoksensa. Lapsi nousi ylös ja seurasi vähän jäljempänä ystävyksiä, jotka heti rupesivat vilkkaasti keskustelemaan kylän asukkaista ja monenmoisista seudun kuulumisista.

„Mutta mihin sinä oikeastaan tuon lapsen kanssa aiot, Dete?“ kysyi viimeksi seuraan saapunut. „Hän on varmaankin sisarvainajasi pieni orpotyttö?“

„Niin on“, vastasi Dete, vien hänet tuonne ylös iso-isän luo jäämään.“

„Mitenkä, jäämäänkö tunturi-ukon luo? Oletko täysijärkinen, Dete! Miten sinä semmoista saatat ajatellakaan? Ukko kyllä paikalla lähettää sinut takaisin!“

„Sitä hän ei voi tehdä: hän on lapsen iso-isä, hänenkin täytyy jotakin tehdä lapsen puolesta; tähän asti olen minä pitänyt huolen siitä, ja sen sanon sulle ennakolta, Barbel, etten minä tuon lapsen tähden jätä semmoista paikkaa, joka minulla nyt on tarjona. Tehköön iso-isä nyt tehtävänsä.“

„Niin, kyllä, jos hän olisi semmoinen kuin muut ihmiset“, sanoi pieni Barbel vilkkaasti, „mutta tunnethan sinä hänet! Lapsi ei menesty hänen luonaan! Mutta mihin sinä itse sitten aiot?“

„Frankfurtiin“, selitti Dete, „siellä saan erinomaisen hyvän paikan. Herrasväki oli jo viime kesänä Ragatzissa kylpemässä, ja minä siivosin

heidän huoneensa. He tahtoivat jo silloin minua mukaansa, mutta minä en päässyt. Tänä kesänä ovat he tulleet takasin ja uudistaneet pyyntönsä, ja nyt lähden kuin lähdenkin, siitä saatat olla vakuutettu.“

„Minä en tahtoisi olla tuon lapsen sijassa“, huusi Barbel päivitellen. „Eihän kukaan ihminen tiedä, miten vanhuksen laita tuolla ylhäällä oikein on! Hän ei välitä kenestäkään; vuosikausiin ei hän ole pistänyt jalkaansa kirkkoon, ja kun hän kerran vuodessa tulee paksuun sauvaansa nojautuen alas kylään, pelkää ja karttaa jokainen häntä. Hänen tuuheat kulmakarvansa ja hirmuinen partansa tekevät hänet indiaanin ja pakanan näköiseksi; kiittääpä onneansa, jos joku muu on mukana, kun hän tulee vastaan.“

„Entäs sitten“, sanoi Dete uhkeasti, „hän on iso-isa ja hänen täytyy pitää huolta lapsesta, ei suinkaan hän sitä mitenkään vahingoita, ja muuten on *hänen* siitä vastaaminen eikä minun.“

„Tahtoisin vain tietää“, sanoi Barbel tutkivasti, „mikä vanhuksen omaatuntoa oikeastaan vaivaa, kun hänellä on semmoiset silmät ja kun hän niin ypö yksin asuu tuolla ylhäällä tunturilla eikä juuri koskaan tahdo näyttäytyä muille. Hänestä puhutaan kaikenlaista; sinä varmaankin tiedät jotakin siitä sisaresi kautta, eikö niin, Dete?“

„Tietysti, mutta minä en sitä sano; jos hänen saisi kuulla, joutuisin pahempaan kuin pulaan“.

Mutta Barbel olisi jo aikoja sitten mielellään tahtonut tietää minkä vuoksi Tunturisetä näytti niin ihmisiä vihaavan, minkä vuoksi hän asui siellä ylhäällä niin yksinään ja minkä vuoksi ihmiset hänestä puhuivat niin puolin sanoin, ikäänkuin he olisivat peljänneet häntä vastustaa, vaikk'eivät liioin tahtoneet häntä puolustaakaan. Hän ei myöskään tiennyt, miksi kaikki ihmiset kylässä nimittivät vanhusta Tunturisedäksi; eihän ukko saattanut olla kaikkein asukasten todellinen setä, mutta koska muut sen tekivät, niin ei hänkään koskaan nimittänyt vanhusta muulla nimellä. — Barbel oli vasta nykyään naimisen kautta joutunut kylään; sitä ennen oli hän asunut Prättigaussa, eikä siis niin tarkoin tuntenut henkilöitä ja tapauksia kylän ja seudun vanhemmilta ajoilta. Dete, hänen hyvä ystävänsä, oli sitä vastoin kylässä syntynyt ja kasvanut, ja oli siellä asunut äitinsä luona, kunnes äiti vuosi sitten kuoli, jolloin Dete muutti Ragatzin kylpylaitokseen ja sai tuottavan palvelijapaikan eräässä suuressa hotellissa. Hän oli tänä aamuna tullut lapsen kanssa Ragatzista; erään tuttavansa kanssa, joka matkusti kotiinsa, oli hän heinäkärryillä päässyt Maynfeldiin asti. — Barbel tahtoi nyt käyttää tilaisuutta hyväksensä ja hankkia itselleen tietoa näistä asioista; hän tarttui tuttavallisesti Deten käsivarteeseen ja sanoi: „Sinulta nyt saapi kuulla, kuinka paljon totta ihmisten puheissa on, sillä sinä varmaankin tiedät, arvaan minä, koko asian. Sanohan minulle, miten van-

huksen laita oikeastaan on, onko hän aina vihanut ihmisiä niinkuin nyt?”

„Tarkoin en, tietenkään, voi sanoa, onko hän aina ollut sellainen. Minä olen nyt kuudenkollmatta ja hän varmaankin jo seitsemänkymmenen vuoden vanha, niin ettei sinun tule odottaakaan, että olisin häntä nuorena nähnyt. Jos vain tietäisin, ettei se leviäisi ympäri koko Prättigaun, saattaisin sinulle kertoa yhtä ja toista hänestä; äitini oli näet Domleschgista niinkuin hänkin.“

„Ah, mitä vielä, Dete, mitä sinä tarkoitat?” sanoi Barbel vähäisen närkästyneenä. „Prättigaussa ei niin varsin juurutakaan, ja voinhan minä jotain takanakin pitää, kun niin tahdotaan. Kerrohan vain minulle, ei sinun sitä tarvitse katua.“

„No niin, kerronmahan, mutta pidä sanasi“, muistutti Dete, ja katseli ensin ympärilleen, nähdäkseen, oliko lapsi niin likellä, että saattaisi kuulla mitä puhuttiin, mutta lasta ei näkynyt missään; se oli jo aikoja sitten jäänyt seuraajistaan, vaikkeivät he sitä vilkkaasti keskustellessaan olleet huomanneet. Dete pysähtyi ja katseli joka taholle. Polku kiersi monessa mutkassa, mutta sitä saattoi sentään nähdä kylään asti, siellä ei näkynyt ketään.

„Nyt näen tytön“, selitti Barbel. „Katso tuolla“, ja hän näytti etusormellaan alas polkua kohden. „Hän kiipeää Vuohi-Pekan ja hänen vuohiensa kanssa. Minkähän tähden Pekka tänään

niin myöhään saattaa eläimiä? Mutta sen parempi, hänen sopii pitää huolta lapsesta, niin sinä saat kertoa.“

„Huolenpidosta ei Pekalla ole suurta vaivaa“, muistutti Dete, „se ei ole mikään tyhmä lapsi viisivuotiaaksi. Hän pitää kyllä silmänsä auki, eikä se suinkaan haittaa, sillä vanhuksella ei ole muuta omaisuutta kuin kaksi vuohta ja tunturimajansa.“

„Eikö hänellä koskaan ole ollutkaan“, kysyi Barbel.

„Hänelläkö? Niin, luulenpa hänellä olleen vähän enemmänkin“, vastasi Dete innostuen. „Hän on omistanut talon, joka oli kauniimpia talonpoikaistiloja Domleschgissa. Hän oli vanhin poika, ja hänellä oli ainoastaan yksi veli, joka oli hiljainen ja hyvänsävyinen. Mutta vanhempi veli ei tahtonut tehdä muuta kuin herrana matkustella maita mantereita seurustellen pahojen ihmisten kanssa, joita ei kukaan tuntenut. Koko talon on hän hävittänyt, ja kun hän oli saattanut asiat tälle kannalle, kuolivat hänen isänsä ja äitinsä surusta, ja veli, josta myös oli tullut kerjäläinen, lähti murheissan maailmalle, mihin, sitä ei tiedä kukaan. Setä itse, jolla ei enään ollut muuta jäljellä, kuin paha nimensä, katosi myöskin. Aluksi ei kukaan tiennyt, mihin hän oli joutunut; sitten saatiin kuulla hänen sotamiehenä lähteneen Neapeliin, ja senjälkeen ei hänestä taas kuulunut mitään kahteentoista tai viiteentoista vuoteen. Sil-

loin ilmestyi hän jälleen yhtäkkiä Domleschgiin, hänellä oli muassaan puolikasvuinen poikalapsi, jonka hän tahtoi saattaa muitten ihmisten seuraan, mutta kaikki ovet suljettiin häneltä, eikä kukaan tahtonut hänestä mitään tietää. Tämä katkeroiitti hänen mielensä; hän sanoi iäksi päiviksi jättävänsä Domleschgin ja muutti poikansa kanssa tänne kylään. Vähän rahaa lienee hänellä ollut, sillä hän antoi poikansa Tobiaan opetella rakentajaksi. Tämä oli sävyinen mies, johon kaikki kylän asukkaat mieltyivät, mutta vanhukseen ei kukaan luottanut. Sanottiin hänen karanneen Neapelista, koska hänelle muuten olisi siellä pahoin käynyt; hän oli näet lyönyt jonkun kuoliaaksi, ei sodassa tietysti, vaan tappelussa. Mutta me tunnustimme sukulaisuutemme hänen kansansa, minun äitini isoäiti ja hänen isoäitinsä olivat näet olleet sisarusten lapsia. Me nimitimme häntä siis sedäksi, ja koska olimme tuttuja kaikkein kyläläisten kanssa, rupesivat he kaikki nimitämään häntä sedäksi, ja kun hän sittemmin muutti tunturille, sai hän nimen Tunturisetä.“

„Mutta miten Tobiaan kävi“, kysyi Barbel uteliaasti.

„Odota hieman, niin saat kuulla, enhän voi kaikkia yhtäkaa kertoa“, selitti Dete. — „Niin, Tobias oli Melsissä opissa, sieltä palasi hän oppiaikansa kuluttua kylään ja otti sisareni Adelheidin vaimokseen. He olivat aina rakastaneet toisiaan ja olivat avioliitossaan varsin onnelliset. Mutta

sitä ei kestänyt kauan. Jo kaksi vuotta sen jälkeen putosi eräästä rakennuksesta, jossa Tobias oli työssä, hirsi, joka paikalla löi hänet kuoliaaksi. Kun hän sitten pahoin runneltuna kannettiin kotiin, sairastui Adelheid kauhistuksesta ja surusta vaikeaan kuumetautiin, josta hän ei enään parantunut, hän oli enimmiten semmoisessa tilassa, ettei tiedetty, nukkuiko hän vai oliko hän valveilla. Ainoastaan pari viikkoa senjälkeen, kun Tobias oli haudattu, haudattiin myös Adelheid. Silloin puhelivat kaikki ihmiset molempain onnettomasta kohtalosta. Hiljaa sekä ääneen lausuttiin, että tämä oli rangaistus sedän pahasta ja jumalattomasta elämästä. Se tuli hänen omillekin korville, ja pappikin koetti herättää hänen omaatuntoansa katumukseen, mutta hän paatui sitä hirmuisemmin eikä enään puhutellut ketään, ja kaikki väistivätkin häntä, minkä taisivat. Yhtäkkiä saatiin kuulla, että hän oli vetäytynyt tunturille ainai-seksi, ja siitä päivin elää hän epäsovussa sekä Jumalan että ihmisten kanssa. Adelheidin pienen lapsen otimme luoksemme, äiti ja minä; se oli silloin vuoden vanha. Kun nyt äiti viime kesänä kuoli ja minä lähdin Ragatziin vähän ansaitakseni, annoin lapsen hoidettavaksi vanhalle Urselille Pfäfferdorfissa. Viivysin Ragatzissa talvenkin; olin näet tilaisuudessa saamaan kaikenlaista työtä, minä kun vähän ymmärrän ommella ja paikkailla. Aikaisin keväällä tuli herrasväki Frankfurtista, sama näet, jota toissa kesänä olin palvellut, ja nyt he

tahtoivat minua mukaansa. Ylihuomenna me lähdemme, ja paikka on hyvä, sen saatan sinulle vakuuttaa!”

„Ja vanhukselle tuolla ylhäällä aiot jättää lapsukaisen. Minua todella ihmetyttää, että semmoista saatat ajatellakaan, Dete“, sanoi Barbel soimaten.

„Mitä sinä oikeastaan tarkoitat?“ vastasi Dete. „Minä olen tehnyt velvollisuuteni lasta kohtaan. Enhän minä saata ottaa viisivuotiasta lasta mukaani Frankfurtiin. Mutta mihin sinä olet menossa, Barbel, olemmehan jo puolivälissä tunturille?“

„Minä olenkin jo perillä“, vastasi Barbel, „minulla on Vuohi-Pekan Britan kanssa puhumista. Hän kehrää minulle talvisin. Hyvästi, Dete, onnea matkallesi!“

Dete ojensi kätensä seurakumppanilleen, sitten jäi hän seisomaan Barbelin lähestyessä pientä majaa, joka tuulten suojassa sijaitsi eräässä notkossa vähän matkaa polulta. Vuorien suoja olikin sangen tarpeellinen majalle, sillä se näytti sangen ränsistyneeltä; sen asujamista oli varsin kauhistavaa kuulla, kuinka koko maja, ovet, akkunat ja seinähirret tärisivät Föhnin rajusti puhaltaessa. Semmoista raju-ilmaa ei pieni maja olisi kestänyt aavalla tunturilla, vaan se olisi ehdottomasti vyörynyt suin päin alas laaksoon.

Tässä majassa asui Vuohi-Pekka, yhdentoistavuotias poika, joka aina aamusin haki kylän vuo-

het saattaakseen ne ylös tunturille syömään mehevää tunturiruohoa. Iltasin juoksi hän taas kevytjalkaisine seuralaisineen vuorta myöten alas kylään. Sinne saavuttuaan vihelsi hän sormiinsa merkiksi, että jokainen sai tulla perimään elukansa. Enimmäkseen lähetettiin pieniä poikia ja tyttöjä tähän toimeen, sillä vuohet olivat niin rauhallisia, ettei niitä ensinkään tarvinnut peljätä, ja kun nämä olivat ainoat hetket päivästä, joina Pekka kesän aikana oli tilaisuudessa seurustelemaan yhdenikäistensä kanssa, viipyi hän niin kauan, kuin suinkin saattoi, heidän kanssansa leikkimässä. Muuten eli hän vain vuohiensa seurassa. Tosin oli hänellä kotonaan sekä äitinsä, että iso-äitinsä, mutta heidän kanssansa ei hän paljon joutanut olemaan, sillä aamusin oli hänen varhain lähteminen ja iltasin palasi hän niin myöhään, että töin tuskin ennätti syödä illallista, ennenkuin jo nukkui makeinta unta. Hänen isänsä, joka nuorempana myös oli hoitanut samaa ammattia, nimitettiin niinikään Vuohi-Pekaksi. Hän oli muutamia vuosia sitten saanut surmansa puun kaadannassa. Vaimon nimi oli Brita ja kutsuttiin tämän mukaan Vuohi-Pekan Britaksi. Sokeaa iso-äitiä nimittivät yleensä vanhat sekä nuoret isoäidiksi.

Dete oli ainakin kymmenen minuuttia odotellen katsellut joka taholle, eivätkö lapset ja vuohet jo tulisi näkyviin, mutta kun hän ei niitä huomannut, nousi hän vähän ylemmäksi parem-

min nähdäkseen yli koko polun. Sieltä hän nyt kurkisteli sinne tänne, osoittaen suurta maltittomuutta kasvoissaan ja liikkeissään. Sillä välin lapset vähitellen lähestyivät monta vertaa pidempää tietä myöten, sillä Pekka tiesi varsin hyvin, missä paikoin vuohien mieliruohoä ja pensaita kasvoi, ja senvuoksi hän niitten kanssa teki pitkiä poikkeuksia tieltä. Alussa oli tyttö-pieni paksussa puvussa kuumuudesta menehtymäisillään vaivaloisesti kömpinyt jäljessä. Hän ei puhunut sanaakaan; vaan katseli taukoamatta milloin Pekan keveitä vaatteita, milloin vuohien paljaita ja vielä keveämpiä hoikkia jalkoja, joita ne sujuvasti sinne tänne liikuttelivat pensastunutta ja kivistä vuorenrinnettä kiivetessään. Yhtäkkiä istuutui lapsi maahan ja riisui nopeasti kengät ja sukat jaloistaan, sitten nousi hän taas ylös, heitti paksun punaisen huivin pois, aukaisi yhtä kiireesti pienen lenkinsä ja riisui sen; mutta hänellä oli vielä toinen sen alla, sillä Dete-täti oli pannut lapselle pyhäpuvun arkipuvun päälle, jottei hänen tarvitsisi niitä kantaa. Silmänräpäyksessä oli sekin poissa ja lapsi seisoi siinä keveässä alushameessa ojentaen tyytyväisenä paljaita käsivarsiaan, joita vain lyhyet paidanhihat peittivät. Senjälkeen pani hän kaikki vaatteet kauniisti kokoon ja sitten kiipesi ja juoksi hän lauman perässä Pekan rinnalla yhtä keveästi kuin nopeajalkaisin vuohi. Pekka ei ensinkään ollut tarkannut, mitä lapsi järeille jäädessään oli tehnyt. Kun se nyt ilmestyi uudessa

puvussaan, veti hän koko naamansa hupaiseen irviin ja katsoi taaksensa, ja huomattessaan vaatekasan, muuttui hänen naamansa yhä enemmän ja hänen suunsa levisi toisesta korvasta toiseen, mutta hän ei virkkanut sanaakaan. Tuntiessaan itsensä näin keveäksi ja vapaaksi, ryhtyi lapsukainen keskusteluun Pekan kanssa. Pojan täytyi vastata monenmoisiin kysymyksiin: tyttö tahtoi tietää montako vuohta hänellä oli, mihin hän niiden kanssa oli matkalla ja mitä hän siellä perillä tekisi y, m. Niin saapuivat lapset ja vuohet viimeinkin ylös majalle ja Dete-tädin näkyviin. Tuskin oli täti nähnyt tämän kiipeevän seurueen, ennenkuin hän suureen ääneen huusi: „Heidi, mitä olet tehnyt? Miltä sinä näytät! Missä on leninkisi ja se toinen ja huivi? Ja uudet kenkäsi, jotka vastikään vuorella ostin sinulle, ja uudet sukkasi, jotka sinulle kudoin, kaikki on poissa! Heidi, mitä olet tehnyt, mihin kaikki olet jättänyt?“

Lapsi osoitti levollisesti alaspäin lausuen: „Tuonne?“ Täti seurasi silmillään viittausta. Oikein, siinä oli jotain koossa, ylinnä punaista, niin, se varmaan oli huivi.

„Sinä onneton!“ huusi täti suuresti suuttuneena, „kaikkea sinun mieleesi juolahtaa. Minkätähden sinä kaiken tämän olet tehnyt? Mitä se merkitsee?“

„Minä en niitä tarvitse“, sanoi lapsi näyttämättä vähintäkään katumuksen oiretta.

„Ah, sinä onneton, järjetön Heidi, eikö sinulla ole ymmärrystä ensinkään“, valitteli ja torui täti vielä; „kuka nyt käy ne sieltä alhaalta, kuluuhan siihen ainakin puoli tuntia! Pekka, juokse pian noutamaan minulle vaatteet, mene kiireesti, ja elä siinä töllistele, ikäänkuin olisit maahan kiinni kasvanut.“

„Tulen jo muutenkin myöhään“, sanoi Pekka hitaasti ja seisoi liikahtamatta samalla paikalla, jossa hän kädet taskussa oli kuunnellut tädin kauhun purkausta.

„Turhan päitenhän sinä siinä muutenkin seisoskelet, siten et luullakseni varsin pitkälle pääse“, huusi Dete-täti hänelle. „Juokse pian, niin saat jotakin kaunista, katsohan!“ Dete näytti uutta viiden pennin rahaa, ja sen kiilto vaikutti Pekkaan. Kiireesti juoksi hän suorinta tietä alas äärettömillä hyppäyksillä ja ennätti vähässä ajassa sinne, missä vaatteet olivat; hän nosti ne varovasti ja kantoi ylös niin nopeasti, että tädin täytyi kehua häntä ja heti ojentaa hänelle viiden pennin rahan. Pekka pisti sen kiireesti syvälle taskuunsa ja hänen naamansa kiilsi ja nauroi koko leveydessään, sillä semmoinen aarre ei usein tullut hänen osaksensa.

„Saatathan nyt kantaa minulle nuo vaatteet sedälle asti, käythän sinä muutenkin samaa tietä“, sanoi Dete-täti valmistautuen kiipeämään sitä rinnettä ylös, joka Vuohi-Pekan majan tyköä äkkiä jyrkkeni. — Mielellään suostui Pekka siihen ja seurasi Deteä ihan hänen kantapäillään; vasem-

man kätensä oli hän kietaissut vaatteiden ympäri, oikealla hoiti hän vuohipiiskaansa. Heidi ja vuohet hyppelivät ja juoksentelivat molemmin puolin jäljessä. Näin joutui seurue kolmessa neljännes-tunnissa ylös tunturille, jossa sedän maja sijaitsi eräällä kallion törmällä altisna kaikille tuulille, mutta myöskin jokaisen auringonsäteen suutelemana. Näköala sieltä oli äärettömän lavea, yli koko laakson. Majan takana kasvoi kolme vanhaa honkaa, joiden tuuheita oksia ei kirves koskaan ollut koskettanut. Etäämpänä kulki tie yhä korkeammalle, ikivanhoille harmaille vuorille, ensin ihanain kukkakenttäin yli kivistöihin ja niistä ylös jyrkille autioille kukkuloille.

Majan edustalle oli setä laaksonpuoliseen seinään kiinnittänyt itselleen lavitsan. Siellä istui hän, piippu suussa, kädet polvillaan rauhallisesti katsellen miten lapset, vuohet sekä Dete-täti kiipesivät jyrkännettä ylös; viimeksi mainittu oli matkan kuluessa jäänyt jälkimäiseksi. Heidi oli ensimmäisenä ylhäällä. Hän meni suoraan vanhuksen luo, ojensi kätensä ja sanoi: „Hyvää iltaa, iso-isä!“

„Hm, hm, mitä tämä merkitsee?“ kysyi vanhus jyrkästi; antoi lapselle vastahakoisesti kättä ja katseli häntä tuuheitten kulmakarvainsa alta kauan ja läpitunkevasti. Heidi kesti hänen katseensa kertaakaan silmiään räpäyttämättä, sillä iso-isä, jolla oli pitkä parta, sekä tuuheat, keskeltä yhteen kasvaneet harmaat kulmakarvat, jotka

muistuttivat jonkunmoista heinäkasvia, oli niin kummallisen näköinen, että Heidin täytyi häntä oikein perinpohjaisesti tarkastella. Sillä aikaa oli Detekin Pekan kanssa lähestynyt; viimeksimainittu tahtoi odottaa siinä vähän aikaa nähdäkseen mitä tapahtuisi.

„Toivotan teille hyvää päivää, setä“, sanoi Dete lähemmäksi astuen, „ja tässä tuon teille Tobiaan ja Adelheidin lapsen. Te ette varmaan-kaan enään sitä tunne, kun ette ole sitä nähnyt, sitten kuin se oli vuoden vanha“.

„Vai niin, mitä lapsi minun luonani tekee?“ kysyi vanhus kuivakiskoisesti; „ja sinä siellä“, huusi hän Pekalle, „saat mennä vuohinesi, muutenkin olet myöhästynyt, vie minunkin mukanas!“

Pekka totteli paikalla ja lähti, sillä setä oli katsonut häneen tavalla semmoisella, että hän jo oli saanut tarpeekseen.

„Hänen täytyy jäädä teidän luoksenne, setä“, vastasi Dete vanhuksen kysymykseen. „Minä olen ymmärtääkseni jo täyttänyt velvollisuuteni lasta kohtaan, ja nyt on teidän vuoronne.“

„Vai niin!“ sanoi vanhus luoden tulisen silmäyksen Deteen. „Ja jos nyt lapsi alkaa lentää perässäni ja vinkua niinkuin pienet järjettömät tekevät, mitä minun silloin pitää tehdä?“

„Se on teidän oma asianne“, tokaisi Dete takaisin; „tietääkseni ei kukaan minuakaan neuvonut, miten oli meneteltävä, kun lapsi ainoastaan vuoden vanhana lepäsi käsivarsillani ja minulla

jo ennestään oli kyllin tekemistä turvatessani oman sekä äitini toimeentulon. Nyt minun täytyy lähteä jotakin ansaitsemaan; te olette lasta lähinnä, tehkää sen kanssa, mitä tahdotte, jos lapsi vahingoittuu, on edesvastaus teidän, ja vastattavaa teillä lienee yltä kyllin muutenkin.“

Detellä ei itsellään ollut tässä asiassa aivan rauhallinen omatunto, sentähden hän niin pikastui ja tuli lausuneeksi enemmän, kuin oli aikonut. Hänen purkaessaan viimeisiä sanojaan oli setä noussut seisoalleen ja loi häneen silmäyksen semmoisen, että se sai Deten väistymään muutamia askeleita taaksepäin; sitte ojensi vanhus kätensä komentavaisesti sanoen: „Laita, että paikalla joudut sinne, josta tullutkin olet, ja varo, ettet pian jälleen täällä näyttäydy!“

Dete ei odottanut kahta käskyä. „No hyvästi sitten, ja voi hyvin Heidi!“ sanoi hän kiireesti ja juoksi kertaakaan pysähtymättä vuoren polkua kylään; kiihtymys ajoi häntä eteenpäin kuin höyryn voimalla. Kylässä häntä tällä kertaa puhuteltiin monta vertaa enemmän, sillä kansa ihmeteli, missä lapsi oli. Täällä tunsivat kaikki Deten ja tiesivät, kenen lapsi oli, sekä kaikki sen elämän vaiheet. Kun nyt siis joka ikkunasta ja ovesta kaikui: „Missä lapsi on? Dete, mihin lapsen olet jättänyt?“ huusi hän yhä kärsimättömämmin takaisin: „Ylhäällä Tunturisedän luona! Tunturisedällä, kuulittehan sen, niin sinne!“

Hän tuli kuitenkin raskasmieliseksi, kylän naiset kun kaikkialta huusivat: „Miten sinä saatat niin tehdä?“ ja: „Lapsiraukka!“ ja: „Jättää semmoista pientä avutonta olentoa tuonne tunturille!“ ja uudestaan ja taas uudestaan: „Voi pikkuista käpyraukkaa!“ Dete juoksi eteenpäin, minkä jalat kantoivat, ja oli iloinen, kun ei enään saattanut kuulla mitään, sillä hänen omaatuntoaan kaiveli: hänen sisarensa oli kuollessaan uskonut lapsensa hänelle! Mutta hän koetti rauhoittua ajattelemalla, että hän ansaittuaan paljon rahaa, voisi vastaisuudessa paremmin pitää lapsesta huolta. Ja hän iloitsi suuresti siitä, että hän pian olisi kaukana noista ihmisistä, jotka häntä nyt puhuttelivat, ja saattaisi ruveta edulliseen palvelukseen.

.

TOINEN LUKU.

Iso-isän luona.

Kun Dete oli kadonnut näkyvistä, istahti Tunturisetä taas lavitsalleen ja puhaltaen paksuja savupilviä piipustaan tuijotti ääneti alas maahan. Sillä välin katseli Heidi ihastuneena ympärilleen, huomasi vuohiometan, joka oli rakennettu majan seinustalle, ja katsahti sinne. Siellä ei näkynyt mitään. Hän pitkitti tarkastusretkeään ja tuli majan toisella puolella olevien honkien luo. Siellä puhalsi tuuli niin rajusti, että latvoissa suhisi ja humisi. Heidi pysähtyi kuuntelemaan. Tuulen hengen vähän vaiettua, kiersi hän majan toiselta puolelta takaisin iso-isän luo. Kun lapsi näki hänen vielä samassa asennossa, seisahtui se hänen eteensä, pani kädet seljän taakse ja katseli häntä. Iso-isä katsahti ylös. „Mitä tahdot?“ kysyi hän, kun lapsi yhä vaan liikahtamatta tähysti häneen.

„Minä tahdon nähdä, mitä sinulla on tuolla sisällä majassa“, sanoi Heidi.

„No tule!“ sanoi iso-isä ja meni edellä huoneeseen.

„Ota vaatemyyttysi myös!“ käski iso-isä sisään astuessaan.

„Sitä en enään tarvitse“, selitti Heidi.

Vanhus kääntyi ja loi läpitunkevan katseen lapseen, jonka tummat silmät hehkuivat siitä innosta, jolla hän odotti mitä majassa saisi nähdä. „Ei siltä suinkaan ymmärrystä puutu“, virkkoi ukko puoleen ääneen. „Miksi et niitä enään tarvitse?“ pitkitti hän sitte kovaa.

„Mieluimmin käyn niinkuin vuohet, niillä on hyvin keveät jalat!“

„Niinkö tuumaat, mutta tuoppas vaatteet!“ käski iso-isä, „ne pannaan arkkuun.“ Heidi totteli. Nyt aukaisi vanhus oven, ja Heidi astui hänen jäljessään suurenlaiseen huoneeseen; se oli koko majan kokoinen. Siinä oli pöytä ja sen edessä tuoli; toisessa nurkassa oli iso-isän vuode, toisessa suuri kattila tulisijalla. Seinässä, vastapäätä, oli iso ovi, jonka iso-isä aukaisi. Siinä oli kaappi, jossa hänen vaatteensa rippuivat; eräällä hyllyllä oli muutamia paitoja, sukkia ja huivia, toisella oli joitakuita lautasia, kahvikuppia sekä lasia, ja ylimmäisellä taas suuri ympyriäinen leipä, juustoa ja savustettua lihaa. Tämä kaappi sisälsikin koko Tunturisedän omaisuuden ja kaiken, minkä hän elämässään tarvitsi. Kun hän nyt aukaisi oven,

pujahti Heidi kiireesti esiin ja pisti vaatteensa sinne niin kauas kuin suinkin, iso-isän vaatteiden taakse, jotteivät ensi tilassa jälleen tulisi käytettäviksi. Sitte katseli hän tarkkaan ympärilleen huoneessa ja kysyi: „Missä minä saan nukkua, iso-isä?“

„Missä vain tahdot“, kuului vastaus.

Tämä oli Heidistä hupaista. Hän pyöri ylt'ylmympi huoneen etsien parasta makuupaikkaa. Vastapäätä sitä nurkkaa, jossa iso-isän vuode oli, pääsi tikapuita myöten ylös. Heidi kiipesi sinne ja saapui heinäparvelle. Siellä oli levitettynä nuorta hyvänhajuista heinää, ja seinässä oli pyöreä aukko, josta saattoi nähdä laajalti alas laaksoon.

„Täällä tahdon nukkua“, huusi Heidi ylhäältä, „Täällä on kaunista! Tuleppa katsomaan, miten kaunista täällä on, iso-isä!“

„Kyllä tiedän“, kuului vastaus alhaalta.

„Nyt valmistan vuoteen!“ huusi pienokainen taas ja rupesi ahkerasti puuhailemaan; mutta sinun täytyy tulla tänne ylös tuomaan lakana; sillä vuoteeseen kuuluu myös lakana, ja sen päällä maa-taan“.

„Vai niin“, sanoi iso-isä alhaalla ja meni vähän ajan perästä kaapilleen ja hetkisen siinä kopeloituaan veti hän esiin suuren karkean vaateen. Tämä kädessään meni hän tikapuita myöten ylös. Heinäparvelle oli valmistettu pienoinen, oikein sievä vuode, päänalainenkin oli heinistä ja

se oli niin asetettu, että kasvot tulisivat olemaan vastapäätä seinässä olevaa pyöreätä luukkua.

„Tämä on, niinkuin pitääkin olla“, sanoi iso-isä, „nyt pannaan lakana, mutta odota hieman“ — näin sanoen kokosi hän heinäkimpun ja teki vuoteen toista vertaa korkeammaksi, ettei kova parvi tuntuisi sen läpi — „niin, anna nyt tänne tuo!“ Heidi oli heti ottanut lakanan käsiinsä, mutta jaksoi tuskin sitä kantaa, niin raskas se oli; vaan sepä juuri olikin hyvä, sillä heinien ja korsien oli mahdoton pistellä tämän vahvan vaateen läpi. Molemmat levittivät he sitten lakanan heinien päälle, ja Heidi kiersi kiireesti liikanaisen pituuden ja leveyden vuoteen ympäri, jotta heinät pysyisivät koossa. Vuode oli aika mukavan ja hauskan näköinen, ja Heidi asettui miettiväisenä sitä katselemaan.

„Me olemme unhoittaneet jotakin, iso-isä“, sanoi hän sitten.

„Minkä?“ kysyi iso-isä.

„Peitteen; levolle mennessähän puikahdetaan lakanan ja peitteen väliin“.

„Niinkö? Entäs jos ei minulla olisikaan?“ sanoi vanhus.

„No, se ei tee mitään“, virkkoi Heidi rauhoittaen, „otetaan sitten heiniä peitteeksikin“ ja kiireesti lähestyi hän heinäkokoja, mutta iso-isä esti häntä sanoen:

„Odota hieman!“ Hän laskeutui alas, meni

oman vuoteensa luo ja palasi tuokion kuluttua tuoden muassaan raskaan pellavaisen säkin. *)

„Eiköhän tämä liene parempi kuin heinät?“ kysyi hän. Heidi veti peitettä sinne tänne asettaaksensa sitä paikoilleen, mutta hänen pienet kätösensä eivät voineet raskasta vaatetta hallita. Iso-isä auttoi häntä, ja kun se oli saatu levitetyksi, näytti vuode varsin mukavalta. Heidi seisoi ihmetellen sen ääressä ja sanoi: „Tuo on erinomainen peite ja niin on koko vuodekin! Soisinpä, että ilta jo olisi, jotta saisin ruveta levolle“.

„Minun mielestäni saattaisimme ensin syödä vähän“, sanoi iso-isä, „vai mitenkä?“ Heidi oli vuodetta puuhaillessaan kaiken muun unhoittanut, mutta nyt, kun hänen ajatuksensa tulivat johdattetuiksi siihen suuntaan, tunsu hän hirmuisen näljän, sillä hän ei ollut nauttinut muuta, kuin vähän leipää sekä heikkoa kahvia aamulla, ja oli sen jälkeen taivaltanut pitkän matkan.

„Niin“, sanoi hän myöntäen, „sitä minäkin“.

„Käy alas sitte, koska olemme yksimieliset“, sanoi vanhus ja seurasi lasta. Sitte meni hän kattelun luo, siirsi suuremman pois ja käänsi erään pienemmän, joka riippui vitjoissa, tulisijalle, istui itse puiselle kolmijalalle takan eteen ja teki valkean. Kattilassa rupeu kiehumään ja sen alla piti vanhus pitkässä rautahaarukassa suurta juuston-

Schweitzissä käytetään semmoisia säkkiä untuvilla sisustettuina peitteksi.

kappaletta liekin yli, käännellen sitä sinne tänne, kunnes se joka puolelta oli kullankeltainen. Heidi oli tätä tointa seurannut suurella tarkkuudella; äkkiä näkyi joku uusi ajatus pälkähtäneen hänen päähänsä, sillä hän juoksi kaapille ja sitten täydessä toimessa edestakaisin lattialla. Nyt lähestyi iso-isä pöydän päätä tuoden keitoksen sekä juuston ja näki pöydällä ympyriäisen leivän sekä kaksi lautasta ja veistä kauniissa järjestyksessä; Heidi oli näet huomannut, mitä kaikkea kaapissa oli, ja ymmärsi, että niitä syödessä tarvittiin.

„Niin, se on oikein, että koetat jotain itsekin ajatella“, sanoi iso-isä ja asetti paistetun juuston leivälle; „mutta pöydältä puuttuu vielä jotakin!“ Heidi näki viettelevän höyryn kohoavan padasta ja juoksi uudestaan kaapille, mutta siellä oli ainoastaan yksi kuppinen. Heidi ei kuitenkaan kauan arvellut; perempänä kaapissa oli kaksi lasia, silmänräpäyksessä oli hän jälleen pöydän luona, johon asetti kuppisen ja lasin.

„Oikein, lapseni, et sinä ole neuvoton; mutta missä tahdot istua?“ Talon ainoalla tuolilla istui iso-isä itse. Heidi riensi nuolen nopeudella uunin luo, toi sieltä muassaan kolmijalan ja istui sille.

„Kas niin, kieltämättä on sinulla nyt istuin, vaikka vähän liiaksi matala“, sanoi iso-isä, „mutta minunkin tuoliltani olisit liian lyhyt pöytään ulottuaksesi, vaan nyt täytyy sinun saada jotakin syödäksesi“. Näin sanoen nousi hän, täytti vatisen maidolla ja asetti sen tuolilleen, tämän veti hän

sitten ihan likelle kolmijalkaa, niin että Heidillä siten tuli olemaan pöytäkin. Sille asetti iso-isä vielä suuren leipäpalasen ja kappaleen kullankeltaista juustoa sanoen: „No, syöppäs nyt!“ Iso-isä istui itse pöydän kulmalle ja aloitti ateriansa. Heidi tarttui kuppiseen ja joi, joi taukoamatta, sillä koko hänen unhoitettu janonsa virkosi uudelleen. Sitten hengitti hän syvään — juomisen innossaan ei hän näet ollut hengittänytkään — ja asetti kupin tyhjänä tuolille.

„Maistuiiko sinulle maito?“ kysyi iso-isä.

„En ole koskaan niin hyvää maitoa juonut“, vastasi Heidi.

„Noh, sittehän sinun täytyy saada lisää“, sanoi iso-isä täyttäen kupin uudestaan reunoja myöten ja asetti sen jälleen lapsen eteen, joka tyytyväisenä puri leipäänsä. Sille oli hän levittänyt juustoa, joka oli paistettu niin pehmeäksi kuin voi ja maistui erinomaisen hyvältä; aina väliin joi hän maitoa ja näytti sangen tyytyväiseltä. Kun ateria oli päätetty, läksi iso-isä omettaan, jossa hänellä oli yhtä ja toista kuntoon asetettavana. Heidi katseli, miten hän sen puhdisti ja asetti sinne uusia rehuja, jotta eläimet saataisivat siellä maata. Sitten seurasi Heidi häntä pieneen, vieressä olevaan vajaan; siellä näki hän miten iso-isä otti laudanpätjän, höyläsi sen ja veisteli siitä levyn, porasi siihen reiätkin ja kiinnitti niihin pyöreitä puunkappaleita; ja yhtäkkiä oli se aivan iso-isän tuolin kaltainen kapine, sillä

eroituksella vain, että se oli paljon korkeampi. Heidi tähysteli sitä ja jäi ihmettelemisestä aivan sanattomaksi.

„Mikä tämä on, Heidi?“ kysyi iso-isä.

„Se on minun tuolini, koska se on niin korkea. Miten pian se valmistui!“ sanoi lapsi yhä vielä suuresti ihmeissään.

„Se tietää, mitä se näkee; sillä on silmät paikoillaan“, ajatteli iso-isä itsekseen kun hän majan ympäri kulkeissaan löi naulan tähän ja toisen tuohon, asetti paikoilleen irralleen päässeeseen oven ja näin vasaralla, nauloilla ja laudanpätkillä varustettuna asuntoaan tarpeen mukaan paikkaili ja paranteli. Heidi seurasi hänen jäljessään ja katseli herkeämättä suurimmalla tarkkuudella kaikkia toimia; ne näyttivät häntä suuresti huvittavan.

Niin joutui ilta. Hongissa kiihtyi humina yhä valtavammaksi; raju tuuli syöksi suhisten tiheiden oksien välistä. Se kajahti Heidin korvissa ihanalta ja kävi hänen sydämmeensä, niin että hän riemuiten juoksi ja hypähteli sinne tänne, ikäänkuin joku mahdottoman suuri ilo olisi häntä kohdannut. Iso-isä seisoj majansa takaovella katsellen lasta. Nyt kuului kimakka vihellys. Heidi pysähtyi juoksussaan. Iso-isä astui ovesta pihalle. Ylhäältä alaspäin hyppelehti vuohi vuohelta kokonainen lauma, ja sen keskellä Pekka. Riemuhuudolla syöksyi Heidi niitten luo ja tervehti jokaista aamuista tuttavaansa, toista toisensa perästä. Majan luona pysähtyivät kaikki ja laumasta

astui kaksi kaunista, solakkaa vuohta, toinen valkoinen, toinen ruskea, iso-isän luo ja nuolivat hänen käsiään, sillä nyt, niinkuin ainakin illoin, oli hänellä vähäisen suoloja tervetuliaisiksi pienille eläimilleen. Pekka poistui laumoineen. Heidi silitteli vuohta, vuorotellen toista ja toista, ja juoksi sitten toiseltakin puolelta niitä silittämään; hän oli sulaa iloa ja riemua. „Ovatko ne meidän? Ovatko molemmat meidän? Viedäänkö ne omettaan? Jäävätkö ne ainiaaksi meille?“ Niin kyseli Heidi ihastuksissaan ja iso-isä sai tuskin aikaa kysymyksien väliin vastaamaan: „Ovat, ovat, jäävät“. — Kun vuohet olivat suolansa nauttineet, sanoi vanhus: „Mene tuomaan kuppisi ja leipä tänne ulos“.

Heidi totteli ja palasi pian jälleen. Iso-isä lypsi valkoisesta vuohesta kupin täyteen, leikkasi kappaleen leipää ja sanoi: „Syö nyt ja käy sitte nukkumaan! Dete-täti jätti vielä myttsen, jossa lienee paitoja ja muuta senkaltaista, löydät sen kaapista, jos niitä tarvitset. Minun täytyy vielä askaroida ometassa, hyvää yötä!“

„Hyvää yötä, iso-isä! Hyvää yötä — mitkä niitten nimet ovat?“ kysyi lapsi juosten vanhuksen ja vuohten jäljessä.

„Valkoisen nimi on Vieno ja ruskean Pikku“, vastasi iso-isä.

„Hyvää yötä, Vieno, hyvää yötä, Pikku“, huusi Heidi kaikin voimin, juuri kun molemmat astuivat omettaan. Sitten istui hän lavitsalle, söi

leipää ja joi maitoa, mutta tuuli kävi niin voimalliseksi, että oli viedä hänet muassaan. Senthden söi hän ateriansa kiireesti, nousi ylisille, puikahti vuoteeseensa ja nukkui heti syvään ja niin suloisesti, kuin koskaan joku ruhtinaallisessa vuoteessa. Vähän sen jälkeen, ennenkuin ilta oli ihan pimennyt, meni iso-isä levolle, sillä hän oli tehnyt liiton päivän kanssa yksin ajoin noustak-sensa, ja näin kesän ihanalla ajalla nousi aurinko hyvin varhain vuoristossa. Yöllä riehui myrsky niin rajusti, että koko huone tärisi ja hirret paukahtelivat, savutorvesta kuului sen ulvonta kuni valitushuuto, ja honkia se ravisteli niin raivoi-sasti, että sieltä täältä oksiakin taittui. Keskellä yötä nousi iso-isä vuoteeltaan: „Hän varmaankin, pienoinen, pelkää“. Hän nousi tikapuita ylös ja lähestyi Heidin vuodetta. Kuu milloin valaisi maisemaa, milloin taas piiloutui pilviin jättäen kaikki pimeään, mutta nyt juuri tapasi sen kirkas valo, joka pyöreästä luukusta paistoi sisään, Hei-din vuodetta. Lapsi oli nukkuessaan saanut pos-kensa kauniin punaisiksi ja lepäsi, pää pienellä pyöreällä käsivarrella, suloisen rauhallisena, varmaankin uneksuen iloisia tapauksia, sillä hän hymyili tyytyväisen näköisenä. Iso-isä katseli rauhallisesti nukkuvaa lasta, siksi kunnes kuu jälleen lymyi pilviin, silloin palasi hän vuoteelleen takaisin.

KOLMAS LUKU.

Laitumilla.

Varhain seuraavana aamuna havahtui Heidi kovaan vihellykseen ja kun hän avasi silmänsä, virtasi kirkas valo pyöreästä luukusta hänen vuoteelleen ja sen ympärillä oleville heinille, niin että kaikki esiintyi kultaisessa loisteessa. Heidi katsoi kummastuneena ympärilleen, tietämättä laisinkaan missä hän oli. Samassa kuului ulkoa iso-isän syvä ääni, ja hän muisti kaikki: mistä hän oli tullut, että hän nyt oli iso-isän luona tunturilla eikä enään vanhan Ursulan tykönä, joka ei paljon mitään kuullut ja jota aina paleli, niin että hän melkein aina istui joko kyökin valkean tahi tuvan uunin läheisyydessä, jossa Heidinkin oli täytynyt oleskella, että vanhus näkisi, missä hän oli, kun

ei enää voinut sitä kuulla. Monasti oli silloinen olo tuntunut Heidistä liian ahtaalta ja hän olisi mieluummin juossut tuvasta. — Niin, hän oli siis sangen iloinen uudessa kodissaan havahtuessaan, kun muisti, miten paljon uutta hän eilen oli nähnyt ja ehkä tänään vielä tulisi näkemään ja etenkin Vienon ja Pikun.

Heidi nousi äkkiä vuoteeltaan ja oli muuttamassa minuutissa pukeutunut eilisiin vaatteisiinsa, joita ei ollutkaan monta.

Sitten astui hän tikapuita myöten alas ja juoksi ulos majasta. Sen edustalla seisoj Pekka laumoinen ja iso-isä toi juuri Vienon ja Pikun ometasta lauman lisäksi.

„Tahdotko laitumille?“ kysyi iso-isä. Se oli Heidille mieleistä; hän hyppäsi korkealle ilosta.

„Mutta ensin peseytymään ja puhdistumaan, sillä päiväyt nauraa sinulle kirkkaassa valossaan tuolla ylhäällä, jos se huomaa sinut likaiseksi. Katso, tuo on pantu sinua varten.“ Iso-isä osoitti vesiastiaa, joka seisoj auringon paisteessa tuvan ovella. Heidi juoksi sinne, loiskutteli vettä ja hieroi itseään, kunnes tuli ihan kiiltäväksi. Sillä aikaa meni iso-isä majaan ja huusi Pekan luokseen: „Tule tänne, vuohikenraali, ja tuo eväs-säkki“. Kummastuneena seurasi Pekka häntä, kantaen pussia, jossa säilytti niukan päivällisensä.

„Aukaise!“ komensi vanhus ja pisti pussiin suuren palasen juustoa ja leipää. Kummastuksesta aukaisi Pekka pyöreät silmänsä niin sel-

jälleen kuin suinkin, sillä ukon antamat kappaleet olivat hyvinkin toista vertaa suuremmat, kuin ne, jotka hänellä itsellään pussissa olivat.

„No niin, pannaanpa vielä maitoastia sinne“, lisäsi setä, „sillä lapsi ei saata juoda vuohista, niinkuin sinä, sitä temppua se ei osaa tehdä. Sinä lypsät Vienosta hänelle kaksi kupillista päivälliseksi, sillä lapsi tulee mukaasi ja jää luoksesi, siksi kun jälleen palajat. Mutta pidä varalta, ettei hän putoa alas kallioilta, kuuletko?“

Heidi tuli juosten. „Eihän päivänyt nyt saata minulle nauraa, iso-isä?“ kysyi hän totisena. Hän oli pyyhkinyt kasvonsa, kaulansa ja käsivartensa karkealla pyyhinliinalla, jonka iso-isä oli asettanut vesiastian luo, ja päiväyttä peljätessään oli hän hangannut itseään niin perinpohjaisesti, että hän nyt oli ihan tulipunainen seisoessaan iso-isän edessä. Vanhus naurahti vähäisen.

„Ei, nyt sillä ei ole ollenkaan syytä nauraa. Mutta tiedätkö mitä? Iltasella, kun tulet kotiin, käyt ihan tykkänään, niinkuin kala vesiastiaan, sillä kun käypi vuohien lailla, saapi jalkansa mustiksi. Nyt saatte lähteä!“

„Hei! nyt mentiin tunturia ylös. Tuuli oli yöllä karkoittanut viimeisenkin pilven-hattaran. Ylinnä tummansinisellä taivaalla loisti aurinko ja valaisi säteillen viheriän alppimaiseman, ja kaikki siniset ja keltaiset kukkaset aukasivat nuppunsa ja hymyilivät sille. Heidi juoksenteli sinne tänne, ristiin rastiin, huudahtaen riemusta, sillä siellä

oli suuret ryhmät hienoja punaisia primel-kukkia, toisaalta taas siinsivät ihanat enzianit, kaikkialla hymyilivät ja häilyivät hienolehtiset, kullankarvaiset cystusruusut auringon loisteessa. Ihaillessaan näitä kimmeltäviä, houkuttelevia kukkasia unhoitti Heidi sekä vuohet että Pekan. Hän juoksi pitkät matkat edelle, poikkesipa syrjäänkin polulta, sillä tuolla punoitti ja täällä kellerti, kaikkialta vietteli häntä kukkien loisto. Heidi poimi niitä joukottain esiliinaansa, sillä hän tahtoi kantaa kaikki kotiinsa ja pistää ne makuuhuoneensa heiniin, jotta siellä olisi yhtä kaunista, kuin täällä ulkona. — Pekan täytyi tänään katsella joka taholle. ja hänen pyöreillä silmillään, joitten liikkeet eivät juuri olleet vilkkaimpia, oli nyt enemmän tekemistä, kuin ne hyvällä menestyksellä jaksoivat suorittaa, sillä vuohet tekivät aivan samoin kuin Heidi, nekin juoksivat sinne tänne ja Pekan täytyi siis joka suunnalle viheltää, huutaa ja heiluttaa piiskaansa saadakseen hajonneen laumansa jälleen koolle.

„Missä sinä taas olet, Heidi?“ huusi hän nyt jokseenkin suuttuneena.

„Täällä“, kaikui jostakin vastaukseksi. Pekka ei saattanut Heidiä nähdä, sillä tyttö istui maassa erään kummun takana, joka oli yltä yleensä hyvänhajuisten kukkien peittämä, niin että ilma siellä oli aivan tuoksua täynnä. Ihastuneena hengitti Heidi sitä syvin siemauksin.

„Tule!“ huusi Pekka taas. „Sinä et saa pudota vuorten huipuilta. Tunturisetä on sen kieltänyt“.

„Missä vuorten huiput ovat?“ kysyi Heidi, mutta ei liikahtanutkaan paikaltaan, sillä joka tuulen hengähdys toi yhä suloisempaa kukkien tuoksua.

„Tuolla ylhäällä, aivan ylhäällä, meillä on vielä pitkä matka sinne, riennä siis nyt! Ja ylimällä huipulla istuu vanha petolintu rääkyen“.

Se auttoi. Silmänräpäyksessä oli Heidi kavahtanut ylös ja juoksi täyttä vauhtia esiliina täynnä kukkia Pekan luo.

„Nyt sinulla on tarpeeksi“, sanoi Pekka, kun he taas yhdessä hyppäsivät eteenpäin, „muuten aina jäät jälkeen, ja jos tänään otat kaikki, niin ei sinulle huomiseksi jää mitään“.

Tämä viimeksi mainittu syy oli Heidin mielestä pätevä, ja sitäpaitse oli hänen esiliinansa jo niin täynnä, ettei siihen juuri olisi sopinutkaan enempää. Heidi astui siis eteenpäin Pekan ja vuohien seurassa. Viimeksi mainitut kävelivät myös säännöllisemmin, kun tunturi-ruohojen tuoksu rupesi tuntumaan laitumelta; jo kaukaa pyrkivät ne pysähtymättä sitä kohden. Se laidun, jossa Pekka tavallisesti oleskeli vuohinensa, sijaitsi korkeimpain tunturihuippujen juurella, alempana niillä kasvaa pensaita ja pieniä kuusia, mutta huiput kohoavat paljaina, jylhinä ja kolkkoina taivasta kohti. Laitumen toisen sivun

rajoitti peljättävän syvä rotko, niin että iso-isän varoitus oli ollut sangen oikeutettu.

Kun Pekka oli saapunut perille, riisui hän eväspussinsa ja asetti sen huolellisesti pieneen, maassa olevaan syvennykseen, sillä hän tiesi kokemuksesta, miten täällä tuulet raivoisasti telmivät, eikä suinkaan halunnut nähdä kalliin omaisuutensa vyöryvän vuorta alas. Senjälkeen ojensi hän itsensä koko pituudessaan ja leveydessään päivänpaisteiselle nurmelle levätäksensä kiipeämisen vaivoista.

Heidi oli sillä aikaa irroittanut esiliinansa ja käärinyt sen kauniisti kukkaisten ympäri sekä asettanut sen eväspussin viereen syvennykseen. Kaukana tuolla alhaalla lepäsi laakso aamuloisteessaan; sen toisella puolella näki Heidi ääretömäin lumivuorten kohoavan tummansinistä taivasta kohden; vasemmalla oli suunnaton kallionröykkiö ja joka puolelta kohosivat autiot vuorenhuiput jyrkkinä ja rosoisina ylös siintävään ilmaan, josta vakavina katsoivat alas pieneen Heidiin. Lapsi istui liikahtamatta aivan äänettömänä; kaikkialla vallitsi syvä hiljaisuus; ainoastaan vieno tuulenhenki liikutteli sinisiä kellokukkia ja kullankiiltäviä cystusruusuja, jotka kaikkialla kohottivat hentoja varsiansa suloisina sinne tänne heiluesaan. — Pekka oli vaivoistaan väsyneenä nukahtanut ja vuohet kiipeilivät siellä täällä pensastoissa. Heidi ei ollut koskaan ennen ollut niin tyytyväisellä mielellä kuin nyt. Hän hengitti ah-

neesti päiväyden kultaamaa vuori-ilmaa ja kukkien tuoksua, eikä muuta toivonut, kuin että iäkseen saisi jäädä sinne. Siten kului pitkä aika, jonka kestäessä Heidi oli niin kauan ja usein katsellut korkeita vuorenhuippuja, että hänestä tuntui siltä, kuin olisivat ne saaneet kasvoikin ja ihan tuttavallisesti, vanhain ystävain tavalla silmäilleet yläilmoista alas häneen.

Nyt kajahti Heidin pään päällä kauhea huuto ja rääkyntä, ja kun hän katsahti ylös, näki hän petolinnun, niin hirmuisen suuren, ettei hän ollut eläessään semmoista nähnyt; se kaareili levitetyin siivin ilmassa läpitunkevasti rääkyen.

„Pekka, Pekka! havahdu“, huusi Heidi. „Katso, petolintu on tuossa, näetkö, näetkö!“

Pekka nousi Heidin huutaessa ja katseli petolintua, joka nyt kohosi kohoamistaan siintävään taivaaseen ja viimein katosi harmaitten vuorten taakse.

„Missä se nyt on?“ kysyi Heidi, joka kiihtyneeltä tarkkuudella oli seurannut lintua.

„Kotona pesässään“, oli Pekan vastaus.

„Onko sen koti tuolla ylhäällä? Oi miten ihanaa noin äärettömän korkealla! — Minkä vuoksi se huutaa niin?“ kysyi Heidi taas.

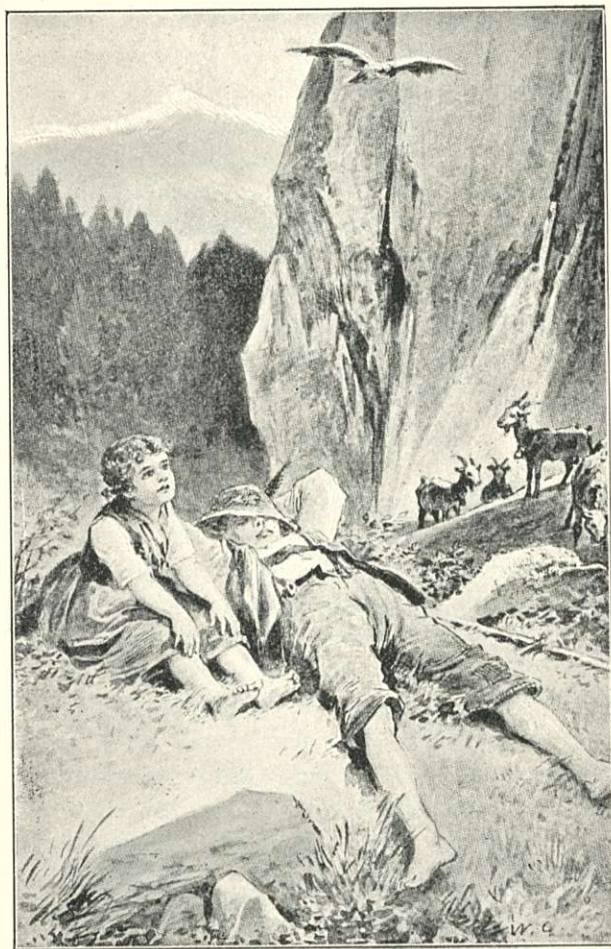
„Sen täytyy“, selitti Pekka.

„Kiivetäänpä katsomaan, missä sen koti on“, esitti Heidi.

„Oi! voi! voi!“ huudahti Pekka, lisäten joka kerralla mielipahan osoitusta äänessään; „kun ei

kukaan vuohistakaan sinne pääse, ja kun setä on sanonut, ettet saa pudota rotkoihin“.

Sitte alkoi hän yhtäkkiä viheltää ja huutaa niin voimallisesti, ettei Heidi ensinkään ymmärtänyt, mitä oli tapahtuva, mutta vuohet näyttivät sen hyvästi käsittäneen, sillä ne tulivat juosten toinen toisensa perästä, kunnes koko lauma oli viheriäisellä nurmella koolla, muutamat pureskelivat edelleen ruohoja, toiset juoksentelivat edestakaisin, toiset taas seisoivat vähän erillään toisista ja huvittelivat ajankuluksi viattomalla puskemisella. Heidi oli hypännyt keskelle vuohilaumaa, hänelle kun oli uutta ja äärettömän hupaista nähdä, miten vuohet juoksivat iloissaan toinen toisensa ohi ja kuinka ne huvittelivat itseään kaikenlaisilla hulkurisilla hyppäyksillä. Heidi juoksi toisen luota toisen luo likemmin tutustuaksensa jok'ainoan kanssa, sillä jokaisella niistä oli erilaiset tapansa ja omituinen käytöksensä. Sillä aikaa oli Pekka ottanut eväspussinsa esille ja asettanut ne neljä leivän- sekä juustonpalasta, jotka siinä olivat, kauniiseen nelikulmaan nurmikolle, siten että suuremmat niistä tulivat olemaan Heidin puolella, sillä hän muisti tarkoin, mistä hän ne oli saanut. Sitten otti hän maitokupin, lypsi sen täyteen Vienosta ja asetti sen neliön keskelle. Sitten huusi hän Heidiä, mutta häntä täytyi huutaa kauemmin kuin vuohia, sillä lapsi oli niin innostunut ja iloissaan uusien leikkikumppaniensa monenmoisista hyppäyksistä ja muista tempuista,

ettei hän muuta nähnyt eikä kuullut. Mutta Pekka ymmärsi herättää huomiota, hän huusi niin, että vuoret kajahtivat, ja nyt tyttö tuli; hän hyppi ilosta nähdessään kauniisti katetun nurmipöydän.

„Lakkaa hyppäämästä, nyt on aika syödä“, sanoi Pekka; „istu nyt ja aloita“.

„Onko maito minulle?“ kysyi Heidi ja katse li vielä kerran ihaillen neliötä ja keskipistettä.

„On“, vastasi Pekka, „ja ne kaksi suurta palasta ovat myös sinun, ja kun sinä olet juonut loppuun, saat vielä yhden Vienosta, ja sitten tulee minun vuoroni“.

„Ja minkä maitoa sinä saat?“ tahtoi Heidi tietää. „Veikon. Se on oma vuoheni. Rupea nyt syömään“, kehoitti Pekka taas. Heidi joi ensin maidon, ja kun hän laski tyhjän kupin luotaan, nousi Pekka ja täytti sen uudestaan. Heidi taittoi leipäpalasensa kahtia ja antoi toisen puolen, joka sittenkin oli Pekan omaa leipäpalasta suurempi, sekä koko juusto-osuutensa Pekalle sanoen: „Tuon sinä saat, minulle on tässä tarpeeksi“.

Pekka katsoi Heidiin kummastuksesta sanatonna, sillä hän itse ei olisi koskaan saattanut niin sanoa ja tehdä. Hän ei ottanut tarjottua vastaan, sillä hän ei uskonut Heidin sitä todella tar koittavankaan; mutta Heidi tarjosi sitä yhä hänelle, ja kun ei Pekka sittenkään tarttunut siihen, pani lapsi sen hänen polvelleen. Vasta nyt käsitti Pekka sen todeksi, hän kävi lahjaansa kiinni nyökäyttäen päätänsä kiitokseksi ja suostumukseksi

ja söi nyt ensi kerran elämässään vuohipaimenena näin runsaan päivällisen. Sillä aikaa tarkasteli Heidi taas vuohia. „Mitkä niiden nimet ovat?“ kysyi hän.

Ne tiesi Pekka ihan tarkalleen ja saattoi sitä paremmin säilyttää ne päässään, kun ei siinä sanottavasti muutakaan ollut. Hän alkoi siis ja nimitti ne sujuvasti toisen toisensa perästä, osoittaen aina sormellaan kutakin. Heidi kuunteli tarkasti opetusta ja taisi jo tuokion kuluttua hänkin eroittaa ne toisistaan ja nimittää ne, sillä joka ainoalla oli silmiinpistävät omituisuutensa, joista sen heti tunsu, jos vaan pani tarkasti mieleensä, ja sen Heidi teki. Siinä oli suuri Turkkilainen väkevine sarvineen, joilla se aina uhkaili muita vuohia; useimmat niistä juoksivatkin tiehensä hänen lähestyessään, eivätkä ensinkään tahtoneet olla tekemisissä rajun kumppaninsa kanssa. Ainoastaan vilkas, hento Lieto ei väistynyt hänen tieltään, vaan syöksi tavallisesti kolme, neljä kertaa perätysten niin rajusti ja voimakkaasti häntä vastaan, että suuri Turkkilainen kummastuneena jätti hänet rauhaan, vaikka Lieto yhä seisoi sodanhaluisena hänen edessään terävine sarvineen. — Siellä oli myös pieni, valkoinen Lumikko, joka aina määkyi niin surullisesti ja turvattomasti, että Heidi jo usein oli juossut sen luo ja lohduttaen hyväillyt sitä. Nytkin oli Heidi taas sen luona, sillä se oli taas avuttomana huutanut. Hän kietoi käsivartensa pienen vuohen kaulaan ja kysyi osan-

ottavaisesti: „Mikä sinun on, Lumikko? Minkä vuoksi sinä aina apua huutelet?“ Pieni vuohi painoi päänsä luottamuksella Heidiin ja asettui heti. Pekka huusi paikaltaan, vähän väliin katkaisten puheensa, hänellä kun näet vielä oli yhtä ja toista pureskeltavaa ja nieltävää: „Se tekee niin siitä syystä, ettei vanha enää tule mukaan; he ovat myyneet sen toissa päivänä Maynfeldiin, eikä se koskaan enää pääse tunturille“.

„Kuka se vanha on?“ kysyi Heidi.

„Hmh, sen äiti“.

„Missä sen iso-äiti on?“ kysyi Heidi taas.

„Sillä ei ole“.

„Entäs iso-isä?“

„Sillä ei ole“.

„Oi, sinua pientä Lumikko-raukkaani“, sanoi Heidi ystävällisesti vetäen pientä eläintä luokseen. „Mutta älä nyt enään valittele niin kovin, tulenhan minä joka päivä mukaan, niin ettet enää ole niin yksinäsi ja hyljätty, ja jos mikä tahansa sinua vaivaa, niin tule vain minun luokseni“.

Lumikko hieroi tyytyväisenä päätään Heidin olkapäätä vastaan, eikä määkynytäkään enää niin haikeasti. Sillä aikaa oli Pekka lopettanut päivällisensä ja tuli nyt hänkin laumansa ja Heidin luo; tämä oli taaskin tehnyt monenmoisia havainnoita.

Kauniimmat ja puhtaimmat koko laumassa olivat kieltämättä Pikku ja Vieno; ne osoittivatkin käytöksessään jonkunmoista ylpeyttä, kävivät enim-

mäkseen omia teitään ja kohtelivat etenkin pahan-tapaista Turkkilaista ylenkatseella.

Eläimet olivat taas alkaneet kiipeillä pensas-toihin, ja jokaisella oli siinä oma tapansa; muu-tamat hyppelivät kevytmielisesti hyvänmakuisten kasvien ohi, toiset hakivat vakavan näköisinä voi-mallisimpia ruohoja matkallaan, Turkkilainen uu-disteli siellä täällä hyökkäyksiään. Vieno ja Pikku olivat keveästi ja kauniisti hypähdelleet ensim-mäisinä ja löysivät heti parhaimmat pensaat, joita tottuneesti asettuivat sievästi pureskelemaan. Heidi seiso i kädet selän takana ja katseli kaikkea tätä suurimmalla tarkkuudella.

„Pekka“, huomautti hän maassa makaavalle, „Vieno ja Pikku ovat kauniimmat kaikista“.

„Niin ovat“, kuului vastaus. „Tunturisetä puhdistaa ja pesee ne ja antaa niille suolaa, hän- nellä on myös paras ometta“.

Mutta yhtäkkiä hypähti Pekka ylös ja rupesi juoksemaan aika vauhtia vuohien perään, ja Heidi jäljessä, jotain erinomaista on varmaankin tapah- tunut. Pekka juoksi vuohilauman keskitse sille puolen laidunta, jossa oli syvä vuorenrotko, johon varomaton vuohi helposti voisi pudota ja taittaa jalkansa. Hän oli nähnyt uhkamielisen Liedon asettavan kulkunsa sinne päin ja saapuikin para- hiksi paikalle vuohiraukan lähestyessä syvyyttä. Kun Pekka tahtoi estää sitä sinne joutumasta, kompastui hän ja kaatui maahan, mutta ehti kui- tenkin saada kiinni eläimen toisesta takajalasta.

Lieto määkyi kiukusta, kummastellen, että häntä estettiin iloisella huviretkellään, ja pyrki itsepin-
 taisesti eteenpäin. Pekka huusi Heidiä avukseen,
 sillä hän ei itse päässyt paikaltaan ja oli repiä
 Liedon jalan sijaltaan. Heidi huomasi heti mo-
 lempain vaarallisen tilan. Kiireesti poimi hän
 muutamia hyvänhajuisia ruohoja, asetti ne likelle
 Liedon sieraimia ja sanoi viihdytellen: „Tule,
 tule, Lieto, sinun täytyy ymmärtää, että jos pu-
 toat tuonne, taitat jalkasi ja se koskee hirmui-
 sesti“.

Pieni vuohi kääntyi heti Heidin kädestä ruo-
 hoja syömään. Sillä välin pääsi Pekka nousemaan
 ja tarttui Liedon kellonhihnaan. Heidi tarttui siihen
 toiselta puolen ja niin veivät he yhdessä kapinoit-
 sijan rauhallisesti käyskentelevään laumaan. Kun
 Pekka näki, että vaara oli ohitse, kohotti hän
 piiskansa aika tavalla rangaistaksensa Lietoa, joka
 peljäten väistyi; mutta Heidi huusi: „Ei, Pekka,
 et sinä saa lyödä sitä, etkö näe, kuinka se pel-
 kää!“

„Se on sen ansainnut“, mutisi Pekka ja aikoi
 lyödä, mutta Heidi tarttui hänen käsivarteensa ja
 huusi suuttumuksesta hengästyneenä: „Sitä et saa
 tehdä, se koskee kipeästi, laske se irti!“

Pekka katsoi ihmetellen käskevää pientä tyttöä,
 jonka mustat silmät leimusivat, ja ehdottomasti
 antoi hän piiskansa vaipua. „No, olkoon men-
 neeksi, jos sinä taas huomenna annat minulle
 juustostasi“, sanoi hän sitte myöntäväisesti, sillä

hän tahtoi saada jotakin korvausta säikähdyksestään.

„Sinä saat kaikki, koko kappaleen, huomenna ja joka päivä, minä en sitä tarvitse“, sanoi Heidi, „ja leipääkin saat yhtä suuren kappaleen kuin tänään, mutta sitte et sinä koskaan saa lyödä Lietoa, et koskaan, etkä Lumikkoa, etkä mitään vuohta“.

„Se on minulle yhdentekevä“, sanoi Pekka ja tämä oli hänestä yhtä kuin lupaus. Hän päästi syyllisen irroilleen ja tämä juoksi laumaan hypähdellen korkealle iloissaan.

Niin oli päivä melkein huomaamatta loppuun kulunut, ja aurinko oli jo laskemaisillaan kauas vuorten taakse. Heidi istui taas nurmikolla ääneti katsellen sinikelloja ja cystusruusuja, jotka loistivat illan kultaisessa hohteessa, ja kimmeltävää ruohoa ja korkeita kukkulia, jotka alkoivat säihkyä ja säteillä, ja yhtäkkiä kavahti hän seisoalleen ja huusi: „Pekka! Pekka! palaa! palaa! Kaikki vuoret palavat ja lumikin ja taivas. Oi katso! katso! koko tuo korkea kalliolinna on tulella! Kuinka kaunis tulinen lumi on! Pekka, näetkö, petolinnunkin koti palaa! Katso toki vuorten huippuja, katso kuusia! Kaikki, kaikki on tulella!“

„Sellaisia ne ovat aina olleet“, sanoi Pekka suopeasti ja kuori itselleen uutta paimenvitsaa, „mutta eivät ne ole tulella“.

„Mistä se sitten tulee? sanoi Heidi ja juoksi

sinne tänne sitä kaikkialta nähdäkseen, sillä hän ei saanut siitä kylläkseen, niin kaunista se oli.

„Mistä se tulee, Pekka, mistä se tulee?“ huusi Heidi taas.

„Se tulee itsestään“, selitti Pekka.

„Oi, katso, katso!“ huusi Heidi liikutettuna, „nyt ne rupeavat ruseuttamaan, katso tuota lumen peittämää vuorta ja sen korkeita teräviä huippuja! Mitkä niiden nimet ovat, Pekka?“

„Vuorilla ei ole nimiä“, vastasi puhuteltu.

„Oi, kuinka kaunista, katso ruusunhohteista lunta! Ja ylhäällä vuorten huipuilla on paljo ruusuja! Voi, nyt ne jälleen tulevat harmaiksi! Voi, voi! Nyt on kaikki sammunut! Nyt on kaikki loppunut, Pekka!“ Heidi istahti maahan ja oli niin toivottoman näköinen, ikäänkuin kaikki todella loppuisi.

„Huomenna on taas samoin“, selitti Pekka.

„Nouse nyt, niin mennään kotiin“.

Vuohet vihellettiin ja huudettiin kokoon ja sitten lähdettiin.

„Onko tämmöistä joka päivä, aina joka päivä, jona olemme laitumella?“ kysyi Heidi uteliaasti odottaen myönnyttävää vastausta astuessaan Pekan rinnalla tunturia alas.

„Useimmiten“, vastasi tämä.

„Mutta varmaankin huomenna taas?“ tahtoi tyttö tietää.

„Niin, niin huomenna taas“, vakuutti Pekka.

Heidi tuli jälleen iloiseksi. Hän oli tehnyt päivän kuluessa niin monta uutta havaintoa, jotka kaikki pyörivät hänen mielikuvituksessaan niin vilkkaasti, ettei hän ennättänyt puhuakaan, vaan kulki ihan äänettömänä, siksi kun tulivat tunturimajalle ja näkivät iso-isän istuvan honkain alla, jossa hänellä myöskin oli lavitsa. Siinä istui hän aina iltaisin odotellen vuohiansa, jotka tältä puolen aina ensin tulivat näkyviin. Heidi juoksi heti hänen luoksensa ja Pikku ja Vieno hänen jäljessään, sillä vuohet tunsivat varsin hyvin sekä isäntänsä että omettansa. Pekka huusi Heidín jälkeen: „Tule huomenna taas! Hyvää yötä!“ Hänestä oli sangen tähdellistä, että Heidi tulisi mukaan.

Heidi juoksi heti takaisin, antoi Pekalle kättä ja vakuutti tulevansa; sitte juoksi hän keran vielä laumaan, halaili Lumikkoa ja sanoi herttaisesti: „Nuku rauhassa, Lumikko, ja muista, että huomenna jälleen tulen mukaan ja ettet koskaan enää saa määkyä niin surullisesti“.

Lumikko katsoi ystävällisesti ja kiitollisesti Heidiin ja juoksi sitten iloisena lauman jälkeen.

Heidi palasi honkien alle.

„Oi, iso-isä“, huusi hän jo kaukaa, „siellä oli niin kaunista! Tuli ja ruusut vuorilla ja siniset sekä keltaiset kukat; ja katso, mitä sinulle tuon!“ Näin sanoen ravisteli hän kaikki kukkaset kokoon kääritystä esiliinastaan iso-isän eteen. Mutta kuk-

karaukat olivat surkean näköiset. Heidi ei enään niitä tuntenut, ne olivat kaikki heininä.

„Voi, iso-isä, mikä niiden on?“ huusi Heidi säikähtyneenä; sen näköisiä ne eivät olleet tunturilla. Minkätähden ne ovat tuommoisiksi muuttuneet?“

„Ne kaipaavat aurinkoa, eivätkä tahdo antaa sulkea itseänsä esiliinaan“, sanoi iso-isä.

„Jos niin on, niin en niitä enää koskaan ota mukaani. Mutta, iso-isä, miksi petolintu niin räähky?“ kysyi hän uteliaasti.

„Nyt sinä menet kylvemään, ja minä menen omettaan maitoa tuomaan, ja senjälkeen yhdymme molemmat tuvassa illalliselle, silloin sanon sinulle, miksi se niin tekee“.

Niin tehtiin, ja kun Heidi sitten illempänä istui iso-isän vieressä korkealla tuolillaan ja söi edessään pöydällä olevasta maitovadista, muisti hän heti taas kysyä: „Minkätähden petolintu huutaa niin hirmuisesti, iso-isä?“

„Se pilkkaa ihmisiä tuolla alhaalla siitä, että asuvat ahtaissa kylissään niin monta yhdessä ja tekevät toinen toisensa mielen katkeraksi. Sieltä huutaa se halveksuen: „Jos te eriäisitte toisistanne ja kulkisitte kukin omia teitänne korkeutta kohden, niinkuin minä, niin olisitte onnellisemmat“. Iso-isä lausui nämä sanat niin hurjistuneella äänellä, että petolinnun räähkyntä painui vielä syvemmälle Heidin mieleen.

„Minkätähden ei vuorilla ole nimiä, iso-isä“, kysyi Heidi taas.

„Kyllä niillä on nimensä“, vastasi tämä, „ja jos osaat ne niin selittää, että ne siitä tunnen, niin sanon sinulle niiden nimet“.

Heidi kuvaili vuorilinnan korkeine huippuineen, juuri semmoisena, kuin hän oli sen nähnyt, ja iso-isä sanoi tyytyväisesti: „Niin oikein, sen minä tunnen, sen nimi on Falkniss. Oletko muita vuoria nähnyt?“

Heidi kertoi lumen yltä yleensä peittämästä vuoresta, joka ensin oli ollut tulipunainen ja äkkiä taas muuttunut ruusunhohteiseksi sekä tuokion kuluttua taas vaalennut ja sammunut.

„Senkin tunnen, sen nimi on Cäsaplana; vai niin, sinun oli hauska laitumilla“.

Heidi kertoi kaikki päivän tapahtumat alusta loppuun, etenkin tulesta iltasella, ja nyt täytyi iso-isän myös selittää, mikä sen oli matkaansaattanut, sillä Pekka ei ollut siitä mitään tiennyt.

„Näetkö“, selitti iso-isä, „se tulee auringosta; jättäessään vuoret hyvästi iltasella, luo se kauniimmat säteensä niihin, jotteivät sitä unohtaisi, siksi kuin se aamulla jälleen palajaa“. —

Tämä selitys oli Heidille mieleinen, eikä hän tahtonut voida odottaa uutta päivää, jona hän taas pääsisi laitumille näkemään auringon hyvästijättöä vuorille. Mutta ensin täytyi hänen käydä nukku-
maan. Ja hän nukkuikin koko yön suloisesti heinävuoteellaan uneksuen hohteisista, ruusuilla kaunistetuista vuorista ja hypähtelevästä Lumikosta.

NELJÄS LUKU.

Iso-äidin luona.

Toisena aamuna nousi aurinko jälleen kirkkaana, Pekka tuli vuohineen, Heidi liittyi heihin, ja kaikki kävelivät taas laitumelle; ja niin tekivät joka päivä. Elämä tuntureilla vahvisti Heidiä, hän tuli terveeksi ja voimakkaaksi eikä kaivannut mitään, vaan eleli päivästä toiseen iloista, onnellista elämää, surutonna niinkuin taivaan linnut, jotka riemuiten lentelevät puusta puuhun viheriäisessä metsässä. Kun syksy tuli ja myrskyt alkoivat riehua vuorilla, sanoi iso-isä joskus: „Tänään jätät kotiin, Heidi; semmoisen pienokaisen, kuin sinä olet, lennättää tuuli kerrassaan yli vuorten alas laaksoon“.

Kun Pekka aamulla sai sen kuulla, näytti hän sangen onnettomalta, hänen oli hyvin ikävä,

eikä hän tiennyt, miten saisi aikansa kulumaan ilman Heidiä; hän sai tyytyä niukempaan päivälliseen ja vuohetkin olivat niin uppiniskaiset ja tottelemattomat, että hänellä niistä oli kahdenkertainen vaiva, sillä nekin olivat niin tottuneet Heidin seuraan, etteivät ensinkään tahtoneet kulkea eteenpäin, kun ei hän ollut muassa, vaan poikkesivat tieltä joka suunnalle.

Heidi ei koskaan ollut onneton, sillä hänelle oli aina jotakin huvittavaa tarjolla. Mieluimmin hän kyllä meni paimenen ja vuohien kanssa kukkien ja petolinnun luo laitumelle, jossa elämä oli niin vaihtelevaa eriluontoisten vuohien seurassa, mutta iso-isän veistäminen ja sahaaminen myöskin Heidiä suuresti huvitti; ja jos vielä sattui niin onnellisesti, että iso-isällä osui olemaan juuston-teko jonakin päivänä, jolloin Heidin oli kotiin jääminen, oli tämä ihmeellinen toimi, jota varten iso-isä paljasti molemmat käsivartensa hämmentääkseen juuston-aineita suuressa kattilassa, lapselle erinomaisena huvituksena. Mutta eniten viehätti Heidiä semmoisina myrskypäivinä tuulten kohina majan takana olevissa hongissa. Hänen täytyi tavan takaa jättää työnsä, olipa mitä tahansa käsillä, juostaksensa sitä kuuntelemaan, sillä hän ei tiennyt maailmassa mitään sen ihanampaa, kuin tuo tuulten syvä, salamielinen huokaaminen korkeiden puiden latvoissa. Heidi seisoi niiden alla kyllästymättä katsellen ja kuunnellen tuulen voimakasta hengitystä, aaltoilemista ja suhinaa.

Aurinko ei enää paahtanut niinkuin kesällä, ja Heidi haki esille sukkansa, kenkensä ja lenkinsä, sillä ilma viileni viilenemistään, ja tuuli puhalsi niin jäätävästi hänen seisoessaan ulkona honkien alla, mutta hän ei saattanut olla sinne juoksematta, ei saattanut pysyä majassa, kun hän kuuli, miten ulkona humisi.

Sitte tuli kylmä, ja Pekan täytyi hengittää käsiinsä, kun hän aamulla varhain tuli majalle, mutta sitä ei hänen tarvinnut kauan tehdä. Eräänä yönä peitti lumi maan niin paksulta, että koko tunturi oli lumivalkoinen, eikä näkynyt ainoatakaan viheriäistä lehteä enää.

Silloin ei Pekka enää tullut laumoineen, sillä nyt alkoi taas sataa lunta. Heidi kurkisti ihmetellen majan pienestä ikkunasta ulos. Sitä satoi satamistaan niin tiheään ja taukoamatta, että lumikinokset ylettyivät aina majan ikkunoihin, jopa vielä korkeammallekin, niin ettei niitä enää saattanut aukaistakaan, ja he olivat ihan teljettyinä pieneen majaansa. Tämä oli Heidin mielestä ihmeellisen hupaista, hän juoksi ikkunasta toiseen nähdäkseen kohoaisiko lumi niin korkealle, että se peittäisi koko tuvan, niin että täytyisi sytyttää kynttilä päivälläkin. Niin hullusti ei kuitenkaan käynyt, ja seuraavana päivänä, jolloin ei enää pyryttänyt, meni isoisa ulos tuvasta ja loi majan ympäristön vaapaaksi lumesta. Hän heitti suuren suuria lumiröykkiöitä päällekkäin, niin että oli kuin pieniä

vuoria siellä täällä. Nyt olivat sekä ikkunat että ovet jälleen vapaina, ja hyväpä se olikin, sillä kun Heidi ja hänen iso-isänsä iltasella istuivat takkavalkean ääressä, kumpikin kolmijalallaan — iso-isä oli jo aikoja sitten Heidillekin semmoisen valmistanut — kuului äkkiä jotakin kopinaa ulkoa ja majan kynnykseen koputettiin herkeämättä; viimein aukaistiin ovi. Sisään astui Vuohi-Pekka. Hän ei ollut vallattomuudesta näin kopistellut, hänen oli vaan täytynyt tällä keinoin irroittaa lunta jalkimistaan, ja oikeastaan olikin koko Pekka aivan luminen, sillä hänen oli täytynyt ryömiä hirmuisissa kinoksissa, joista hänen vaatteisiinsa oli tarttunut suuria möhkäleitä, jotka olivat jäätyneet kovassa pakkasessa. Mutta hän ei sentään peräytynyt, sillä hän tahtoi välttämättömästi ylös Heidin luo, jota ei ollut viikkokauteen nähnyt.

„Hyvää iltaa“, sanoi hän sisään astuessaan ja asettui niin liki valkeata kuin suinkin. Muuta hän ei lausunutkaan, mutta koko hänen naamansa paistoi tyytyväisyydestä, sillä nyt oli hän perillä. Heidi katseli häntä suuresti ihmetellen, sillä hänen seisoessaan likellä tulta alkoi lumi sulaa hänen vaatteistaan, niin että Pekka-poika näytti miltei vesiputoukselta.

„Noh, kenraali, mitä kuuluu?“ kysyi iso-isä. „Nyt olet sotajoukotta, nyt täytyy sinun nakertaa kivikynää“.

„Minkätähden hänen täytyy nakertaa kivikynää, iso-isä?“ kysyi Heidi heti tiedonhaluisesti.

„Talvella täytyy hänen käydä koulua“, selitti iso-isä, „siellä opetetaan lukemaan ja kirjoittamaan, ja se käy usein sangen raskaaksi, mutta se tulee hieman helpommaksi, jos välistä nakertaa kivi-kynäänsä, eikö totta, kenraali?“

„On, se on totta“, todisti Pekka.

Heidin ajatukset olivat nyt kääntyneet kouluun, ja hän kyseli kyselemistään mitä siellä sai kuulla ja nähdä ja mitä Pekalla siellä oli tehtävänä, ja koska keskusteluun, jossa Pekka oli osallisena, aina vaadittiin paljon aikaa, ennätti hän hyvin sen kuluessa kuivaa kiireestä kanta-päähän. Hänellä oli ainakin vaikea pukea havaintonsa sanoihin semmoisiin, jotka merkitsivät sitä, mitä hän tarkoitti, mutta tällä kertaa oli se erinomaisen hankalaa, sillä tuskin oli hän saanut yhden vastauksen laadituksi, ennenkuin Heidillä oli kolme, neljä ihan odottamatonta kysymystä valmiina ja vieläpä enimmäkseen semmoisia, jotka vaativat kokonaisen lauseen vastaukseksi.

Iso-isä oli istunut ihan äänettömänä tämän keskustelun kestäessä, mutta silloin tällöin vetäytyivät hänen suupielensä nauruntapaisiin poimuihin, jotka todistivat hänen kuuntelevan lasten puhetta.

„No, kenraali, nyt olet kestänyt kuumuutta ja tarvitset virvoitusta, tule!“ Näin sanoen nousi iso-isä ja otti kaapista illallisen esiin. Heidi työnsi tuolin pöydän luo. Heidin tultua oli iso-isä veistänyt lavitsan huoneen perälle ja sinne tänne

muitakin istuimia kahdelle, sillä Heidillä oli tapana seurata iso-isäänsä, minne hän vain meni. Nyt oli siis heillä kolmella istuinpaikkoja kylläksi ja Pekka aukaisi silmänsä niin pyöreiksi kuin suinkin nähdessään, kuinka Tunturisetä asetti suuren kauniin kappaleen kuivattua lihaa hänen leipäpalalleen. Niin hyvästi ei hän ollut isoon aikaan herkutellut. Kun tämä mieleinen illallinen oli lopetettu, alkoi jo hämärtää ja Pekka teki lähtöä. Sanottuaan „hyvää yötä“ ja „kost' Jumala“ kääntyi hän vielä ovella takaisin ja sanoi: „Ensi sunnuntaina tulen jälleen, ja sinun pitäisi myös kerran tulla isoäitiä tervehtimään, käski hän sanoa“.

Heidin oli isoäidin luo meneminen; se oli ihan uusi ajatus, joka kuitenkin heti kotiutui hänen mielessään, ja ensimmäiseksi työkseen seuraavana aamuna selitti hän: „Iso-isä, tänään täytyy minun varmaankin mennä alas isoäidin luo, hän odottaa minua“.

„Lunta on liian paljon“, vastasi iso-isä epävästi. Mutta Heidi ei niin vähällä asiaa jättänyt; olihan isoäiti kutsunut häntä, ja hänen täytyi siis mennä. Eipä saanut ainoatakaan päivää kuluneeksi, jona ei hän neljä, viisi kertaa sanonut: „Iso-isä, nyt minun varmaankin täytyy mennä, isoäiti odottaa yhä vielä minua“.

Neljä päivää tämän jälkeen oli ilma niin kylmä, että lumi narisi joka askeleella ja tunturien lumipeite oli yltä yleensä kovaksi jäänyt, mutta päivä paistoi ystävällisesti ikkunasta ja sen

valo lankesi suoraan Heidiin, joka istui korkealla tuolillaan päivällistä syöden. Silloin hän taas aloitti tavallista virttänsä: „Tänään minun varmaankin täytyy lähteä isoäidin luo, muuten odotus käy hänelle pitkäksi“. Iso-isä nousi pöydästä, astui portaita myöten ylös heinäparvelle, otti sieltä Heidin raskaan peitteen ja sanoi: „No tule!“ Iloiten hypähteli lapsi hänen jälessään ulos kimmeltelevään lumimaailmaan. Hongat seisoivat ääneti ja liikkumattomina, niiden oksia peitti valkoinen lumi, joka auringon paisteessa säteili ja kimalteli niin loistavasti, että Heidi ihas-tuksissaan hyppeli korkealle ja kerta toisensa perään huudahti: „Tule ulos, iso-isä, hongat ovat pelkkää hopeata ja kultaa“. Iso-isä oli näet mennyt vajaan ja tuli nyt sieltä tuoden muassaan suuren leveän kelkan, jonka keulaan oli pitkä tanko kiinnitetty. Kelkan istuinlaudalta ylettyivät jalat maahan, niin että niillä helposti saattoi ohjata kulkua. Ihailtuaan ensin Heidin kanssa honkia, istui iso-isä laudalle, otti lapsen syliinsä, kiersi hänet moneen kertaan peitteeseen, jotta hän pysyisi lämpimänä, ja veti hänet sitte vasemmalla käsi-varrellaan kiinteästi rintaansa vasten. Oikealla kädellään tarttui hän tankoon ja antoi molemmilla jaloillaan kelkalle vauhtia. Se kiiti eteenpäin semmoisella nopeudella, että Heidistä tuntui siltä, kuin olisi hän linnun lailla lentänyt ilmassa; hän riemuitsi ääneensä. Yhtäkkiä pysähtyi kelkka juuri Vuohi-Pekan majan edustalla. Iso-isä nosti

lapsen maahan, vapautti sen peitteestä ja sanoi: „Noh, käy nyt sisään, ja kun alkaa hämärtää, niin tule jälleen ulos ja ala käydä kotiin päin“. — Sitte kääntyi hän kelkkoineen ja rupesi astumaan tunturia ylös.

Heidi aukaisi oven ja tuli pieneen huoneeseen, jossa näytti olevan pimeä. Siellä oli uuni ja muutamia vatia eräällä hyllyllä, sillä tämä oli talon keittuhuone. Sitten oli taas ovi, Heidi aukaisi senkin ja astui ahtaaseen tupaan. Tämä maja ei ollut rakennettu samaan tapaan kuin iso-isän uusi tunturimaja, joka oli yhtenä suurena huoneena, heinäparvi ylinnä. Vuohi-Pekan tupa oli ikivanha, ahdas ja kapea rakennus. Kun Heidi oli astunut kynnyksen yli, seisoi hän heti pöydän edessä, jonka luona eräs vaimo istui parsien Pekan takkia, sen Heidi paikalla tuns. Nurkassa istui vanha kurttuinen mummo ja kehräsi. Heidi arvasi kohta, kuka hän oli, ja meni suoraan rukin luo sanoen: „Hyvää päivää, isoäiti, nyt tulen luoksesi, onko aika tullut sinulle pitkäksi minun viipyessäni?“

Isoäiti kohotti päätään, etsien hänelle ojentettua kättä, ja kun oli sen löytänyt, piteli hän sitä hetken aikaa miettien omassaan, sitten sanoi hän: „Oletko sinä se lapsi tuolta ylhäältä Tunturisedän luota? Oletko sinä Heidi?“

„Olen, olen“, vakuutti lapsi, „vast'ikään olen iso-isän kanssa liukunut tänne alas“.

„Miten se on selitettävä! Sinun kätesihän on ihan lämmin. Sanoppa, Briita, onko Tunturisetä itse saattanut lapsen tänne alas?“

Pekan äiti, joka oli istunut pöydän päässä parsimassa, oli noussut ja silmäili uteliaasti lasta kiireestä kantapäähän; sitten sanoi hän: „En tiedä, äiti, onko Tunturisetä itse saattanut sitä, mutta tuskinpa, lapsi ei varmaankaan ymmärrä, mitä puhuu“.

Mutta Heidi katsoi Briitaan niin suoraan, ettei suinkaan näyttänyt epätietoiselta asiastaan, ja sanoi: „Tiedänpä kyllä ihan varmaan, kuka minut kietoi peitteeseen ja liukui alas kanssani, se oli iso-isä“.

„Mahtaa sitten kuitenkin olla perää niissä Pekan puheissa, joita hän koko kesän on kertonut Tunturi-sedästä, vaikka me luulimme, ettei hän ollut oikein selvillä asiasta“, sanoi isoäiti, „ja kukapa olisi saattanutkaan luulla sitä mahdolliseksi; minä arvelin lapsen tuskin voivan elää kolmea viikkoa siellä ylhäällä. Minkä näköinen se on, Briita?“ Briita oli sillä aikaa tarkastanut lasta joka puolelta, niin että hän varsin hyvin tiesi kertoa, miltä se näytti.

„Se on hentojäseninen, samoin kuin Adelheidkin oli“, vastasi hän; „mutta sillä on Tobiaan mustat silmät ja kihara tukka, niin on vanhuksellakin tuolla ylhäällä; minä luulen, että hän on molempain vanhempainsa näköinen“.

„Sillä aikaa oli Heidi kurkistellut ympärilleen joka taholle ja sanoi: „Katsoppa, isoäiti, tuolla

heiluu sinne tänne ikkunaluukusta irtautunut lauta. Iso-isä naulaisi sen heti kiinni, muuten hän myös usein panee uuden telkkimen; katsohan vain, näin hän tekee“.

„Oi hyvä lapseni“, sanoi isoäiti, „nähdä sitä en saata, mutta kuulla sitä paremmin, enkä ainoastaan sitä, vaan kun tuuli sopii tännepäin, rätisee ja rutisee koko rakennus, ja tuuli tunkee kaikkialta sisääinkin. Öisin kun muut nukkuvat, pelkään toisinaan, että koko maja hajoaa ja musertaa meidät kaikki kolme kuoliaaksi. Oh, eikä ole ketään ihmistä, joka sitä vähänkään taitaisi korjailla. Pekka ei kykene sitä tekemään“.

„Mutta miksi et sinä saata nähdä, miten luukku heiluu, isoäiti? Katso nyt taas tuonne, suoraan tuonne“, Heidi osoitti täsmälleen paikkaa sormellaan.

„Ah, lapseni, enhän minä näe niin mitään, en luukkuakaan enkä muutakaan“, valitti isoäiti.

„Mutta jos menen pihalle ja irroitan luukun tykkänään, niin että tulee ihan valoisa täällä sisällä, näetkö sitte, isoäiti?“

„En, en; en sittenkään; minua ei kukaan enää voi saada näkeväksi!“

„Mutta jos menet ulos valkoiseen lumeen, niin varmaankin näet; tule vain kanssani, niin minä näytän sen sinulle, isoäiti“. Heidi tarttui isoäidin käteen vetääkseen hänet mukanaan, sillä häntä rupesi suuresti surettamaan, kun hän kuuli, ettei isoäidillä koskaan ollut tarpeeksi valoa.

„Anna minun vain istua, lapsi kulta, minulle on kuitenkin kaikki yhtä pimeää, ei lumi eikä auringonvalokaan enää tunge silmiini“.

„Mutta kesällähän toki, isoäiti“, sanoi Heidi yhä tuskallisemmin etsien jotakin apukeinoja, „tiedätkö, kun aurinko kesällä taas paistaa kuumasti ja sitten illalla ottaa jäähyväiset vuorilta, niin että ne kaikki säkenöivät tulipunaisina ja kaikki keltaiset kukat kimmeltävät, silloin sinullekin jälleen tulee valoisa ja hyvä olla“.

„Ah, lapseni, minä en koskaan enää saata nähdä tulenhohteisia vuoria, enkä kullankiiltäviä kukkia tuolla ylhäällä; minulle ei koskaan enää tule valoisa tässä elämässä“.

Heidi rupesi ääneensä itkemään. Katkerasti nyyhkytti hän yhä edelleen: „Kuka sinua sitten voi auttaa? Eikö kukaan sitä voi tehdä? Eikö kukaan?“

Isoäiti koetti lohduttaa lasta, mutta se ei vähällä onnistunut. Heidi ei itkenyt usein, vaan kun hän kerran pääsi alkuun, oli hänen melkein mahdoton unhoittaa suruansa. Iso-äiti oli jo käyttänyt kaikenlaisia keinoja rauhoittaaksensa lasta, sillä hänen sydämmeensä koski kipeästi, nähdessään sen niin surkeasti nyyhkivän. „Kuulehan“, sanoi hän nyt, „tule tänne likemmäksi, hyvä Heidi, niin kerron sinulle jotakin. Näetkö, vaikkei ihminen enää voi nähdä, soisi hän sentään mielellään kuulevansa jonkun ystävällisen sanan; niinpä minäkin mielisin kuulla sinun pu-

huvan. Tule tänne likemmäksi minua ja kerro jotakin elämästäsi iso-isän luona. Minä tunsin hänet ennen hyvin, mutta nyt en enää moneen vuoteen ole hänestä kuullut muilta kuin Pekalta, vaan se poika ei suuria sanele“.

Tästä valahti Heidin päähän uusi ajatus; kiireesti pyyhkäsi hää kyyneleensä ja sanoi lohdutettuna: „Odota vain, isoäiti, minä kerron kaikki iso-isälle, ja hän kyllä voi tehdä sinut näkeväksi ja korjata tupaa, ettei se pääse hajoamaan. Hän osaa auttaa ja asettaa kaikki paikoilleen“.

Isoäiti oli vaiti, ja Heidi alkoi vilkkaasti kertoa elämästään iso-isän luona, laitumilla olostaan kesällä, ja kuinka iso-isä osasi puusta valmistaa penkkiä, tuolia ja kauniita koppia, joissa oli mukava kantaa heiniä Vienolle ja Pikulle, ja suuren vesisammion kylpyä varten kesäksi ja uuden maitokupin sekä lusikan; ja Heidi kiihtyi kiihtymistään kertoessaan, mitä puupalasesta yhtäkkiä voi valmistaa, ja kuinka hän aina silloin seisoi iso-isän vieressä katsellen, että hän itsekin oppisi kaikkia näitä tekemään. Isoäiti kuunteli kertomusta suurimmalla tarkkuudella ja kysäsi silloin tällöin: „Kuuletko sinäkin, Briita? Kuuletko, mitä lapsi kertoo Tunturisedästä?“

Mutta kertomus keskeytyi. Kova kopina kuului oven takaa, ja Pekka astui tömistellen sisään, mutta pysähtyi siihen paikkaan silmät selki seljällänsä ällistellen Heidiä ja irvisti mitä ystävälli-

simmin, kun tyttö heti huusi hänelle vastaan:
„Hyvää iltaa, Pekka!“

„Onko mahdollista, että hän jo palaa koulusta“, huudahti isoäiti kummastuneena, „näin joutuin ei iltapäivä ole minulta moneen vuoteen kulunut! Hyvää iltaa, Pekkaseeni, miten lukeminen sujuu?“

„Entiseen tapaan“, kuului vastaus.

„Vai niin“, sanoi isoäiti huoaten, „olin vähin ajatellut että muutos olisi jo tapahtunut, kun jo piakkoin tulet kahdentoista vuotiaaksi“.

„Minkä muutoksen olisi pitänyt tapahtua?“ kysyi Heidi osanotolla.

„Ajattelin vain, että hän olisi voinut jotakin oppia“, sanoi isoäiti, „lukemaan nimittäin. Minulla on tuolla hyllyllä vanha rukouskirja, joka sisältää kauniita runoja. Niitä en ole enään pitkään aikaan kuullut, eivätkä ne ole muistissani-kaan säilyneet; sentähden olen aina toivonut, että Pekka pieni opittuansa lukemaan saattaisi minulle lukea jonkun hyvän laulun; mutta hänen on mahdoton oppia, se käypi hänelle liian raskaaksi“.

„Minun varmaankin täytyy sytyttää kynttilä, nyt tulee jo pimeä“, sanoi Peka äiti, joka yhä oli ahkerasti paikannut Peka takkia, „päivä on minultakin kulunut melkein huomaamatta“.

Heidi hyppäsi tuoliltaan, ojensi kiireesti kätensä ja sanoi: „Hyvää yötä, isoäiti, minun täytyy kiiruhtaa kotiin, heti kun vähän rupeaa hämärämään“, ja samaa vauhtia lausui hän myös Pe-

kalle ja hänen äidilleen jäähyväiset ja lähestyi ovea. Mutta isoäiti huusi huolistuneena: „Odota, odota, Heidi, niin yksinäsi et saa mennä. Pekan täytyy saattaa sinua, kuuletko? Ja Pekkaseni, varo lasta, ettei se lankea, eläkä pysähdy sen kanssa kävellessäsi, jottei se vilustuisi, kuuletko? Onko sinulla lämmin huivi ylläsi?“

„Minulla ei ole huivia ensinkään“, huusi Heidi, „mutta en kumminkaan vilustu!“ Näin sanoen oli hän jo pujahtanut ovesta ja kiiti niin liukkaasti eteenpäin, että Pekka tuskin taisi seurata. Mutta isoäiti huusi surkutellen: „Juokse niiden jälkeen, Briita, juokse, — muutenhan lapsi paleltuu näin myöhään illalla; ota minun huivini mukaasi ja juokse kiireesti!“ Briita totteli. Mutta tuskin olivat lapset astuneet pari askelta ylöspäin, ennenkuin näkivät iso-isän lähestyvän, ja muutamilla aika askelilla saavutti hän heidät.

„Oikein, Heidi, olet sanasi pitänyt“, sanoi hän ja kääri lapsen jälleen huolellisesti peitteeseen, otti sen käsivarrelleen ja astui vuorta ylös. Briitakin joutui parahiksi näkemään miten iso-isä hellävaroen lasta hoiteli, ja tultuaan Pekan kanssa sisään kertoi hän ihmetellen isoäidille, mitä oli nähnyt. Isoäidinkin täytyi kummastella ja kerta toisensa perästä lausua: „Jumalan kiitos, että hän on niin hyvä lapselle! Jumalalle kiitos ja ylistys siitä! Kunpa hän nyt vain antaisi sen vielä käydä luonani, lapsi on ilahduttanut mieltäni. Miten hyvä sydän sillä on ja kuinka hupaisesti se ker-

too!“ — Ja isoäiti iloitsi uudestaan ja uudestaan ja lausui yhä, siksi kuin levolle meni: „Jos se nyt vain saisi vastakin käydä luonani, niin minullakin olisi jotakin iloa maailmassa“. Ja Briita yhtyi joka kerta isoäidin toivomukseen, ja Pekka nyökäytti isoäidin toivomukseen myöntäväisesti päätään, veti ihastuksissaan suupielensä aina korviin saakka ja sanoi: „Tiesinhän sen!“

Sillä aikaa oli Heidi peitteessään lakkaamatta puhellut iso-isälleen, mutta kun lapsen äänen oli mahdoton tunkeutua kahdeksankertaisen peitteen läpi, eikä iso-isä siis ymmärtänyt sanaakaan, sanoi hän: „Odota vähäisen, kunnes ollaan kotona, sitten kerro“.

Pian he olivatkin perillä tunturituovassa ja kun Heidi oli päässyt vapaaksi peitteestään, sanoi hän: „Iso-isä, huomenna täytyy meidän ottaa vasara ja nauloja mukaamme ja korjata ikkunaluukkuja isoäidin luona ja sitten vielä lyödä moneen paikkaan nauloja, sillä hänen majassaan niin ratisee ja ritisee“.

„Täytyykö meidän? Vai niinkö täytyy? Kuka sen on sinulle sanonut?“ kysyi iso-isä.

„Ei kukaan, minä tiedän sen itsestäni“, vastasi Heidi, „sillä siellä ei enää mikään pysy koossa ja isoäiti vapisee öisin ja pelkää kuullessaan tuota ratinata ja ajattelee: „Nytpä kaikki putoaa suoraan päällemme“; ja isoäiti ei koskaan enää voi mitään nähdä eikä tiedä, miten häntä saattaisi auttaakaan; mutta tiedäthän sinä, iso-isä.

Ajatteleppas, miten ikävää olisi, jos aina täytyisi istua pimeässä, vieläpä peljäten ja vapisten; eikä kukaan muu voi häntä auttaa kuin sinä! Huomenna menemme häntä auttamaan, eikö totta, iso-isä, menemmehän me?”

Heidi oli kiivennyt iso-isän syliin ja katsoi häneen ehdottomalla luottamuksella. Vanhus loi silmänsä lapseen ja sanoi tuokion kuluttua: „Niin, Heidi, mennään korjaamaan majaa, niin ettei iso-äidin luona enää kuulu rätinää, se kyllä käy päinsä, huomenna sen teemme“.

Lapsi hyppäsi ilosta ympäri huonetta ja huusi kerta toisensa perästä: „Huomenna sen teemme! Huomenna sen teemme!“

Iso-isä pysyi sanassaan, Seuraavana päivänä jälkeen päivällisen uudistettiin sama alaskiitäminen kelkalla. Isoisä asetti nyt niinkuin edellisenäkin päivänä lapsen Vuohi-Pekan ovelle ja sanoi: „Käy nyt sisään, ja kun ilta joutuu, niin tule jälleen ulos“. Sitte pani hän peitteen kelkkaan ja kiersi majan ympäri sitä tarkastellen.

Tuskin oli Heidi avannut oven ja päässyt huoneeseen, niin isoäiti jo huusi nurkastaan: „Siinä tulee lapsi, se on lapsi“, ja antoi iloissaan langan irtautua hyppysistään ja sukan seisahtua ja ojensi molemmat kätensä lasta kohden. Heidi juoksi hänen luoksensa, siirsi pienen matalan tuolin niin likelle iso-äitiä kuin mahdollista, istui sille ja kertoi ja kyseli taas kaikenlaista. Mutta äkkiä lyötiin ulkona niin voimakkaasti majan sei-

nään, että isoäiti säikähdyksestä säpsähti ja oli kaataa rukkinsa, ja vavisten huusi: „Oi, hyvä Jumala, nyt se putoaa, kaikki hajoo!“ Mutta Heidi piti lujasti kiinni hänen käsivarresta ja sanoi lohduttaen: „Ei, ei, isoäiti, elä nyt vain säikähdä niin kovin, iso-isähän siellä on, nyt hän kiinnittää siellä joka paikan, niin ettei sinun koskaan enää tarvitse peljätä“.

„Onko sekin mahdollista? Saattaako semmoistakin tapahtua? Rakas Jumala ei siis ole meitäkään varsin unohtanut!“ huudahti isoäiti. „Oletko semmoista kuullut, Briita, kuuletko? Toden totta, se on vasaran kalske. Mene ulos, Briita, ja jos se on Tunturisetä, niin pyydä häntä edes silmänräpäykseksi käymään tänne sisään, että minäkin saisin kiittää häntä“.

Briita meni ulos. Juuri silloin hakkasi iso-isä uusia tukeita seinään. Briita lähestyi häntä ja sanoi: „Toivotan teille hyvää iltaa, setä, ja äiti myös; me olemme teille suuresti kiitolliset siitä, että meitä autatte, ja äitikin tuolla sisällä tahtois mielellään teitä kiittää; sillä tämmöistä palvelusta ei varmaankaan kukaan muu olisi meille saattanut tehdä, ja varmaankin —“

„Puhukaa lyhyesti“, keskeytti häntä vanhus, „mitä te Tunturisedästä ajattelette, sen kyllä tiedän. Käykää vaan sisään; missä on vikaa, näen itsekin“.

Briita totteli heti, sillä Tunturisetä oli sellainen, ettei ollut helppo häntä vastustaa. Hän naulaili ja koputteli majaa joka puolelta ja astui sitte

kapeita portaita ylös ullakolle ja naulasi naulaa-mistaan, kunnes oli viimeisen mukaan ottamansa naulan käyttänyt. Sillä aikaa oli ruvennut hämär-tämään, ja tuskin oli hän astunut alas ja vetänyt kelkkansa esiin vuohiometan takaa, kun jo Hei-dikin astui ulos ovesta. Iso-isä kääri lapsen taas peitteeseen ja kantoi sitä käsivarrellaan, vetäen kelkkaa perässään, sillä jos pienokaisen olisi täy-tyntä siinä istua yksinään, olisi peite pudonnut hänen yltään ja hän olisi vilustunut tai kokonaan paleltunut. Sen tiesi iso-isä varsin hyvin ja pitikin senvuoksi lasta lämpimänä käsivarrellaan.

Näin kului talvi. Isoäidin sulottomaan elä-mään oli ilon säde ensi kerran moneen vuoteen sattunut. Hänen päivänsä eivät enää olleet pitkiä ja pimeitä, toinen toisensa kaltaisia, hänellä kun nyt oli jotakin odotettavaa, jotakin ajateltavaa. Aamusta varhain kuunteli hän, eikö jo pieniä kiirehtiviä askeleita kuuluisi, ja jos silloin ovi todellakin aukeni ja tyttö juoksi sisään, huudahti hän joka kerta iloisesti: „Jumalan kiitos, tuossa lapsi jälleen tulee!“ Ja Heidi istui hänen luok-sensa ja kertoa lörpötteli kaikkea, mitä tiesi, niin hupaisesti, että isoäiti tuli hyvälle mielelle ja tunnit kuluivat niin pian, ettei hän sitä huomannutkaan, eikä hän enää ainoatakaan kertaa kysynyt niinkuin ennen: „Briita, eikö päivä ole jo lopussa?“ Nyt sanoi hän joka kerta, kun Heidi oli mennessään sulkenut oven: „Miten lyhyt tämä iltapuoli oli, eikö totta, Briita?“ Ja Briita vastasi:

„Todellakin, minusta tuntuu siltä, kun olisin vastikään korjannut astiat päivällispöydältä“. Isoäiti sanoi taas: „Jos nyt Herra Jumala vain varjelisi lasta ja antaisi Tunturisedän pysyä hyvántahtoisena. Näyttääkö se myös terveeltä, Briita?“ Ja joka kerta vastasi tämä: „Niinkuin mansikka“.

Heidikin oli puolestaan suuresti mieltynyt vanhaan isoäitiin; ja kun hän muisti, ettei kukaan, ei iso-isäkään voinut isoäidin silmiä parantaa, tuli hän hyvin murheelliseksi; mutta isoäiti taas aina vakuutti vähemmin tuntevansa onnettomuutensa, kun Heidi oli hänen luonaan; ja lapsi tuli-kin jokaisena kauniina talvipäivänä alas liukuen kelkallaan. Iso-isä oli sanaakaan virkkamatta joka kerta ottanut mukaansa vasaran ja monenmoisia muita kapineita, ja monet iltapäivät läpeensä oli hän koputellut Vuohi-Pekan pientä majaa. Mutta siitä olikin hyvä seuraus; majassa ei enää öisin ritissyt eikä rätissyt, ja isoäiti sanoi, ettei hän moneen talveen ollut saanut niin rauhallisesti nukkua kuin nyt, sekä ettei hän koskaan unoh-
taisi, mitä Tunturisetä oli heidän hyväkseen tehnyt.

VIIDES LUKU.

Joku käy vieraana ja vielä toinenkin; jonka vierailemisesta on tärkeitä seurauksia.

Joutuisasti oli talvi kulunut ja sitä seuraava iloinen kesä vielä nopeammin; uusi talvikin oli nyt taas loppumaisillaan. Heidi oli iloinen kuin taivaan lintu ja riemuitsi päivä päivältä enemmän siitä, että suloinen kesän-aika jälleen oli lähestymässä, jolloin lauhkea „Föhn“-tuuli taas humisisi hongissa, lumi sulaisi ja päiväyt viettelisi siniset ja valkoiset kukat näkyviin; silloin Heidi taas pääsisi laitumille, ja se oli hänestä ihaninta maailmassa. Heidi kävi nyt kahdeksatta ja oli isoisältään oppinut monenmoisia toimia. Vuohien kanssa osasi hän menetellä yhtä taitavasti kuin ken tahansa, ja Vieno ja Pikku juoksentelivat hänen perässään kuin uskolliset koirat ja määkyivät ilosta kuullessaan hänen äänensä. Jo kah-

desti oli Pekka tänä talvena tuonut kylän opettajalta sanoman, että sedän välttämättömästi tuli lähettää lapsi kouluun, sillä se oli jo siinä iässä, että sen jo viime talvena olisi pitänyt käydä koulua. Iso-isä oli kummallakin kerralla käsenyt sanoa opettajalle, että jos tällä olisi asiaa, oli hän kodissaan tavattavana; mutta tyttöä ei hän luvannut kouluun lähettää. Kummallakin kertaa oli Pekka uskollisesti vienyt Tunturisedän sanoman perille.

Maaliskuun aurinko oli jo sulattanut lumen vuorten rinteiltä, ja lumikellot kohottivat jälleen päänsä laaksossa ja tunturilla; hongatkin olivat luopuneet raskaasta lumipeitteestään, vapaina huojuivat niiden oksat taas tuulessa. Heidi juoksi iloisena ja onnellisena sinne tänne: tuvan ovelta vuohiomettaan, sieltä honkien alle ja taas sisään iso-isän luo kertomaan, kuinka paljoa suuremmaksi viheriäinen pälve puitten alla oli laajentunut ja sitten vielä uudestaan ulos katsomaan, sillä hän tuskin malttoi odottaa, kunnes koko maa jälleen olisi vihanta ja kesä kukkasineen uudelleen tulisi tunturille.

Kun Heidi eräänä päivänpaisteisena aamuna tällä lailla juoksi edestakaisin ja ainakin kymmenennen kerran hyppäsi tuvan kynnyksen yli, oli hän kaatua säikähdyksestä seljälleen nähdessään edessään mustiin puetun vanhan herran, joka vakavasti silmäili häntä. Mutta kun vieras huomasi miten säikähtynyt lapsi oli, sanoi hän ystä-

vällisesti: „Älä säikähdä minua, kaikki lapset ovat minulle rakkaita. Anna minulle kätesi! Sinä varmaankin olet Heidi; missä on iso-isä?“

„Hän istuu pöydän luona ja veistelee puusta pyöreitä lusikoita“, sanoi Heidi ja aukaisi ovea enemmän.

Vieras oli kylän vanha pappi. Hän oli ollut sedän hyvä tuttu siihen aikaan, kun viimeksi mainittu asui hänen naapurinaan tuolla alhaalla laaksossa. Hän astui majaan, lähestyi vanhusta, joka oli kumartuneena työssään ja sanoi: „Hyvää huomenta, naapuri!“

Kummastuneena katsoi puhuteltu häneen ja vastasi: „Hyvää huomenta, herra pastori!“ Sitten pyysi hän herraa istumaan sanoen: „Jos ette, herra pastori, halveksi puista tuolia, niin olkaa hyvä ja istukaa“.

Pastori istuutui. „En ole nähnyt teitä pitkään aikaan, naapuri“, sanoi hän sitten.

„Enkä minä teitä, herra pastori“, kuului vastaus.

„Tulen tänään keskustelemaan teidän kanssanne eräästä asiasta“, aloitti pappi uudestaan; „luulen teidän jo arvaavankin mistä haluan kanssanne neuvotella“.

Pastori keskeytti puheensa ja katsoi Heidiin, joka seisoi ovella ja katseli häntä herkeämättä.

„Heidi, mene vuohien luo“, sanoi iso-isä, „saat ottaa vähän suoloja niille ja viipyä siellä, kunnes minäkin tulen sinne“.

Heidi lähti heti.

„Lapsi olisi jo vuosi sitten ja viimeistäänkin tänä talvena ollut kouluun pantava“, sanoi nyt pastori. „Opettaja on teitä siihen kehoittanut, mutta ette ole hänelle mitään vastausta antanut; mikä on teidän tarkoituksenne lapsen suhteen, naapuri?“

„Minun tarkoitukseni on olla sitä kouluun panematta“, kuului vastaus.

Kummastuneena katsahti pastori vanhukseen, joka levollisesti istui lavitsallaan käsivarret ristissä rinnallaan näyttämättä pienintäkään taipuvaisuuden merkkiä.

„Mitä te sitten lapsesta aiotte?“ kysyi pastori taas.

„En mitään, hän kasvaa ja kehittyy vuohien ja lintujen kanssa, eikä opi niistä mitään pahaa.“

„Mutta tyttö ei ole mikään vuohi eikä lintu, vaan ihmislapsi, ja jos ei hän noista kumppaneistaan opi pahaa, niin ei hän niistä mitään muutaakaan opi. Mutta jotakin täytyy hänen saada oppia, ja nyt on paras aika siihen. Olen tullut teitä, naapuri, näin ajoissa puhuttelemaan, jotta voisitte kesän kuluessa tehdä varustuksianne, sillä kulunut talvi oli viimeinen, jonka hän sai viettää nauttimatta opetusta; ensi talvena täytyy hänen tulla kouluun ja vieläpä joka ainoa päivä.“

„Siitä ei tule mitään, herra pastori“, sanoi vanhus taipumattomana.

„Luuletteko todellakin, ettei ole olemassa mitään keinoa taivuttaa teitä käsittämään velvollisuuttanne, jos noin itsepintaisesti pysytte mieltönmässä aikomuksessanne?“ sanoi nyt pastori hieman kiivastuneena. „Te olette niin avaralta maailmassa liikkunut ja niin paljon sekä nähnyt että ollut tilaisuudessa oppimaan, että todellakin olisin uskonut teidän paremmin käsittävän tehtävänne, naapuri.“

„Vai niin“, sanoi vanhus ja hänen äänensä ilmaisi, etteivät hänenkään tunteensa enään olleet täydellisessä tasapainossa, „ja vaatisitteko todellakin, herra pastori, että ensi talvena lähettäisin niin hentojäsenisen lapsen kahden tunnin matkan päähän, varhain jääkylminä myrskyisinä aamuina lumessa ryömimään ja antaisin hänen taas yöksi palata, kun monasti ilma riehuu niin ankarasti, että meikäläisenkin on miltei mahdoton sitä vastustaa, saati semmoisen pienokaisen, kuin lapsi on? Ja ehkä te, herra pastori, vielä muistatte, että hänen äidillään oli kaatuvataudin kohtauksia; pitääkö lapsenkin hankkiman jotakin semmoista itselleen ylenmääräisillä rasituksilla? Koetakaan vain joku pakoittaa minua siihen! Minä käyn joka oikeudessa, ja sitten saadaan nähdä, kuka minua siihen pakottaa.“

„Te olette ihan oikeassa, naapuri“, sanoi herra pastori ystävällisesti, „mahdotonta olisi lähettää lasta täältä kouluun. Mutta minä huomaan, että lapsi on teille rakas; tehkää hänen tähtensä, mitä

teidän aikoja sitten olisi pitänyt tehdä: tulkaa takaisin kylään asumaan muiden ihmisten kanssa. Minkä arvoinen on elämänne täällä ylhäällä yksinäisyydessä, epäsovussa kun olette Jumalan ja ihmisten kanssa? Jos joku onnettomuus kohtaisi teitä, kuka teitä silloin auttaisi? Minä en ymmärrä, ettette ole paleltunut täällä tunturilla, ja miten tuo hento lapsukaisennekin on saattanut täällä menestyä!”

„Lapsen veri on nuori ja hänellä on hyvä peite, ja vielä pyydän saada lausua teille, herra pastori, yhden asian: minä tiedän mistä puita saada ja milloin niitä on paras hankkia. Herra pastorin pitäisi katsoa puuvajaan, se sisältää jotakin, eikä minun majassani liesi ole kylmänä koskaan talven aikana. Minun ei sovi muuttaa kylään, sillä ihmiset tuolla alhaalla halveksivat minua ja minä heitä. Tietysti on parempi että pysymme erillään toisistamme, niin molemmin puolin on hyvä olla.“

„Ei, ei, teidän ei ole hyvä olla; minä tiedän kyllä, mitä te kaipaatte“, sanoi herra pastori lämpimästi. „Eipä teitä niinkään laaksossa halveksita. Uskokaa minua, naapuri, etsikää rauhaa Jumalassa ja anokaa Häneltä anteeksi niissä kohdin, missä se teille on tarpeen, ja tulkaa sitte katsomaan, miten toisin ihmiset teitä arvostelevat ja miten onnelliseksi vielä saatatte tulla.“

Pastori oli noussut seisoalleen, hän otti vanhusta kädestä ja sanoi vielä kerran sydämmelli-

sesti: „Minä luotan siihen, että ensi talvena asutte luonamme tuolla alhaalla kylässä, ja me olemme taas vanhoja hyviä naapuria. Minulle olisi sangen raskasta, jos teitä vastaan pitäisi pakkokeinoja käyttää. Ojentakaa minulle kätenne vakuutukseksi siitä, että taas yhdytte meihin elämään sovinnossa Jumalan ja ihmisten kanssa.“

Tunturisetä ojensi pastorille kätensä ja sanoi vakavasti: „Te kyllä, herra pastori, tarkoittatte hyvää; mutta mitä te minulta odotatte, sitä en tee, sen sanon suoraan ja pitkittä mutkitta: lasta en lähetä kouluun, enkä itsekään muuta kylään.“

„Niin armahtakoon teitä Jumala“, sanoi pastori ja meni murheellisena ulos ovesta ja vuoren polkua alas.

Tunturisedän mieli kävi raskaaksi. Kun Heidi jälkeen päivällisen sanoi: „Nyt lähdemme isoäidin luo“, vastasi hän lyhyesti: „Emme tänään.“ Koko päivänä ei hän sitten enään lausunut mitään, ja kun Heidi seuraavana aamuna kysyi: „Lähdemmekö tänään isoäidin luo?“ oli hän vielä yhtä niukka sanoistaan ja vastasi ainoastaan: „Saa-daanpa nähdä.“

Mutta ennenkuin päivällispöytä oli korjattu, astui ovesta jo uusi vieras huoneeseen. Se oli Dete-täti. Hänellä oli päässään kaunis höyhenillä koristettu hattu ja yllään leninki, jonka liepeet lakaisivat mukaansa mitä vain permannolla sattui olemaan, ja tunturimajan lattialla oli monenmoista, joka ei varsinaisesti kuulunut leninkiin. Setä mit-

taili häntä silmillään lausumatta sanaakaan. Mutta Dete-tädin mieleen oli pälkähtänyt ruveta erinomaisen ystävälliseen keskusteluun, ja senvuoksi hän heti alotti kehumisella: Heidi näytti niin terveeltä ja kauniilta, ettei täti häntä ollut tunteakaan, siitähän selvään huomasi, miten hyvä hänen oli ollut olla iso-isän luona. Mutta Dete puolestaan oli myös aina, ensi hetkestä alkaen, ajatellut vast'edes vapauttaa iso-isää hänestä, selvästi mukaymmärtäen, kuinka suureksi hankaluudeksi lapsi olisi sedälle, vaikka hänen, Deten, silloin juuri, kun hän lapsen sedälle toi, ei sopinut sitä muualle viedä. Siitä ajasta oli hän öin päivin miettinyt, mitä hän lapsen suhteen tekisi, ja senvuoksi hän tänäänkin oli tunturille tullut. Hän oli nimittäin sattumalta saanut kuulla eräästä paikasta, missä Heidille olisi tarjona onni semmoinen, jota ei Dete koskaan olisi saattanut aavistaakaan. Sitte oli hän käynyt tarkemmin kuulustelemassa asiaa ja taisi ihan varmaksi vakuuttaa, että Heidi tulisi niin onnelliseksi, kuin tuskin yksikään sadasta tuhannesta. Äärettömän rikkaalla perheellä, joka oli sukua hänen isäntäväelleen ja joka asui melkein koko Frankfurtin kauniimmassa rakennuksessa, oli ainoa tytär, jonka aina täytyi istua pyörillä varustetussa nojatuolissa, sillä hänen ruumiinsa toinen sivu oli halvattu ja hän oli muutenkin sairas, niin että hänen melkein aina täytyi olla yksin ja nauttia ope-
tusta yksinään erään opettajan johdolla, ja tämä tuli hänelle niin ikäväksi. Muutenkin halusi hän leik-

kikumppania ja silloin oli Deten herrasväki keskenään tuumaillut mistä saisi semmoisen lapsen, kuin mainitun perheen emännöitsijäneiti oli halunut, sillä Detenkin isäntäväki sääli sairasta tyttöä ja olisi mielellään suonut hänelle hyvän leikkikumppanin. Tuo neiti oli sanonut toivovansa ihan turmeltumatonta, luonteeltaan omituista lasta, joka ei tavoiltaan olisi varsin tavallinen, vaan sellainen, jota ei joka päivä tapaa. Silloin oli Dete itse heti ajatellut Heidiä ja paikalla juosut neidin luo sekä kertonut hänelle Heidistä ja hänen luonteensa ominaisuuksista, ja neitipä oli heti suostunut hänen tarjoukseensa. Kukapa tietää minkäkaltaisen onnen ja menestyksen Heidi ehkä saisi osakseen, jos hän nyt kerran siellä olisi, ja herrasväki häneen mieltäisi, sillä eihän sitä tiedä miten heidän omalle tyttärelleen voipi käydä, hän kun on niin sairas ja heikko, ja kun hänen vanhempansa eivät ehkä tahtoisi ihan lapsettomiksi jäädä, niin saattaisi se sanomattoman suuri onni tapahtua, että —

„Oletko jo pian loppuun puhunut?“ keskeytti setä, joka ei siihen asti ollut sanaakaan lausunut.

„Pyh“, sanoi Dete päättään viskellen, „niin te käyttäydyste, kuin jos kertoisin teille tavallimman asian maailmassa, ja kuitenkin on se sitä laatua, ettei koko Prättigaussa olisi ainoatakaan sielua, joka ei kiittäisi taivaan Jumalaa, jos hänelle saattaisin saman sanoman, kuin tänään teille.“

„Saata se siis kenelle tahansa, minä en siitä huoli“, sanoi setä kuivakiskoisesti.

Mutta nyt syöksyi Dete ylös niinkuin raketti: „Vai niin, jos se todellakin on ajatuksenne, niin minäkin tahdon sanoa, mikä minun ajatukseni on: tyttö on nyt kahdeksan vuoden vanha, eikä osaa mitään, eikä tiedä mitään, ettekä aio antaakaan hänen mitään oppia. Te ette tahdo päästää häntä kouluun ettekä kirkkoon, sen ovat ihmiset alhaalla kylässä minulle sanoneet. Hän on minun sisareni ainoa lapsi ja minun on vastattava siitä miten hänen käy, ja kun nyt lapsi on tilaisuudessa saavuttamaan onnea, niin ei kukaan muu sitä vastustaisi kuin semmoinen, joka ei välitä kenestäkään eikä suo kellekään hyvää. Mutta minä en anna perään, sen sanon teille, ja minulla on kaikki ihmiset puolellani, sillä kylässä ei ole ainoatakaan, joka ei minua auttaisi teitä vastaan, ja jos aiotte vedota oikeuteen, niin malttakaa toki mieltänne, setä! On asioita semmoisia, jotka uudestaan saattaisivat tulla esille, ja joita ette mielellänne kuulisi, sillä, jos kerran sattuu sekaantumaan oikeuden asioihin, niin tulee moni seikka, jota ei kenkään enää ajattele, uudestaan ilmi.“

„Suus kiinni!“ kajahti sedän huulilta ja silmänsä salamoivat hänen jatkaessaan: „Ota se ja turmele! Äläkä koskaan enää tuo sitä takaisin, minä en milloinkaan tahdo nähdä sitä höyhenhattu päässä ja semmoiset sanat suussa, kuin sinulla tänään!“

Setä meni pitkin askelin ulos ovesta.

„Sinä olet suuttuttanut iso-isän“, sanoi Heidi ja hänen silmänsä säihkyivät uhkaavasti.

„Kyllä hän leppyi, tule nyt“, kiiruhti tati; „missä sinun vaatteesi ovat?“

„Minä en tule“, sanoi Heidi.

„Mitä sinä sanot?“ kysyi tati kiivastuen, siten muutti hän äänensä puolittain suuttumusta ilmaisevaksi, puolittain ystävälliseksi ja pitkitti: „Tule, tule, ethän sinä ymmärrä muuta; sinä tulet onnellisemmaksi, kuin saatat aavistaakaan.“ Sitte meni hän kaapille, otti sieltä Heidin vaatteet ja kääri ne kokoon: „Noh, tule nyt; tuossa, ota hattusi, se ei ole kaunis, mutta täytyyhän sen keltava tämän kerran, kiirehdi!“

„Minä en tule“, toisti Heidi.

„Älä toki ole noin mieletön ja tyhmä, aivan kuin vuohi, josta olet käytöksesi oppinut. Etkö sinä ymmärrä, että iso-isä on suuttunut, kuulit-han, ettei hän enää kärsi nähdä meitä. Hän tahtoo nyt, että sinä tulet mukaani, elä siis häntä enää enemmän vihastuta. Sinä et tiedä, kuinka kaunista Frankfurtissa on ja mitä kaikkea siellä saa nähdä, ja jos et sinne tahdo jäädä, niin saat jälleen tulla kotiin; silloin on jo iso-isäkin leppynyt.“

„Joko minä tänä iltana saan palata kotiin?“ kysyi Heidi.

„No, tule nyt! Sanoinhan sinulle, että pääset kotiin milloin vaan tahdot. Tänään käymme alas

Maynfeldiin, huomen-aamuna aikaisin menemme junaan ja siinä pääset silmänräpäyksessä jälleen takaisin. Se käy kuin lentäen.“

Dete-täti pisti vaatemytyn kainaloonsa ja tarttui Heidin käteen, ja niin he menivät vuoren rinnettä alas.

Koska ei vielä ollut aika käydä paimenessa, kävi Pekka koulua alhaalla kylässä, tahi oikeammin hänen olisi pitänyt käydä siellä, mutta hän otti silloin tällöin lupapäivän, sillä, ajatteli hän, koulun käymisestä ei ole suurta hyötyä, lukemisen taito oli myöskin varsin tarpeeton, mutta siitä, että käveli sinne tänne hakemassa suuria raippoja, oli jotakin hyötyä, sillä niitä aina tarvittiin. Nytkin lähestyi hän kotoansa runsaasti palkittuna tämänpäiväisistä vaivoistaan, sillä hän kantoj seljässään hirmuisen suurta raippakimppua. Hän pysähtyi ällistelemään molempia vastaan tulijoita, kunnes ne saapuivat hänen luokseen, silloin sanoi hän: „Mihin menet?“

„Minun täytyy kiireesti Dete-tädin kanssa lähteä Frankfurtiin“, vastasi Heidi, „mutta minun pitää ensin poiketa iso-äidin luo, hän odottaa minua.“

„Ei, ei, se ei tule kysymykseenkään, muutenkin on jo myöhäistä“, sanoi täti kiireesti ja piteli irtipyrvikvän lapsen kättä kovasti kiinni; „sitte saatat mennä, kun jälleen palajat kotiin, tule nyt!“ Näin sanoen veti täti Heidin muassaan eikä enää päästänyt häntä irti, sillä hän pelkäsi, että

lapselle taas pistäisi päähän jäädä, ja että iso-äiti kentiesi kehoittaisi häntä siihen. Pekka juoksi majaan ja heittää tömähytti raippakimppunsa pöydälle niin rajusti, että koko huone tärisi ja iso-äiti säikähdyksissään jätti rukkinsa ja vaikeroi ääneensä. Pekan oli täytynyt näin purkaa vihaansa.

„Mitä on tapahtunut? mitä on tapahtunut?“ huudahti iso-äiti peljästyneenä ja äiti, joka oli istunut pöydän ääressä ja pamausta säpsähtäen hypännyt pystyyn, sanoi luontaisella tyyneydellään: „Minkävuoksi sinä, Pekkaseni, olet noin suutuksissa?“

„Kun hän vei Heidin mukanaan“, selitti Pekka.

„Kuka? Kuka? Minne, Pekka, mihin?“ kysyi iso-äiti uudestaan peljästyen, mutta lienee pian arvannut asian laadun, olihan tyttärensä vähän aikaa sitten kertonut nähneensä Deten menevän ylös Tunturisedän luo. Vavisten aukaisi hän kiireesti ikkunan ja huusi rukoilevasti: „Dete, Dete, älä vie lasta pois! Älä vie Heidiä meiltä!“

Molemmat eteenpäin kiirehtijät kuulivat hänen äänensä ja Dete varmaankin arvasi, mitä hän huusi, sillä hän tarttui yhä kiinteämmin lapsen käteen ja juoksi, minkä ennätti. Heidi vastusteli ja sanoi: „Iso-äiti huutaa minua, minä tahdon hänen luoksensa.“

Mutta sitäpä juuri ei tati tahtonutkaan, hän rauhoitti lasta ja kehoitti häntä kiirehtimään, etteivät myöhästyisi, vaan pääsisivät huomenna mat-

kustamaan edemmäksi. Heidi saisi nähdä, kuinka ihmeen hupaista Frankfurtissa oli ja ettei hän enää tahtoisikaan sieltä pois; mutta jos hän sittekin haluaisi kotiin, sopisi hänen heti lähteä ja tuoda muassaan jotakin, joka saattaisi iso-äidille iloa. Sepä miellytti Heidiä; hän juoksenteli eteenpäin vastustelematta.

„Mitä minä saan iso-äidille tuoda?“ kysyi hän tuokion kuluttua.

„Jotakin hyvää“, sanoi täti, „kauniita pehmeitä vehnäleipiä, joista hän tulee suuresti iloitsemaan; eihän hän enään voikaan syödä kovaa ja mustaa leipää.“

„Ei, hän antaa sen joka kerta Pekalle ja sanoo: Minulle on se liian kovaa; sen olen itse nähnyt“, todisti Heidi. „Käydäänpä siis kiireesti, Dete-täti, niin ehkä jo tänään pääsemme Frankfurtiin, ja minun sopii taas pian palata ja tuoda leivät.“

Heidi alkoi nyt juosta niin kiireesti, että täti myttyineen tuskin voi häntä seurata. Mutta Dete oli sangen iloissaan vauhdista, sillä he lähestyivät jo kylää ja siellä varmaankin tehtäisiin jos jonkinmoisia kysymyksiä, jotka ehkä saattaisivat Heidiä katumukseen. Hän kiirehti siis juoksujalassa läpi kylän, ja lapsi veti häntä vielä kädestä eteenpäin, jotta jokaisen täytyi huomata, että hänen lapsen takia täytyi näin rientää. Ja niin hän siis vastasi joka ikkunasta ja ovesta kaikuviin kysymyksiin: „Näettehän, että lapsi vetää minut muas-

saan, niin etten saata pysähtyä ja meillä on vielä matkaa pitkältä.“

„Otatko sen mukaasi? Pakeneeko se Tunturisetää? Ihme vain, että se vielä on hengissä ja lisäksi niin punaposkinen!“ Niin kuului joka taholta ja Dete iloitsi siitä, että vastustuksitta pääsivät kylän läpi, ilman että hänen tarvitsi pysähtyä selittelemään, ja siitä ettei Heidi puhunut sanaakaan, vaan yhä pyrki kiihkeästi eteenpäin.

Siitä päivästä alkaen näytti Tunturisetä vielä vihaisemmalta kuin koskaan ennen. Hän ei enää tervehtinytkään ketään kulkiessaan kylän läpi suuri juustokoppa seljässä ja paksu sauva kädessä; hänen silmänsä tuijottivat silloin tuuheitten harmaitten kulmakarvain alta, jotka keskeltä olivat yhteen kasvaneet, niin uhkaavasti, että äidit kehottivat lapsiaan väistymään hänen tieltään, jottei hän mitään pahaa tekisi heille.

Vanhus ei seurustellut kenenkään kanssa kylässä, hän vaelsi vaan sen läpi etäälle alas laaksoon, jossa möi juustonsa ja osti liha- ja leipävaransa. Hänen mentyään ohi, kokoontui kansa ryhmiin, ja jokainen oli nähnyt Tunturisedässä jotakin omituista, miten hän päivä päivältä näytti yhä villistyneemmältä, eikä enää vastannut kenenkään tervehdykseen; ja kaikki olivat yksimieliset siitä, että lapsi oli onnellinen, kun oli päässyt hänen luotaan pakenemaan, ja olihan jokainen nähnyt, miten tyttönen kiirehti eteenpäin ikäänkuin peljäten vanhuksen jo saavan hänet kiinni

ja käännättävän takaisin. Ainoastaan iso-äiti pysyi horjumatta Tunturisedän puolella ja joka vain kävi ylhäällä hänen luonaan viemässä kehrättäviä tai noutamassa kehrättyjä, sai kuulla, kuinka huolellisesti Tunturisetä oli lasta hoitanut ja miten auttavainen setä oli ollut isoäitiä itseään ja hänen tytärtänsä kohtaan; miten hän monet iltapuolet oli paikkaillut hänen majaansa, joka ilman sitä varmaankin jo olisi hajonnut. Niin levisivät nämäkin tiedot kylässä; mutta useammat, sanoivat, että iso-äiti ehkä oli liian vanha asiata oikein käsittelemään, hän oli käynyt huonokuuloiseksikin kadotettuaan näkönsä.

Tunturisetä ei enään näyttäytynyt Vuohi-Pekankaan majalla. Hyvä oli, että hän niin huolellisesti oli sitä parannellut, sillä se jäi pitkäksi ajaksi ilman muuta korjausta. — Iso-äiti alotti taas päivänsä huokaillen, eikä kulunut ainoatakaan, jona hän ei olisi valittaen sanonut: „Ah, sen lapsen kanssa on meiltä kaikki hyvä ja ilo kadonnut, ja päivät ovat pitkät ja tyhjät. Jos vain kerrankin vielä saisin nähdä Heidin, ennenkuin kuolen!“

KUUDES LUKU.

Uusi luku ja ihan uusia asioita.

Herra Sesemannin talossa Frankfurtissa lepäsi hänen sairas tyttärensä Klaara mukavassa pyörillä varustetussa nojatuolissaan, jossa hän vietti kaikki päivänsä ja, jossa häntä kuljetettiin huoneesta huoneeseen. Nyt istui hän ruokasalin viereisessä suojassa, niin sanotussa lukuhuoneessa, jossa oli monenmoisia tarviskaluja, jotka tekivät sen kodikkaaksi ja osoittivat, että perhe tavallisimmin kokoontui sinne. Suuresta, kauniista, lasiovilla varustetusta kirjakaapista saattoi arvata, mistä huone oli saanut nimensä ja että sairaalle tyttärelle täällä jaettiin opetusta.

Klaaralla oli kapeat kasvot, joista kaksi sulosta sinisilmää säteili; tällä hetkellä olivat ne kääntyneet suureen seinäkelloon, joka erinomat-

tain tänä päivänä näytti liikkuvan hitaasti, sillä Klaara, joka muutoin oli sangen kärsivällinen, sanoi nyt jokseenkin kärsimättömästi: „Eikö heidän jo ole aika tulla, neiti Rottenmeier?“

Puhuteltu istui erittäin suorana pienen työpöydän luona ja kutoi. Hän oli puettu eriskummalliseen verhoon, suureen kaulukseen tahi viittaan, se antoi hänen persoonallisuudelleen juhlallisen vivahduksen, jota vielä koroitti tuo torninmuotoinen laitos hänen päässään.

Neiti Rottenmeier oli jo useampia vuosia, aina rouvan kuolemasta alkain, emännöinyt Sesemannin talossa ja pitänyt silmällä koko palvelijakuntaa.

Herra Sesemann oli enimmäkseen matkoilla ja jätti koko talonsa neiti Rottenmeierin huostaan, kuitenkin sillä ehdolla, että hänen tyttärellään olisi sananvalta jokaisessa asiassa, ja ettei mitään olisi päätettävä, jota ei Klaara ollut hyväksynyt. Sillä aikaa, kun Klaara toisen kerran enenevällä kärsimättömyydellä kysyi, eikö jo ollut aika odotettujen saapua, seisoi Dete, pitäen Heidiä kädestä, ulko-ovella ja kysyi Juhana-ajurilta, joka myös oli vast'ikään vaunuistaan astunut, josko hän, Dete, vielä uskaltaisi näin myöhään vaivata neiti Rottenmeieriä.

„Se ei kuulu minuun“, mutisi ajuri, „soittakaa tuolla käytävässä Sebastiania.“

Dete teki, niinkuin käskettiin, ja talonpalvelija tuli portaita alas. Hänellä oli suuret pyöreät

napit päällystakissaan ja miltei yhtä suuret silmät päässään.

„Minä tahtoisin kysyä, vieläkö neiti Rottermeieriä näillä ajoin uskaltaa vaivata“, lausui Dete uudestaan.

„Ei se kuulu minuun“, vastasi palvelija takaisin, „soittakaa tuolla toisella kellolla Tinette neitsyttä“, ja sen enempää selvittämättä katosi Sebastian.

Dete soitti taas. Nyt ilmestyi Tinette neitsyt portaille. Hänellä oli pieni, häikäisevän valkoinen peite keskellä päätään ja ivalliset juonteet kasvoissaan.

„Mikä siellä on?“ kysyi hän tulematta alas. Dete uudisti kysymyksensä. Tinette neitsyt katosi, mutta palasi pian jälleen ja huusi: „Teitä odotetaan.“

Nyt nousi Dete Heidineen portaita ylös ja seurasi Tinette neitsyttä lukuhuoneeseen. Siellä pysähtyi hän kohteliaasti ovella pitäen yhä lujasti Heidiä kädestä, sillä hän ei ensinkään ollut varma siitä, miten lapsi käyttäytyisi näin vieraalla alueella.

Neiti kohosi verkalleen istuviltaan ja lähestyi katsoakseen tarkemmin talontyttären vastatullutta leikkikumppania. Neiti näytti tyytymättömältä. Heidillä oli yksinkertainen pumpulileninki yllään ja päässään rutistunut olkihattu. Sen alta hän suurella ihmetyksellä taukoamatta katseli korkeata tornirakennusta neidin päässä.

„Mikä sinun nimesi on?“ kysyi neiti Rottenmeier tarkasteltuaan muutaman minuutin lasta, joka ei puolestaan myöskään kertaakaan ollut silmiänsä hänestä kääntänyt.

„Heidi“, vastasi puhuteltu selvästi ja sointuvalla äänellä.

„Kuinka? Mitenkä? Onko sekin kristillinen nimi? Eihän sinua siksi toki liene kastettu? Minkä nimen olet kasteessa saanut?“ kysyi neiti Rottenmeier edelleen.

„Sitä en nyt enää tiedä“, vastasi Heidi.

„Onko sekin vastaus!“ virkkoi neiti päättään pudistellen. „Dete neitsyt, onko lapsi yksinkertainen vai nenäkäs?“

„Teidän luvallanne, ja jos sen suvaitsette, neiti, niin mielelläni puhuisin lapsen puolesta, sillä se on varsin kokematon“, sanoi Dete, mutta nykäsi ensin salaa Heidiä tämän sopimattomasta vastauksesta. „Hän ei ole yksinkertainen eikä nenäkäskään, siitä ei hänellä ole aavistustakaan, hän kyllä tarkoittaa kaikki, juuri niinkuin hän sanoo. Lapsi on tänään ensimmäisen kerran herastalossa, eikä vielä tunne hienoja tapoja; mutta hän on hyväntahtoinen ja oppivainen, jos neiti tahtoo olla hyvä ja ohjata häntä kärsivällisyydellä. Hän on Adelheidiksi ristitty, niinkuin äitinsäkin, minun sisarvainajani.“

„Noh, hyvä, sehän toki on nimi, jota saattaa käyttää“, virkkoi neiti Rottenmeier. „Mutta, Dete neitsyt, minun täytyy sanoa, että lapsi iäkseen

kuitenkin on varsin omituinen. Minä olin teille ilmoittanut, että neiti Klaaran leikkikumppanin piti olla jokseenkin hänen ikäisensä, voidakseen olla osallisena samasta opetuksesta, ja ylipäänsä samoissa toimissa kuin hänkin. Neiti Klaara on jo täyttänyt kaksitoista vuotta; kuinka vanha tuo tyttö on?”

„Teidän suostumuksellanne, neiti“, aloitti Dete taas, „minä en oikein itsekään muista, kuinka vanha hän on; hän on todellakin vähän nuorempi, ei siinä paljoakaan puutu, vaikk'en sitä saata ihan tarkoilleen sanoa, hän on noin kymmenen vuoden vaiheilla tahi ehkä vähän enemmänkin, otaksun ma.“

„Minä olen kahdeksan, sen on iso-isä sanonut“, selitti Heidi. Täti nykäsi häntä uudestaan, mutta Heidi ei aavistanutkaan minkätähden, eikä siis ensinkään hämmentynyt.

„Mitä, vastako kahdeksan vuoden vanha?“ huudahti neiti Rottenmeier suuttuneena. „Neljä vuotta liian nuori! Mitä tämä merkitsee! Ja mitä sinä olet oppinut? Mitä kirjoja sinun opetuksessasi on käytetty?“

„Ei mitään“, sanoi Heidi.

„Kuinka? Mitä? Mitenkä sinä sitten olet lukemaan oppinut?“ kysyi neiti edelleen.

„Minä en olekaan oppinut, eikä Pekkakaan“, kertoi Heidi.

„Hyvänen aika! etkö sinä osaa lukea? Etkö todellakaan osaa lukea!“ huusi neiti Rottenmeier

suuresti säikähtyneenä. „Onko mahdollista, ettet osaa lukea! Mitä sinä sitten olet oppinut?“

„En mitään“, sanoi Heidi totuudenmukaisesti.

„Dete neitsy“, sanoi neiti Rottenmeier muutamien minuuttien perästä, jotka hän oli tarvinnut tointuakseen; „tämä ei ole välipuheemme mukaista, mitenkä te saatoitte tuoda tuon olennon tänne?“ Mutta Deteä ei niin vähillä säikäytetty; hän lausui täydellä varmuudella: „Teidän suostumuksellanne, neiti, lapsi on juuri semmoinen, kuin te minun ymmärtääkseni halusitte; te selititte minulle, neiti, että sen pitäisi oleman omituinen, ja niin minun täytyi ottaa tämä pienokainen, sillä suuremmat eivät meillä enää ole omituisia, ja niin arvelin tämän olevan ikäänkuin luodun teitä varten. Mutta nyt täytyy minun mennä, sillä herrasväkeni odottaa minua; jos he sallivat, niin tahdon jonkun ajan kuluttua käydä katsomassa, miten lapsi menestyy.“ Hän niiasi, meni ulos ovesta ja astui portaita alas nopein askelin. Neiti Rottenmeier seisoi silmänräpäyksen paikoillaan, sitte juoksi hän Deten jälkeen, sillä hänen mieleensä juolahti monta monituista seikkaa, joista olisi tarvinnut tädin kanssa keskustella, siinä tapauksessa, että lapsi todellakin tulisi jäämään, niinkuin sen täti näkyi vahvasti päättäneen.

Heidi seisoi vielä ovella samalla paikalla, jonne hän alussa oli pysähtynyt. Siihen asti oli Klaara ääneti tuolissaan seurannut asiain menoa.

Nyt viittasi hän Heidille: „Tule tänne!“ Heidi meni tuolin luo.

„Kumpi nimi on sinulle mieluisampi: Heidi vai Adelheidko?“

„Minun nimeni on Heidi, eikä mikään muu“, kuului Heidin vastaus.

„Siis tahdon sinua aina niin nimittääkin“, sanoi Klaara; „se nimi minusta sopiikin sinulle, en ole sitä koskaan ennen kuullut, mutta en ole ennen sinun kaltaistasi lastakaan nähnyt. „Onko sinun tukkasi aina ollut noin lyhyt ja kihara?“

„On kai“, sanoi Heidi vastaukseksi.

„Tulitko mielelläsi Frankfurtiin?“ kysyi Klaara edelleen.

„En, mutta huomenna menen jälleen kotiin ja vien mukanani iso-äidille valkoisia leipiä“, selitti Heidi.

„Sinäpä olet eriskummainen lapsi“, virkko Klaara. „Vartavastenhan on annettu tuoda sinut Frankfurtiin minun luokseni jäämään ja nauttimaan opetusta yhdessä minun kanssani, ja nyt sinä et, näet, osaakaan lukea ja niinpä tulee jotakin uutta ja hullunkurista tunneilla tapahtumaan. Mutta ne ovatkin useimmiten niin hirmuisen pitkäveteisiä, ettei aamupäivästä tahdo loppua tulla. Sillä, näetkö, joka aamu kello kymmenen tulee herra maisteri, ja silloin alkavat tunnit, jotka kestävät kello kahteen; se on liian kauan. Monasti nostaakin herra maisteri kirjan niin ylös, kuin olisi hän yhtäkkiä tullut varsin likinäköiseksi,

mutta hän vain hirmuisesti haukottelee kirjan takana ja neiti Rottenmeier, hänkin vähä väliin peittää kasvonsa tykkänään nenäliinaansa, ikäänkuin olisi hän erinomaisesti liikutettu siitä, mitä me luemme, mutta minä tiedän varsin hyvin, että hän vain aika tavalla haukottelee, ja silloin minäkin tahtoisin haukotella kerran ihan kyllikseni, mutta täytyy niellä se, sillä jos kerrankaan unhoitan sen, tuopi neiti Rottenmeier heti kalanmaksäöljyä sanoen, että jälleen olen heikko, ja tuo öljy on hirmuista hirmuisempi, mieluummin tahdon sittenkin niellä haukotuksia. Mutta nyt tulee vaihtelevampaa, kun saan kuulla, miten sinä opetelet lukemaan.“ — Heidi pudisteli epäileväisesti päätään, kun kuuli puhuttavan lukemaan oppimisesta.

„Kyllä vainen, Heidi, luonnollisestihan sinunkin täytyy opetella lukemaan, sitä täytyy kaikkein ihmisten. Herra maisteri onkin sangen hyvä, hän ei koskaan suutu, vaan selittää kyllä sitte kaikki sinulle. Mutta näetkö, kun hän sinulle jotakin selittää, niin et sinä ymmärrä siitä mitään; silloin täytyy sinun vain odottaa ja olla sanaakaan puhumatta, muuten hän selittää vielä paljon enemmän ja sinä ymmärrät vieläkin vähemmän. Mutta kun sinä myöhemmin olet oppinut jotakin ja tiedät jotakin, niin sinä jo ymmärrät mitä hän tarkoittaa.“

Neiti Rottenmeier palasi huoneeseen; hänen ei ollut onnistunut saada Deteä takaisin ja hän oli nähtävästi siitä syystä kiihtynyt; hän ei, näet,

oikeastaan ollut ennättänyt huomauttaa kaikesta, mikä lapsen suhteen oli vastoin suostumusta, ja kun ei hän myöskään tiennyt, miten saisi tapah-
tunutta peruutetuksi, oli hän sitä kiihtyneempi, sillä hän itse oli asian alkuunpanija. Hän juoksi
lukuhuoneesta ruokahuoneeseen ja sieltä jälleen
takaisin ja sitte taas ruokahuoneeseen, jossa hän
teki hyökkäyksen Sebastiania vastaan, joka juuri
mieltiväisen näköisenä tutkivin katsein tarkasteli
vastakatettua pöytää nähdäkseen, oliko hänen
työssään mitään virhettä.

„Jatkakaa huomenna suurenmoisia ajatuk-
sianne ja toimittakaa, että tänään saamme istua
pöytään.“

Näin sanoen juoksi neiti Rottenmeier Sebas-
tianin ohi ja huusi Tinetteä niin kättyisellä äänellä,
että Tinette neitsyt vieläkin lyhyemmillä askeleilla
kuin tavallisesti tepsutteli esiin ja oli niin ilkku-
van näköinen, ettei itse neiti Rottenmeierkään
uskaltanut häntä hätyyttää, mutta sitä kiukkuisempi
hän oli.

„Vastatulleen huone on kuntoon asetettava,
Tinette“, sanoi neiti väkinäisesti rauhoittuen, „kaikki
on jo varattuna, mutta pyyhkikää vielä kerran pöly
huonekaluista.“

„Kyllähän kannattaakin“, ilkkui Tinette ja
meni.

Sillä aikaa oli Sebastian jotensakin pauhaa-
vasti aukaissut ruokasalin ovet. Hän oli, näet,
neiti Rottenmeierille suuresti suutuksissaan, vaikkei

uskaltanut sitä ilmaista. Sitten meni hän aivan rauhallisesti lukuhuoneeseen, työntääkseen nojatuolia sieltä ruokasaliin. Mutta kädensija nojatuolin takana oli joutunut epäkuntoon ja hänen sitä paikoilleen asettaessaan, seisahtui Heidi hänen eteensä ja katseli häntä taukoamatta. Sen huomasi Sebastian ja silloin hänen kärsivällisyytensä loppui: „No, mitä ihmeellistä siinä sitten on?“ huudahti hän tavalla, jota hän varmaankin olisi kärttanut, jos hän olisi huomannut neiti Rottenmeierin, joka juuri tuli sisään, kun Heidi vastasi: „Sinä olet Vuohi-Pekan näköinen.“

Hämmästyen löi neiti kätensä yhteen. „Onko se mahdollista?“ ähkyi hän puoli-ääneen. „Hänhän sinuttelee palvelioita! Tuolta olenolta puuttuu alkeellisimmatkin käsitykset.“

Nojatuoli pyöritettiin eteenpäin, sitten Sebastian nosti Klooran tavalliselle paikalleen ruokapöydän ääreen.

Neiti Rottenmeier istui hänen viereensä viitaten Heidiä asettumaan vastapäätä neitiä. Muita ei tullut pöytään, joka oli hyvin suuri, ja tilaa oli siis kylläksi näille kolmelle, jotka istuivat kaukana toisistaan, niin että Sebastianin oli sangen tilava liikkua vatineen. Heidin lautasen viressä oli kaunis valkea leipä. Heidi katseli sitä mielihyvällä. Sebastianin yhdennäköisyys Pekan kanssa lienee voittanut koko Heidin luottamuksen; hän istui hiljaa kuin hiiri, siksi kun Sebastian lähestyi tarjoten pieniä paistettuja kaloja;

silloin osotti lapsi leipäänsä ja sanoi: „Saanko minä tämän?“ Sebastian nyökäytti myöntäväisesti päätään ja katseli samalla syrjästä neiti Rottenmeieriä, nähdäkseen minkä vaikutuksen kysymys häneen tekisi. Samassa otti Heidi leivän ja pisti sen taskuunsa. Sebastianin suu meni väärään, häntä nauratti, mutta hän tiesi varsin hyvin, ettei hänen ollut lupa nauraa. Ääneti ja liikkumattomana seisoi hän yhä vielä Heidin edessä, sillä puhua hän ei uskaltanut eikä poistuakaan, ennenkuin hänen palvelustaan oli käytetty. Heidi katseli kauan aikaa kummastuneena häneen, sitte kysyi hän: „Pitääkö minun tuotakin syömän?“ Sebastian nyökäytti taas päätään. „No niin, anna minulle!“ sanoi tyttö ja silmäili levollisena lautastaan. Sebastianin irvistys näytti nyt sangen epäiltävältä ja vati hänen kädessään rupesi värähtelemään.

„Hän saa laskea vadin pöydälle ja tulla sittemmin uudestaan sisälle“, sanoi neiti Rottenmeier vakavasti. Sebastian katosi näkyvistä. „Siinua, Adelheid, täytyy minun alusta alkaen neuvoa, miten sinun tulee käyttäytyä joka kohdassa“, pitkitti neiti syvällä huokauksella. „Ensiksikin miten pöydässä on tehtävä“, ja nyt neiti Rottenmeier selvästi ja perinpohjaisesti osotti, mitä kaikkea Heidiltä siinä suhteessa vaadittiin. „Sitten“, jatkoi hän, „täytyy minun erittäin muistuttaa, ettet pöydässä saa puhutella Sebastiania etkä muulloinkaan, paitsi silloin kun sinulla on joku käsky

annettavana, tahi joku välttämätön kysymys tehtävänä. Sitte et sinä koskaan enää nimitä häntä muuksi kuin hän tahi te, kuuletko? Pidä huoli siitä, etten koskaan tarvitse kuulla sinun häntä muuksi nimittävän. Ja Tinetteä puhutellessasi sanot sinä te, tahi Tinette neitsyt. Minua nimität, niinkuin olet kuullut kaikkien muidenkin nimitävän; miksi sinun pitää Klaaraa kutsuman, saapi hän itse määrätä.“

„Klaaraksi tietysti“, sanoi mainittu.

Nyt tuli lisäksi koko joukko määräyksiä, milloin oli ylösnoustava ja maata mentävä, miten sisään tultava ja uloskäytävä, miten oli järjestystä yllä pidettävä ja ovia suljettava y. m., ja kaiken tämän kestäessä ummistuivat Heidin silmät, sillä hän oli tänä aamuna noussut ennen viittä ja tehnyt pitkän matkansa. Lapsi nojautui tuolinsa selkälautaan ja nukkui syvään.

Kun neiti Rottenmeier sitten pitkän ajan kulluttua lopetti, sanoi hän: „No muista nyt, Adelheid; oletko myös käsittänyt kaikki?“ „Heidi nukkui jo aikaa sitten“, sanoi Klaara ja näytti sangen huvitetulta; illallinen ei ollut pitkään aikaan näin vaihtelevaisesti kulunut.

„Ei toki kukaan uskoisi, mitä kaikkea tuon tytön kanssa saapi kokea“, huusi neiti Rottenmeier suuresti vihoissaan ja soitti niin kiivaasti, että sekä Tinette että Sebastian yhtäikaa syöksivät sisään; mutta Heidi ei herännyt kaikesta

tästä melusta, ja töin tuskin saatiin hänet niin valveille, että voitiin kuljettaa lukuhuoneeseen ja sieltä ensin Klaaran ja sitten neiti Rottenmeierin makuuhuoneitten läpi siihen kulmahuoneeseen, joka oli määrätty hänelle.

SEITSEMÄS LUKU.

Neiti Rottenmeier viettää levottoman päivän.

Kun Heidi seuraavana aamuna heräsi korkeassa valkeassa vuoteessaan, ei hän ensinkään käsittänyt missä hän oli. Hän hieroi reippaasti silmiään, katsoi ympärilleen ja näki avaran huoneen, jonka ikkunia varjostivat pitkät, valkoiset esiriput. Lähellä ikkunia oli kaksi kukikkaalla kankaalla päällistettyä tuolia ja peräseinällä oli samallaisella kankaalla päällistetty sohva ja sen edessä pyöreä pöytä. Eräässä nurkassa oli pesupöytä ja siinä kapineita, joiden tarkoitusta Heidi ei tuntenut. Mutta samalla muisti hän olevansa Frankfurtissa ja muisti myöskin ihan selvästi neiti Rottenmeierin neuvot niin pitkältä, kuin hän

niitä oli kuullut. Heidi hyppäsi vuoteestaan ja pukeutui. Sitte meni hän akkunan luokse nähdäksensä ulos; hänestä tuntui ikäänkuin olisi hän ollut häkissä pitkien esirippujen takana. Hän koetti, mutta turhaan, siirtää niitä paikoiltaan. Hän pujottautui niiden taakse, mutta akkuna oli niin korkealla, että hän töin tuskin ulottui katsomaan siitä. Mutta Heidi ei nähnytäkään sitä, mitä oli odottanut. Hän juoksi akkunasta toiseen ja jälleen takaisin, mutta aina hänen silmänsä vaan kohtasivat muuria ja akkunoita ja taas akkunoita ja muuria. Heidistä olo tuntui tukalalta. — Oli varhainen aamu. Heidi oli tunturilla tottunut aikaisin nousemaan ja oli heti juossut ulos katsoomaan minkälainen ilma oli: oliko taivas sininen ja paistoiko aurinko jo, kohisivatko hongat ja olivatko pienet kukat silmänsä avanneet. Niinkuin lintunen, joka äkkiä suljetaan komeaan häkkiin, syöksee sinne tänne koettaen päästä vapaaksi, niin juoksi Heidikin akkunasta toiseen avatakseen niitä, sillä tottahan niistä näkisi muutakin kuin muuria ja akkunoita, täytyihän alempana maan pinnalla kasvaa viheriätä ruohoa ja viimeinen sulava lumi näkyä rinteillä, ja hän halusi niin hartaasti niitä nähdä. Mutta akkunat pysyivät lujasti suljettuina, vaikka lapsi kaikin voimin koetti niitä vetää ja työntää, jäivät ne järkähtämättömiksi kuin rauta. Pitkän ajan kuluttua, kun Heidi huomasi, ettei hänen ponnistuksistaan ollut apua, luopui hän yrityksestään ja istahti miettimään,

mitenkä olisi, jos hän menisi rakennuksen edustalle ja kiertäisi sen taa, että tulisi ulos ruohokentälle, sillä hän muisti eilen illalla tulleen kivistä tietä. Nyt koputettiin ovea ja heti sen jälkeen pisti Tinette päänsä oven raosta ja sanoi lyhyesti: „Aamiainen on valmis“.

Heidi ei ymmärtänyt tällaisesta ruoallekutsusta; Tinetten ilkkuvissa kasvoissa luki hän pikemminkin varoituksen olla häntä liiaksi likenemättä, kuin ystävällisen kutsun, ja käyttäytyi sen mukaan. Hän veti pienen pallin pöydän alta, asetti sen huoneen nurkkaan ja istahti sille odottamaan, mitä tapahtuisi. Vähän ajan kuluttua tuli joku melkoisella pauhinalla; se oli neiti Rottenmeier, joka taas oli kiihoittunut ja huusi Heidin huoneeseen: „Mikä sinun on, Adelheid? Etkö ymmärrä, mikä aamiainen on? Tule tänne!“

Nyt Heidi ymmärsi ja meni heti. Klaara oli jo kauan istunut paikallaan ruokahuoneessa; hän tervehti ystävällisesti Heidiä, näyttäen entistä iloisemmalta, sillä hän aavisti, että tänään taas tulisi tapahtumaan paljon uutta. Aamiainen syötiin ilman minkäänlaisia hankaluuksia. Heidi söi voileipänsä ihan kauniisti, ja kun aterialla oli päätetty, sysättiin Klaara tuolissaan jälleen lukuhuoneeseen, johon neiti Rottenmeier määräsi Heidinkin menemään ja olemaan siellä, siksi kun herra maisteri tulisi ja opetustunnit alkaisivat. Kun lapset jäivät kahden kesken, sanoi Heidi heti: „Mitenkä täällä saattaa nähdä ulos aina maan pinnalle asti?“

„Siten että aukaisee akkunan ja kurkistaa ulos“, vastasi Klaara huvitettuna.

„Näitä akkunoita ei saata avata“, huomautti Heidi surullisesti.

„Saattaahan toki“, vakuutti Klaara, „vaikket sinä sitä saata, enkä minäkään voi sinua auttaa, mutta kun joskus tapaat Sebastianin, niin pyydä häntä, hän kyllä aukaisee sinulle yhden“.

Tieto siitä, että akkunoita saattoi avata ja niistä katsella ulos, oli Heidille suureksi huojenukseksi, sillä hän oli vielä saman ahdistuksen alaisena kuin äsken huoneessaan. Klaara alkoi nyt kysellä Heidiltä, miten hänen kotonaan oli ja Heidi kertoi ilolla tunturista, vuohista, laitumista ja kaikesta, mikä hänelle oli rakasta.

Sillä aikaa oli herra maisteri saapunut; mutta neiti Rottenmeier ei tavallisuuden mukaan saatanutkaan häntä lukuhuoneeseen, vaan ruokasaliin, jossa hän istui hänen vieressään ja rupesi suuresti kiihtyneenä selittämään vaikeaa tilaansa sekä mitenkä hän siihen oli joutunut.

Neiti Rottenmeier oli joku aika sitten kirjoittanut herra Sesemannille, joka oleskeli Parisissa, että hänen tyttärensä jo aikoja sitten oli toivonut leikkikumppania, ja että neiti itsekin luuli semmoisen tulevan lukutunneilla kiihoitukseksi ja vapaina hetkinä hupaiseksi seuraksi Klaaralle. Oikeastaan oli asian laita se, että neiti Rottenmeierillä itsellään oli harras halu saada taloon joku, joka seurustelisi sairaan kanssa silloin kun

se hänelle tuli ikäväksi, niinkuin useimmiten kävi. Herra Sesemann oli vastannut mielellään täyttävänsä tyttärensä toivomuksen, sillä ehdolla kuitenkin, että kasvatti joka suhteessa pidettäisiin hänen oman tyttärensä vertaisena; lastenrääkkäystä hän ei aikonut talossaan kärsiä. Tämä viimeinen muistutus oli neiti Rottenmeierin mielestä varsin tarpeeton, sillä kukapa lapsia tahtoi rääkätä! Ja sitten hän kertoi edelleen, miten hirmuisesti lapsi oli käyttäytynyt, ja luetteli jokaisen tuiki mitättömän esimerkin siitä ja sanoi, että sentähden ei ainoastaan maisterin tullut alkaa aakkosista, vaan myöskin hänen, neiti Rottenmeierin, piti alkaman kasvatuksen ensi alkeista. Tästä surkeasta tilasta oli ainoastaan yksi pelastuskeino: jos herra maisteri selittäisi, että kahden näin erilaisen olennon olisi mahdoton nauttia opetusta yhdessä, ilman että edistyneemmällä heistä olisi siitä vahinkoa, niin tämä olisi herra Sesemannille pätevä syy peruuttaa asian ja niin hän luultavasti suostuisi lähettämään lapsen heti sinne, mistä se oli tuotukin; ilman herra Sesemannin lupaa ei neiti Rottenmeier enää uskaltanut sitä tehdä, nyt kun tämä jo oli saanut tiedon lapsen saapumisesta.

Mutta herra maisteri oli sangen varovainen ja puolueeton arvosteluissaan. Hän lohdutti neiti Rottenmeiriä sanarikkaalla puheella ja lausui sen otaksumisen, että jos tämä pieni tyttö osaksi olikin varsin kehittymätön, hän varmaankin jossakin muussa suhteessa oli sitä edistyneempi ja sään-

nöllisellä opetuksella saataisiin varmaankin kaikki jälleen tasapainoon. Kun neiti Rottenmeier huomasi, ettei hän saisi herra maisteria puolelleen, vaan että tämä suostui aakkosia opettamaan, aukaisi hän lukuhuoneen oven ja sulki sen jälleen, niin pian kun herra maisteri oli sinne sisään astunut; itse jäi hän ulkopuolelle, sillä hän kammoi aapista.

Hän käveli pitkin askelin edestakaisin ruokasalissa, sillä hänen täytyi miettiä miksi palveluväen tulisi nimittää Adelheidiä. Olihan herra Sesemann kirjoittanut, että lapsi oli pidettävä hänen tyttärensä vertaisena, ja nämä sanat varmaankin pääasiallisesti koskivat lapsen suhdetta palvelusväkeen, ajatteli neiti Rottenmeier. Kauan hän ei kuitenkaan saanut tuumailla, sillä yhtäkkiä kuului lukuhuoneesta hirmuinen ryminä, ja heti sen jälkeen huudettiin Sebastiania avuksi. Neiti ryntäsi sisään. Siinä olivat kaikki opetusvälineet sikin sokin lattialla: kirjat, vihot ja mustepullo sekä ylinnä pöytäliina, jonka alta tumma mustepuro hiljaa vierähti pitkin lattiaa. Heidiä ei näkynyt.

„No, kas niin!“ huusi neiti Rottenmeier käsiään väännellen. Liina, kirjat, työkoppa, kaikki musteessa, semmoista ei koskaan ole tapahtunut, syy on epäilemättäkin tuon onnettoman olennon!“

Herra maisteri seisoj sängen hämmästyneenä katsellen hävitystä, jolla todellakin oli ainoastaan yksi puoli ja se sängen peloittava. Klaara sitä vastaan oli mielihyvällä seurannut outoa tapausta

ja sanoi nyt selittäen: „Niin, Heidi on sen tehnyt, vaan ei suinkaan pahalla aikomuksella, eikä häntä millään muotoa saa rangaista. Hän veti kiireessään pöydän peitteen muassaan, ja niin putosi kaikki maahan. Kadulla pyöri monet vaunut perätysten, ja senvuoksi hän semmoisella kiireellä syöksyi täältä; hän ei luultavasti eläessään ole semmoista nähnyt“.

„Niin, enkö puhunut totta, herra maisteri! Sillä olennolla ei ole vähintäkään käsitystä tavoista, ei aavistustakaan siitä, miten opetustunnilla tulee käyttäytyä. Mutta minne tuo onnettomuutta tuottava olento on joutunut? Mitähän, jos se olisi juossut tiehensä! Mitähän herra Sesemann minun —“

Neiti Rottenmeier juoksi huoneesta ja portaita alas. Siellä seisoi Heidi avatun ulko-oven kynnyksellä ja katseli ihmeissään katua ylös sekä alas.

„Mitä nyt? Mikä sinun on? Miten sinä saatat sillä lailla juosta matkoihisi?“ huusi neiti Rottenmeier lapselle.

„Minä kuulin honkain humisevan, mutta en tiedä, missä ne ovat, enkä nyt enää niitä kuulekaan“, sanoi Heidi ja katseli pettyneenä siihen suuntaan, johon vaunujen rätinä oli vaiennut. Heidn korvissa oli se kuulunut Föhn-tuulen pauhinalta hongissa ja hän oli iloissaan juossut ääntä kohden.

„Honkain! Missä luulet meidän olevan? Mitä juonia ne ovat? Palaja katsomaan, mitä olet teh-

nyt“. Näin sanoen astui neiti Rottenmeier jälleen portaita ylös. Heidi seurasi häntä ja hämmästyikövin nähdessään tuhon, sillä hän ei ollut huomannut mitä kaikkea hän mukaansa tempasi iloisena rientäessään kuulemaan honkien humua.

„Kerran olet sen tehnyt, toista kertaa et sitä enää tee“, sanoi neiti Rottenmeier osottaen lattiaa. „Opetustunnilla pysytään alallaan ja ollaan tarkkaavaisia. Ellet voi itseäsi hillitä, täytyy minun sitoa sinut kiinni tuoliisi. Ymmärrätkös?“

„Ymmärrän“, vastasi Heidi, „mutta tästälähin pysyn alallani“. Heidi käsitti nyt sen, että oli välttämätöntä istua hiljaa opetustunnilla.

Sebastianin ja Tinetten täytyi tulla palauttamaan järjestystä. Herra maisteri meni pois, opetus täytyi tällä kertaa keskeyttää. Haukottelemiseen ei tänään ollut ensinkään aikaa.

Päivällisen jälkeen piti Klaaran jonkun aikaa levätä ja Heidi sai sillä aikaa tehdä mitä mieli, niin oli neiti Rottenmeier aamulla selittänyt. Kun Klaara siis pöydästä noustua oli ruvennut levolle tuoliinsa, meni neiti Rottenmeier omaan huoneeseensa ja Heidi näki nyt olevansa tilaisuudessa tekemään, mitä itse tahtoi. Se oli hänelle sangen mieleistä, sillä hän oli koko ajan tuumannut yhtä asiaa; siihen hän tarvitsi apua ja asettui sen vuoksi keskelle käytävää ruokahuoneen läheisyyteen, jotta hän tapaisi sen henkilön, jonka kanssa hänen piti neuvotella. Aivan oikein, vähän ajan kuluttua tuli Sebastian portaita ylös kantaen suurta tarjotinta;

Hän toi hopeakalut kyökistä ruokasalin kaappiin säilytettäväksi. Kun hän oli päässyt ylimmälle portaalle, asettui Heidi hänen eteensä ja sanoi erinomaisen selvästi! „Te tahi hän“.

Sebastian levitti silmänsä niin seljälleen kuin suinkin ja sanoi jokseenkin tyylysti: „Mitä se merkitsee?“

„Tahtoisin mielelläni kysyä jotakin, mutta se ei ole mitään pahaa, niinkuin aamulla“, lisäsi Heidi vakuuttavaisesti, sillä hän huomasi Sebastianin olevan hieman suutuksissa ja arveli, että musteen tahraama lattia oli siihen syynä.

„Vai niin, ja miksi sen pitää kuuluman „te“ tahi „hän“, sen tahtoisin ensin tietää“, kysyi Sebastian yhtä tyyllä äänellä kuin ennenkin.

„Niin täytyy minun tästä lähin aina sanoa“, vakuutti Heidi, „neiti Rottenmeier on sen määrännyt“.

Nyt nauroi Sebastian niin hillittömästi, että Heidi ihmetellen katseli häntä, sillä lapsi ei ollut mitään erinomaista huomannut; mutta Sebastian ymmärsi hyvin, mitä neiti Rottenmeier oli tarkoittanut, ja sanoi nyt huvitettuna: „Aivan oikein, pitkittäkää vain, mamsseli“.

„Ei minun nimeni ole mamsseli“, sanoi Heidi nyt vuorostaan vähän äkeissään, „minun nimeni on Heidi“.

„Aivan oikein, sama neiti on määrännyt minun sanomaan mamsseli“, selitti Sebastian.

„Onko hän? noh, sitte kai sen täytyy niin olla“, sanoi Heidi alistuen, sillä hän oli huomannut

nut, että kaikki piti tapahtuman juuri niinkuin neiti Rottenmeier oli määrännyt.

„Nyt on minulla jo kolme nimeä“, lisäsi hän vähän huohtaen.

„Mitä te, pikku mamsseli, sitte aiotte kysyä?“ tiedusteli Sebastian astuen ruokasaliin, jossa hän rupesi asettelemaan hopeakaluja paikoilleen kaappiin.

„Mitenkä avataan akkuna, Sebastian?“

„Näin, juuri näin“, ja hän aukaisi suuren akkunapuoliskon.

Heidi lähestyi sitä, mutta oli liiaksi vähäinen voidakseen nähdä; hän ulottui vain akkunalaudalle asti.

„No, nyt pikku mamsseli saattaa nähdä alas asti“, sanoi Sebastian, joka oli hakenut esille pienen puisen pallin ja asetti sen akkunan luo. Ihas-tuen nousi Heidi sille seisomaan, vihdoinkin sai hän silmäillä ulos akkunasta. Mutta suuresti pettyneenä veti hän heti päänsä takaisin.

„Tästä näkee ainoastaan kivitetyt kadun, eikä mitään muuta“, sanoi lapsi valittaen; „mutta jos käy koko rakennuksen ympäri, mitä toiselta puolen näkee, Sebastian?“

„Ihan samaa“, kuului vastaus.

„Mutta minne pitää mennä, että saattaisi nähdä avaralta yli koko laakson?“

„Siinä tapauksessa täytyy nousta korkeaan torniin, kirkon torniin, tuommoiseen, jonka hui-pussa on kullattu pallo. Kun sieltä ylhäältä katselee alas näkee laajalti yli koko seudun“.

Heidi juoksi kiireesti palliltaan ovelle, siitä ulos ja portaita alas kadulle. Mutta torniin ei päässytäkään niin helposti kuin hän mielessään oli kuvitellut. Ikkunasta katsellessaan oli hän luullut tarvitsevänsä astua vain kadun poikki tullakseen sen luokse; nyt kulki hän kulkemistaan kadun päähän asti, mutta ei sittenkään tullut tornille, vaan joutui toiselle kadulle ja sieltä vielä toiselle aina vaan tornia näkemättä. Paljo väkeä kulki hänen ohitsensa, mutta kaikilla oli niin kiire, ettei Heidi luullut heillä olevan aikaa ohjata häntä. Seuraavassa kadun kulmassa näki hän erään pojan, jolla oli pikkuinen posetiivi seljässään ja eriskummallinen eläin käsivarrellaan. Heidi juoksi hänen luoksensa ja kysyi: „Missä se torni on, jonka huipussa on kultainen pallo“.

„En tiedä“, kuului vastaus.

„Keneltä minun tulee kysyä missä se on?“ kysyi Heidi edelleen.

„En tiedä“.

„Etkö tiedä mitään muuta korkeatornista kirkkoa?“

„Tiedänpä niinkin yhden“.

„Noh, tule opastamaan minua sinne“.

„Näytä ensin, mitä minulle vaivastani annat“, sanoi poika ojentaen kätensä. Heidi haeskeli taskustaan. Hän veti näkyviin pienen kuvan, siinä oli punainen ruusunkiehkura; vielä kerran katseli hän sitä kahden vaiheilla, hänen oli vaikea siitä luopua: vasta tänä aamuna oli Klaara sen hänelle

lahjoittanut; mutta nähdä laaksoa vihreine penkeineen! „Tuossa“, sanoi Heidi näyttäen kuvaa, „tahdotko tämän?“

Poika otti kätensä takaisin ja pudisti päätänsä.

„Mitä sinä sitte tahtoisit“, kysyi Heidi ja pisti ilolla kuvan takaisin taskuunsa.

„Rahaa“.

„Minulla ei ole, mutta Klooralla on ja hän kyllä antaa sinulle; paljonko tahdot?“

„Kaksikymmentä penniä“.

„Tule siis“.

Molemmat lapset astuivat pitkää katuä eteenpäin ja tiellä kysyi Heidi seuraajaltaan, mitä hän kantoi seljässään, ja tämä selitti tytölle, että hänellä peitteen alla oli oivallinen posetiivi, joka soi ihmeteltävän kauniisti, kun hän väänteli sitä. Yht'äkkiä seisoivat he erään vanhan korkeatornisen kirkon luona, poika pysähtyi ja sanoi: „Tässä“.

„Mutta mitenkä pääsen sisään?“ kysyi Heidi nähdessään tarkasti suljetun portin.

„En tiedä“, kuului vastaus taas.

„Luuletko, että täällä sopii soittaa niinkuin Sebastiania soitetaan?“

„En tiedä.“

Heidi oli huomannut kirkon seinässä olevan kellonnanuhan ja veti sitä nyt tarmonsä takaa.

„Kun minä menen tuonne ylös, täytyy sinun odottaa, sillä en muista enään tietä takaisin, sinun täytyy neuvoa minua“.

„Mitä sinä siitä minulle annat?“

„Mitä minun sitte taas täytyy sinulle antaa?“

„Vielä kaksikymmentä penniä“.

Samassa kuului vanhassa linnassa liikettä ja nariseva ovi avattiin; eräs vanha mies astui ulos ja katsoi ensin kummastuneena, sitte jokseenkin suuttuneena lapsiin ja puhutteli heitä toruen: „Miten te uskallatte soittaa kelloa ja vaatia minua alas? Ettekö osaa lukea, mitä kellon alla on luettavana: „Niitä varten, jotka haluavat torniin nousta“. Poika osotti sormellaan Heidiä, virkamatta sanaakaan.

Heidi vastasi: „Torniinhan minä juuri haluaisin“.

„Mitä sinulla siellä on tekemistä?“ kysyi torninvartija; „onko joku lähettänyt sinut?“

„Ei“, vastasi Heidi, „minä tahtoisin mennä sinne ylös katsellakseni sieltä“.

„Laittakaa, että menette kotiin ja alkää uudistako kujettanne, sillä toisella kertaa ette pääse yhtä hyvällä kaupalla“. Näin sanoen kääntyi torninvartija lapsiin selin ja aikoi sulkea oven.

Mutta Heidi piti häntä takinliepeestä kiinni ja sanoi rukoilevasti: „Vain tämän ainoan kerran“.

Vanhus kääntyi ja Heidin silmät katsoivat häneen niin rukoilevina, että ukon mieli lauhtui; hän otti lasta kädestä ja sanoi ystävällisesti: „Jos se sinulle on niin suuresta arvosta, niin tule kanssani“. Poika istuutui kivisille portaille oven eteen, siten osottaen, ettei hän halunnut mukaan.

Heidi astui torninvirtijan taluttamana monta, monta porrasta ylöspäin, käytävä kapeni kapenemistaan ja ylimmät, huippuun johtavat portaot olivat kovin ahtaot. Heidän sinne päästyä nosti torninvirtija Heidin lattialta avonaisen ikkunan luo ja sanoi: „No, katso nyt alas“.

Heidi näki kattoja, tornia ja savupiippuja, jotka kohosivat niinkuin laineet merestä, vaan pian hän veti päänsä takaisin ja sanoi masentuneena:

„Ei se ole semmoista kuin minä ajattelin“.

„Niin, näethän sen? Mitä semmoinen pienokainen, kuin sinä olet, ymmärtäisi näköalaa arvostella. Kas niin, tule nyt taas alas, äläkä enää koskaan soita, johonkuhun torniin päästäksesi“.

Torninvirtija asetti Heidin jälleen lattialle ja astui hänen edellään kapeita portaita alas. Siinä paikassa, missä käytävä leveni, oli vasemmalla puolella ovi, joka johti torninvirtijan huoneeseen, ja lähellä sitä yhtyi kalteva katto lattiaan. Siellä loukossa näkyi olevan suuri koppa ja sen edessä istui lihava harmaa kissa muristen, sillä kopassa asui hänen perheensä ja hän tahtoi varoittaa jokaista ohitsekävijää sekaantumasta hänen perheasioihinsa.

Heidi pysähtyi ja katsoi kummastuneena loukkoon päin; niin mahtavaa kissaa ei hän koskaan ollut nähnyt. Vanhassa linnassa asui laumottain hiiriä, niin että kissa ilman erinomaista vaivaa voi hankkia itselleen puolen tusinaa hiirenpaisteja päi-

vässä. Torninvartija huomasi Heidin kummastuksen ja sanoi: „Tule, ei se sinulle mitään pahaa tee, kun minä olen kanssasi; voit katsella poikasia“.

Heidi lähestyi koppaa ja huusi ihastuksissaan: „Oi, miten sieviä ne pienet eläimet ovat! Pienet kauniit kissani!“ huusi hän kerran toisensa perään, ja juoksi edestakaisin kopan ympärillä, voidakseen oikein hyvin nähdä kaikki temput ja kauniit hypäykset, joita nuo seitsemän tahi kahdeksan kissanpoikasta tekivät, väsymättömästi juostessaan, kiivetessään ja langetessaan toinen toisensa yli.

„Tahdotko yhden niistä?“ kysyi torninvartija, joka mielihyvällä katseli Heidin ilon ilmauksia.

„Omakseniko? ainaiseksiko?“ kysyi Heidi kiihkeästi, tuskin uskoen niin suurta onnea mahdolliseksi.

„Niin, tietysti, ja saat sinä useammankin, saat kaikkikin, jos sinulla vaan on tilaa niille“, sanoi mies iloisena siitä, että pääsisi pienistä kissoistaan, tarvitsematta niitä kiduttaa.

Heidin riemu oli korkeimmillaan. „Suuressa talossa olisi kissoilla kylläksi tilaa; ja miten iloiseksi Klaara tulisi, kun pienet, somat eläimet saapuisivat!“

„Mutta mitenkä minä voin ne kuljettaa?“ kysyi Heidi ja aikoi nopeasti tarttua muutamaan; mutta silloin lihava kissa hyökkäsi kiinni hänen käsi-varteensa, ja katsoi niin tuimasti ja kostonhimoisesti häneen, että hän säikähtyneenä vetäytyi takaisin.

„Minä lähetän ne sinulle, sano vain minne“, lausui torninvartija ja silitti vanhaa kissaa, lepyttääkseen sitä; se oli hänen vanha ystävänsä ja oli jo monta vuotta elänyt hänen kanssansa tornissa.

„Herra Sesemannin taloon, sinne missä ulko-ovella on kultainen koiranpää ja sen kuonossa paksu rengas“, selitti Heidi.

Torninvartija ei olisi tarvinnut niinkään laveita selityksiä; hän oli asunut tornissa pitkät ajat ja tunsii jokaisen talon ja lisäksi oli vielä Sebastian hänen vanha tuttavansa.

„Kyllä tiedän“, sanoi hän; mutta kenelle ne jätetään, ketä tulee minun kysyä? Ethän sinä kuulu herra Sesemannin perheeseen“.

„En minä, mutta Klaara. Hän tulee suuresti iloitsemaan, kun pienet kissanpojat tuodaan“.

Torninvartija aikoi nyt pitkittää kulkuansa, mutta Heidi ei vielä voinut irtautua huvittavasta näystä. —

„Jos vain voisin saada yhden tahi kaksi mukaani, toisen itselleni ja toisen Klaaralle, saanko?“

„Noh, odota hieman“, sanoi torninvartija, vei varovasti vanhan kissan omaan makuuhuoneeseensa; asetti sen ruokakupin ääreen, sulki oven, palasi takaisin ja sanoi: „Noh, ota nyt kaksi“.

Heidin silmät säteilivät onnesta. Hän valitsi yhden keltaisen ja toisen keltaisen ja valkea-juovaisen ja pisti toisen oikeaan ja toisen vasempaan taskuunsa. Sitte käytiin portaita alas. Poika istui

vielä paikallaan, ja kun torninvartija oli sulkenut oven Heidin jälkeen, sanoi tämä: „Mitä tietä nyt käymme herra Sesemannin talolle?“

„En tiedä“, vastattiin.

Heidi alkoi nyt tietojensa mukaan kertoa ulko-ovesta, akkunoista; mutta poika vain pudisteli päätään, kaikki oli hänelle tuntematonta.

„Näetsen“, jatkoi Heidi selitystään „yhdestä akkunasta näkee suuren harmaan rakennuksen ja katto muodostaa tämmöisiä“ — Heidi piirsi etusormellaan poimuja ilmassa.

Silloin poika äkkiä kávahti pystyyn; hänellä lienee ollut samallaisia tunnusmerkkiä tietä löytääkseen. Hän juoksi eteenpäin pysähtymättä ja Heidi hänen jäljessään, ja tuokion kuluttua seisovivat he sen rakennuksen luona, jonka ulko-ovessa oli suuri messinkinen eläimenpää. Heidi soitti kellon nauhaa. Sebastian tuli pian, ja kun hän näki Heidin, huusi hän kiirehtäen: „Joutuin! joutuin!“

Heidi juoksi kiireesti sisään ja Sebastian sulki heti oven; poikaa joka seisoa törötti oven ulkopuolella, ei hän ensinkään huomannut.

„Joutuin, pikku mamsseli“, kehotti Sebastian edelleen, „heti ruokasaliin, he istuvat jo kaikki pöydässä; neiti Rottenmeier on kuin ladattu tykki, mutta mitä tekin ajattelette, pikku mamsseli, kun noin juoksette matkoihinne“. Heidi oli astunut huoneeseen; neiti Rottenmeier ei katsahanutkaan häneen; Kloorakin oli vaiti; tuntui olevan ukkosta

ilmassa. Sebastian asetti Heidin tuolin paikoilleen. Kun viimeainittu nyt istui siinä, aloitti neiti Rottenmeier vakavan ankaralla katsannolla juhlallisesti:

„Adelheid, myöhemmin puhun kanssasi, nyt vaan tämän verran: sinä olet käyttäytynyt sangen sopimattomasti ja ansaitset todellakin tulla rangaistuksi, kun luvatta ja kenellekään sanaa lausumatta jätät talon ja juoksentelet ympäri kaupunkia myöhäiseen iltaan asti; se on todellakin käytös, jonka vertaista ei ole kuultu eikä nähty“.

„Miau“, kuului kuni vastaukseksi.

Mutta nyt karttui neiden viha ylimmilleen: „Miten, Adelheid“, huusi hän yhä korottaen ääntänsä, „uskallatko vielä kaiken tämän ohessa harjoittaa sopimattominta ivaa, varo itseäsi, sen sanon sinulle“,

„Se on“, aloitti Heidi — „Miau! Miau! Sebastian melkein heitti tarjottimen pöydälle ja syöksi ulos huoneesta.“

„Nyt on jo tarpeeksi“, oli neiti Rottenmeier huudahtaa, vaan hänen äänensä tukehtui vihasta. „Nouse ja jätä huone!“

Heidi nousi säikähtyneenä tuoliltaan ja koetti kerran vielä selittää: „Se on todellakin“ — „Miau! Miau! Miau!“

„Mutta Heidi“, sanoi nyt Klaara, „kun näet, miten suututat neiti Rottenmeieriä, minkätähden sinä yhä sanot „miau?““

„En minä, vaan kissanpojat“, sai Heidi nyt viimeinkin häiritsemättä lausutuksi.

„Kuinka? Mitenkä? Kissanpoikasia? Sebastian! Tinette! Etsikää ne hirmuiset elävät ja viekää ne pois!“ Näin sanoen syöksyi hän lukuhuoneeseen ja lukitsi oven kahdenkertaisesti, sillä kissanpoikaset olivat neiti Rottenmeieristä hirmuisinta koko luonnossa. Sebastianin, joka seisoi oven ulkopuolella, täytyi ensin lopettaa naurunsa. Tarjotessaan Heidille oli hän nähnyt pienen kissanpään pistävän esiin Heidin taskusta ja aavisti, mikä komedia siitä syntyisi, ja kun se sitten alkoi, ei hän voinut kauemmin itseään hillitä, kuin että töin tuskin ennätti saada tarjottimen pöydälle lasketuksi. — Vihdoinkin rauhoittui hän niin paljon, että uskalsi astua huoneeseen kauan sen jälkeen, kuin hätäytyneen neiden avunhuudot jo olivat vaienneet. Ruokasalissa oli jo kaikki hiljaista ja rauhallista. Klaara piti kissanpoikasia sylissään ja Heidi oli polvillaan hänen vieressään. Molemmat lapset leikkivät onnellisina viehättävään, vikkelain eläinten kanssa. —

„Sebastian“, sanoi Klaara, teidän täytyy auttaa meitä! Teidän pitää hakea näille pienille kissoille olopaikka jossakin, missä ei neiti Rottenmeier niitä näe, sillä hän pelkää niitä ja tahtoo ne hukutettaviksi, mutta me tahdomme pitää nämä somat eläimet ja antaa tuoda ne luoksemme joka kerta, kuin olemme yksinämme. Mihinkähän ne panisimme?“

„Kyllä minä siitä pidän huolen, neiti Klara“, vastasi Sebastian: „minä valmistan niille hyvän sijan johonkin koppaan ja vien sen semmoiseen paikkaan, johon tämä arka neiti ei minua seuraa. Luottakaa minuun“. Sebastian ryhtyi heti työhönsä, nauraen itsekseen, sillä hän ajatteli: „tähän tulee vielä hyvää jatkoa“, eikä Sebastian ensinkään mielipahalla nähnyt, että neiti Rottenmeier sai vähäsen harmia.

Pitkän ajan kuluttua, kun levolle menon aika jo lähestyi, aukaisi neiti Rottenmeier oven hieman raolle ja huusi siitä: Ovatko nuo hirmuiset eläimet jo poissa?“

„Ovat, ovat“, vastasi Sebastian, joka oli keksinyt kaikellaista askaroimista juuri sitä kysymystä odottaessaan. Hiljaa ja kiireesti otti hän molemmat kissanpojat Klaaran sylistä ja vei ne pois.

Neiti Rottenmeierin täytyi säästää erityisen kurituspuheensa seuraavaksi päiväksi, sillä hän oli niistä monista mielenliikutuksista, suuttumuksesta, vihasta ja kauhusta, joihin Heidi ihan tietämättänsä oli ollut syynä, tullut aivan raukeaksi. Hän vetäytyi omiin huoneisiinsa ja Klaara sekä Heidi seurasivat hänen esimerkkiänsä, iloiten siitä, että tiesivät kissanpoikain olevan hyvässä säilössä.

KAHDEKSAS LUKU.

Levottomuutta Sesemannin talossa.

Kun Sebastian seuraavana aamuna oli avannut oven herra maisterille ja saattanut hänet lukuhuoneeseen, soitti joku taas niin voimakkaasti kelloa, että Sebastian syöksemällä kiirehti ovea avaamaan, sillä hän ajatteli: „Niin soittaa ainoastaan itse herra Sesemann; hän on varmaankin tullut odottamatta kotiin“. Hän työnsi oven auki — ryysyinen poikanulikka, posetiivi seljässä, seisoi hänen edessään.

„Mitä tämä merkitsee“ torui Sebastian, kyllä opetan sinua kelloja irti kiskomaan! Mitä sinä täältä haet?“

„Minun täytyy tavata Klaaraa“ kuului vastaus.

„Senkin katuturilas; etkö sinä voi sanoa neiti Klaara, niinkuin meikäläisetkin? Mitä sinä neiti Klaaran luona tekisit?“ kysyi Sebastian tyyliä. —

„Hän on minulle velkaa neljäkymmentä penniä“, selitti poika.

„Sinun pääsi on luultavasti hiukan pyörällä! Mistä sinä ensinnäkin tiedät täällä Klaara nimistä neitiä olevan?“

„Eilen osotin hänelle tien, tekee kaksikymmentä penniä, ja jälleen tien takaisin, tekee neljäkymmentä penniä“.

„Kas niin, siitä näkee, mitä juttuja sepität; neiti Klaara ei milloinkaan käy ulkona; hän ei voikaan kävellä. Korjaa luusi paikalla sinne, jonne alkuperäisesti kuulut, tahi minä autan sinua!“

Mutta poika ei säikähtänyt; hän jäi liikahtamatta alalleen ja sanoi kuivakiskoisesti: „Olenhan toki nähnyt hänen kadulla ja osaan selittää, minkä näköinen hän on: hänellä on lyhyt kiherä tukka, se on musta, ja silmät ovat mustat, ja leninki on ruskea, eikä hän osaa puhua samalla lailla kuin me“.

„Vai niin“, ajatteli Sebastian ja nauroi itseksseen, „se on pikku mamsseli, joka taas on saanut jotakin toimeen“. Sitten veti hän pojan sisälle sanoen: „Oikein, seuraa minua ja odota oven takana, kunnes palaan. Kun sitten lasken sinut sisään, saat heti soittaa jonkun kappaleen; neiti Klaara kuuntelee sitä mielellään“.

Ylhäällä koputti hän lukuhuoneen ovea ja häntä huudettiin sisään.

„Tuolla ulkona on poika, joka välttämättömästi tahtoo puhutella neiti Klaaraa“, kertoi Sebastian.

Klaara iloitsi suuresti tästä erinomaisesta ta-pauksesta.

„Hän saa heti tulla sisään“, sanoi hän, „eikö niin, herra maisteri? kun hänen kumminkin täytyy minua itseäni puhutella?“

Poika oli jo astunut huoneeseen ja alkoi heti, niinkuin häntä oli neuvottu, soittamaan posetiiviaan.

Neiti Rottenmeier oli karttaakseen aakkos-opetusta mennyt askaroimaan ruokasaliin. — Yhtäkkiä asettui hän jotakin kuuntelemaan. — Kadultako äänet kuuluivat? Ei, ne olivat likempänä. Mitenkä lukuhuoneesta voipi posetiivi kuulua? Mutta sittenkin — toden totta — hän syökyi koko pitkän ruokasalin läpi ja veti oven auki. Siellä — käsittämätöntä — siellä seisoi keskellä lukuhuonetta ryysyinen posetiivinsoittaja käyttäen soittokonettaan mitä suurimmalla taitavuudella. Herra maisteri näytti yhä yrittävän sanoa jotakin, mutta ei saanut sitä kuulumaan. Klaara ja Heidi kuuntelivat ilosta säteilevinä soittoa.

„Lakatkaa! lakatkaa paikalla!“ huusi neiti Rottenmeier huoneeseen, mutta posetiivin ääni tukahutti hänen äänensä. Hän aikoi juosta suoraan pojan kimppuun — mutta silloin tunsu hän jotakin jaloissaan — hirmuinen musta eläin, kilpikonna, mateli siinä. Neiti Rottenmeier hypäsi korkeammalle kuin milloinkaan vuosikausiin, huutaen tarmonsä takaa: „Sebastian! Sebastian!“

„Äkkiä taukosi posetiivinsoittaja, sillä tällä kertaa oli huuto kuulunut yli soiton. Sebastian seisoi puoleksi avatussa ovesta monimutkaisena naurusta, sillä hän oli nähnyt hyppäyksen.

Viimeinkin tuli hän sisään. Neiti Rottenmeier oli heittäytynyt erääseen tuoliin.

„Pois kaikki, ihmiset ja eläimet! Toimittakaa ne pois täältä paikalla, Sebastian!“ huusi hän palvelijalle. Sebastian totteli heti, veti pojan, joka kiireesti oli tarttunut kilpikonnaansa, ulos ovesta ja pisti jotakin hänen käteensä sanoen: „Neljäkymmentä neiti Klaaralta ja toiset neljäkymmentä soitosta; sinä suoritit tehtäväsi hyvin“. Sitte sulki hän ulko-oven hänen jälkeensä. Lukuhuoneessa oli kaikki jälleen hiljaista, opetusta jatkettiin ja neiti Rottenmeier oli nyt myöskin jäänyt sinne istumaan, läsnäolollansa estääksensä moiset häiriöt.

Opetustunnin jälkeen aikoi hän tutkia asiaa ja rangaista syyllistä, niin että hän sen aina muistaisi.

Taas koputettiin ovea ja sisään astui tälläkin kertaa Sebastian ilmoittaen, että oli tuotu suuri koppa, joka heti oli jätettävä neiti Klaaralle.

„Minulleko?“ kysyi Klaara kummastuen ja oli äärettömän utelias tietämään mitä siinä olisi. „Näyttäkääpäs heti, minkä näköinen se on“.

Sebastian toi katetun kopan sisään ja poistui kiireesti huoneesta.

„Ensin opetustunti varmaankin on lopetettava ja sitten vasta koppa avattava, arvelen minä“, muistutti neiti Rottenmeier.

Klaara ei voinut aavistakaa mitä hänelle oli tuotu; hän katsoi halukkaasti koppaan päin.

„Herra maisteri“, sanoi hän keskeyttäen sijoittelua, „enkö kertaakaan saisi kurkistaa tuonne sisään, että saisin tietää mitä siellä on; sitten jatkaisin heti“.

„Toinen seikka tosin puhuu asian puolesta, mutta toinen sitä vastaan“, arveli herra maisteri; „asiää puolta se seikka, että jos kuitenkin koko teidän tarkkaavaisuutenne on sidottu tuohon esiineseen“ — hän ei saanut puhettaan lopetetuksi —. Kopan kansi oli vain keveästi suljettu; se aukeni ja kopasta puikahti yksi, kaksi, kolme ja taas kaksi ja yhä useampi kissanpoikanen; ne juoksivat niin suurella nopeudella yltä ympäriinsä, että näytti siltä, kuin koko huone olisi ollut täynnä noita pienoisia eläimiä. Ne juoksivat herra maisterin saappaitten yli, kävivät hampain kiinni hänen vaatteisiinsa, kapusivat ylös neiti Rottenmeierin lenninkiä myöten, telmivät hänen jaloissaan, juoksivat Klaaran tuoliin, leikkivät, hyppivät, naukuiivat; siinä oli kova meteli. Klaara oli aivan haltioissaan ja huusi huutamistaan: „Oi, miten suloisia pikkuisia eläimiä! „Miten hullunkurisia hyppähdyksiä! „Katso! Katso! Heidi, täällä, tuolla, katso tuota!“ Heidi syöksyi iloisena niiden jäljessä joka sopukkaan. Herra maisteri seisoi pöydän luona vähän hämillään ja nosti vuorotellen toista ja toista jalkaansa välttääksensä niiden hie-
man ikävää kiipeämistä. Neiti Rottenmeier jäi

ensin kauhusta sanattomana istumaan tuolilleen, sitten alkoi hän huutaa niin kovaa, kuin hänen äänivaransa sallivat: „Tinette! Tinette! Sebastian! Sebastian!“ Hän ei millään muotoa uskaltanut nousta tuoliltaan, silloinhan kaikki nuo pienet hirviöt olisivat voineet tarttua häneen.

Viimeinkin Sebastian ja Tinette, uudistettuja avunhuutoja totellen tulivat sisään ja ensinmainittu pisti heti pienet luontokappaleet toisen toisensa perään koppaan ja kantoi ne ylös ullakolle, sille vuoteelle, jonka hän oli valmistanut eilen tulleille kissanpoikasille.

Tänäkään päivänä ei ollut haukotteleminen tullut kysymykseenkään opetustunnilla. Myöhään illalla, kun neiti Rottenmeier jokseenkin oli tointunut aamupäiväisistä mielenliikutuksista, kutsui hän Tinetten ja Sebastianin lukuhuoneeseen pitääkseen tutkimusta rikos-asiassa. Siitä selveni, että Heidi eilisellä retkellään oli pannut alkuun koko hämmennyksen. Neiti Rottenmeier istui kalpeana vihasta, eikä ensin voinut lausua sanaakaan ilmaisaksensa mielentilaansa. Hän viittasi kädellään Sebastiania ja Tinetteä poistumaan huoneesta. Sitte kääntyi hän Heidiin, joka seisoi Klaaran nojatuolin luona, ymmärtämättä mihin hän oikeastaan oli syyllinen.

„Adelheid“, aloitti neiti Rottenmeier ankarasti, „minä en tiedä muuta kuin yhden keinon, jolla saatan rangaista sinua tavalla semmoisella, joka sinuun vaikuttaisi, sillä sinä olet todellakin villi;

mutta saadaanpa nähdä, etkö sinä pimeässä kellarissa sisiliskojen ja rottien luona kesy, niin että toistaiseksi jätät kaikki sellaiset vehkeilemiset“.

Heidi kuunteli ääneti ja kummastuneena tuomiotansa, sillä hän ei ollut koskaan ollut missään kammottavassa kellarissa; se huone tunturimajalla, jota iso-isä nimitti kellariksi ja jossa maito ja valmiit juustot säilytettiin, oli miellyttävä paikka eikä suinkaan peloittava, ja rottia ja sisiliskoja ei hän koskaan ollut nähnyt. —

Mutta Klaara huusi vaikeroiden: „Ei, ei, neiti Rottenmeier, täytyy odottaa, kunnes isä tulee kotiin. Kirjoittihan hän pian saapuvansa, ja silloin kerron hänelle kaikki, ja hän kyllä sitte määrää mitä Heidin suhteen on tehtävä“.

Mainittua ylituomaria ei neiti Rottenmeier uskaltanut vastustaa, vallankin kun häntä jo piakkoin odotettiin tulevaksi. Hän nousi istualtaan ja sanoi hiukan äreästi: „Hyvä, Klaara, hyvä, mutta minäkin aion puhua pari sanaa herra Sesemannin kanssa“. Näin sanoen lähti hän huoneesta.

Kului sitten pari päivää rauhallisesti; mutta neiti Rottenmeier ei enää päässyt tasapainoonsa; alati muisti hän pettymisensä Heidin suhteen ja hänestä tuntui siltä, kuin Sesemannin talossa Heidin tultua kaikki olisi joutunut pois oikealta tolalta ja että sitä nyt enää oli mahdoton saada entiselleen. Klaara oli tyytyväinen, eikä aika enää koskaan tuntunut hänestä pitkältä, sillä opetustunnilla

käytti Heidi itsensä mitä hupaisimmalla tavalla. Hän sekoitti kaikki kirjainten nimet eikä milloinkaan voinut oppia niitä tuntemaan, ja kun herra maisteri kesken selityksiään puhui, saattaakseen kirjainten muodot havaannollisemmiksi, jotakin „sarvekkaasta“ tahi „noukasta“, huusi Heidi riemuiten: „Se on vuohi!“ tahi „Se on petolintu!“ Selitykset näet herättivät hänen aivoissaan kaikenlaisia ajatuksia, vaan eivät ensinkään teroittaneet kirjainten muotoja hänen mieleensä. Myöhemmin iltapäivällä istui Heidi taas Klaaran luona kertoen elämästään tunturilla niin paljon ja niin kauan että ikävöiminen sinne takaisin tuli hänessä niin palavaksi, että hän lopuksi aina sanoi: „Nyt minun varmaankin täytyy lähteä kotiin! Huomenna minun täytyy mennä!“ Mutta Klaara keskeytti häntä aina huomauttaen, että hänen täytyy viipyä ainakin siksi, että isä tulee kotiin; sitte saataisiin nähdä, miten kävisi. Siihen että Heidi myöntyi ja heti jälleen rauhoittui, vaikutti se iloinen tieto, että joka päivä, jonka hän vielä viipyi Frankfur-tissa, lisääntyi hänen leipäkoelmansa isoäitiä varten aina kahdella; sillä päivällis- ja illallis-pöydässä oli aina kaunis vehnä-leipänen hänen lautasensa vieressä; sen hän heti pisti taskuunsa, syödä sitä ei hän hannonut muistaessaan, että isoäidin aina täytyi tyytyä kovaan mustaan leipään, vaikk’ei hän sitä enää oikein voinutkaan syödä. Päivällisen jälkeen istui Heidi joka päivä kaksi tuntia ihan yksinään huoneessaan paikal-

taan liikkumatta, hän ymmärsi nyt, että Frankfurtissa oli kielletty liikkumasta sillä tavoin vapaasti ympäri, kuin hän tunturilla oli tottunut, eikä siis sitä enää koskaan koettanutkaan. Hän ei tohtinut puhutella Sebastiania ruokasalissa, sen oli neiti Rottenmeier kieltänyt, ja seurustelemiseen Tinetten kanssa puuttui häneltä kokonaan halua. Mainitun neitsyen tieltä väistyi hän arasti, sillä Tinette puhutteli häntä aina ivallisesti ja pilkaten.

Sen Heidi ymmärsi sangen hyvin. Sentähden istui hän joka päivä itseksensä ja kuvitteli aikansa kuluksi miten vihanta tunturi jälleen oli, miten keltaiset kukat kimmeltelivät päivän paisteessa ja miten kaikki ylt'yleensä vuoret, lumi ja avara laakso säteilivät auringon loisteessa, ja silloin hän ihan menehtyäkseen ikävöi tunturille. Ja olihan tätikin luvannut, että hän saisi mennä kotiin, jos tahtoisi. Siitä oli seurauksena, ettei Heidi enään voinut piddättää itseään; hän kääri eräänä päivänä kiireesti säästämänsä leivät suureen punaiseen huiviinsa, pani olkihatun päähänsä ja lähti kun lähtikin matkaan. Mutta jo ulko-ovella nousi hänelle tie pystyyn, sillä siellä tapasi hän neiti Rottenmeierin, joka juuri ikään palasi kävelyltään. Hän pysähtyi ja katseli kummastuksesta jäykistyneenä Heidiä kiireestä kantapäihin ja hänen silmänsä kiintyivät pääasiallisesti suureen punaiseen huiviin. Silloin myrsky oli valmis.

„Mitä sinulla taas on tekeillä? Mitenkä tämä ylipäänsä on selitettävä? Enkö ole ankarasti kiel-

tänyt sinua uudistamasta kuljeskelemisiasi? Ja kuitenkin sinä tänään taas rohkenet koettaa sitä ja lisäksi vielä ryysyisenä kuni kulkulainen ainakin“. —

„Minä en aikonut kuljeksimaan, minä tahdoin vain mennä kotiin“, vastasi Heidi vähän säikähtyneenä.

„Kuinka? Mitenkä? Mennä kotiin? Aioit mennä kotiin?“ Neiti Rottenmeier löi kummas-
tuksissaan kätensä yhteen. „Karata! Jos herra Sesemann sen tietäisi! Karata hänen talostaan! Älä anna hänen koskaan tietää siitä. Ja mikä sinulle ei ole mieleen? Eikö sinua kohdella paljoa paremmin kuin ansaitset? Puuttuuko sinulta jotakin? Onko sinulla eläissäsi ollut semmoista asuntoa, tahi semmoista ravintoa, tahi onko sinua sillä lailla palveltu kuin täällä? Sanohan!“

„Ei“, vastasi Heidi.

„Sen minä kyllä tiedän!“ pitkitti neiti innossaan. „Sinulta ei puutu mitään, ei vähintäkään, sinä olet uskomattoman kiittämätön kappale, etkä sulasta hyvinvoinnista tiedä, mitä kaikkea vielä koettaisit aikaan saada“.

Mutta nyt tunkeutui yhtäikaa kaikki, mikä Heidillä tähän asti oli ollut sydämmellään, hänen huulilleen: „Minähän vain tahdoin mennä kotiin, ja jos vielä viivyn kauemmin, niin täytyy Lumikon yhä vain valittaa, ja iso-äiti odottaa minua ja Lietoa ruoskitaan, kun Vuohi-Pekka ei enään saa juustoa; eikä täällä saata nähdä auringon jää-

hyväisiä vuorille, ja jos petolintu lentäisi yli Frankfurtin, huutaisi se vielä kovemmin, kun täällä niin monta ihmistä asuu likitysten, kiihoittaen toisiaan, eivätkä käy vuorille, jossa heillä olisi hyvä olla“.

„Hyvänen aika, lapsi on hullu!“ huusi neiti Rottenmeier ja juoksi kauhistuneena portaita ylös; vaan kiireessään hän törmäsi yhteen Sebastianin kanssa, joka juuri ikään oli tulossa alas. „Tuokaa paikalla tuo onneton olento tänne ylös“, huusi neiti Rottenmeier hänelle ja piteli päätään, sillä hän oli sitä kovasti satuttanut.

„Kyllä, kyllä, heti, kiitoksia paljon“, vastasi Sebastian tarttuen hänkin päähänsä, sillä hän oli saanut vielä kovemman iskun.

Heidi seisoi hehkuvin silmin vielä samalla paikalla ja koko hänen ruumiinsa värisi sisällisestä liikutuksesta.

„Noh, mitä nyt taas on tekeillä?“ kysyi Sebastian leikillisesti; mutta kun hän tarkemmin oli silmäillyt Heidiä, joka ei liikahtanutkaan, taputteli hän ystävällisesti lasta olalle ja lausui lohduttavaisesti: „Pyh, pyh! Sitä ei pikku mamsseli saa panna niin pahakseen, pitää olla iloinen vain, se on pääasia! Ryntäsipä hän minuunkin, niin että olin saada reiän päähäni, mutta uskaliaisuutta vaan! Noh vieläkö samalla paikalla? Meidän täytyy mennä ylös, hän on sen käsenyt“.

Heidi kääntyi ja meni portaita ylös, mutta vitkallisesti ja ääneti eikä ensinkään niinkuin hänen tapansa oli. Sebastiania säälisti sitä nähdä;

hän kävi Heidin jäljessä lausuen kehoittavia sanoja: „Ei vainkaan saa väsyä! Ei vainkaan tulla murheelliseksi! Reippaasti vaan eteenpäin! Meillähän on oikein järkevä pikkuinen mamsseli, ei ole yhtään vielä itkenyt, sitten kuin meille tuli; tavallisestihan ne sillä ijällä itkevät kaksitoista kertaa päivässä, sen tietää jokainen. Kissanpoikasetkin ovat sangen iloiset tuolla ylhäällä. Ne juoksentelevat tuolla ullakossa tehden hullunkurisia tempujaan. Toiste menemme kerran yhdessä niitä katsomaan, kun tuo neiti tuolla sisällä jälleen on poissa, niinkö?”

Heidi nyökäytti hieman päätään, mutta niin ilottomasti, että se koski Sebastianin sydämmeen, ja hän katseli osanottavasti Heidin jälkeen, kun lapsi jälleen vetäytyi huoneeseensa.

Illallista syödessä ei neiti Rottenmeier lausunut sanaakaan, mutta piti lakkaamatta Heidiä silmällä, ikäänkuin hän olisi odottanut Heidin tekevän jotakin tavatonta; mutta Heidi ei liikahdanut, vaan istui pöydässä hiljaa kuin hiiri, ei syönyt eikä juonut, ainoastaan pienen leipänsä oli hän kiireesti pistänyt taskuunsa.

Seuraavana aamuna, kun herra maisteri tuli portaita ylös, viittasi neiti Rottenmeier salaperäisesti häntä tulemaan ruokasaliin ja ilmoitti ylen kiihoittuneena surunsa siitä, että ilman vaihetus, uusi elämänlaatu ja oudot havainnot olivat vaikuttaneet hämmäntävästi Heidin järkeen, ja kertoi sitten tytön pakenemisen aikeesta sekä ne sanat,

jotka hän vielä muisti tämän eriskummallisesta puheesta. Mutta herra maisteri rauhoitti neiti Rottenmeieriä sillä vakuutuksella, että Heidi tosin muutamista seikoista päättäen oli liian kiihkeäluonteinen, mutta toisista näki taas, että hän oli ihan täysijärkinen, jotka ominaisuudet tarkoin punnitun suunnitelman ja kaikin puolin sopivan menettelyn kautta olisivat saatettavat tasapainoon, ja se juuri oli hänellä päämääränä; vaikeampi oli hänestä se seikka, ettei hänen oppilaansa ollenkaan edistynyt aakkosten tuntemisessa, sillä hänen oli ihan mahdoton oppia kirjaimia.

Neiti Rottenmeier tunsu itsensä rauhoitetuksi ja laski herra maisterin työhönsä.

Myöhemmin iltasella muisti hän puvun, joka Heidillä matkalle hankkiutuessaan oli ollut yllään, ja päätti parantaa sitä Klaaran vaatevarastosta ennen herra Sesemannin tuloa. Hän neuvotteli siitä Klaaran kanssa, ja kun he siinä asiassa olivat kaikin puolin yksimieliset, ja Klaara mielellään tahtoi lahjoittaa Heidille koko joukon leninkejä, huivejä ja hattuja, lähti neiti Heidin huoneeseen eroittamaan hänen vaatekaapistaan mitä siellä oli kelpaavaa ja kelpaamatonta. Mutta hän tuli muutaman minuutin kuluttua takaisin osoittaen liikkeissään mitä suurinta inhoa. „Mitä minun täytyy nähdä, Adelheid“, huusi hän, „semoista ei ole koskaan vielä tapahtunut! Mitä minä löydänkään sinun vaatekaappisi pohjalta, kaapista vaatteita varten, Adelheid? Joukon

pieniä leipiä! Leipiä, sanon minä, Klaara, vaatekaapissa! Ja semmoinen joukko“ — — —
— „Tinette“, huusi hän, „korjatkaa vanha leipä Adelheidin vaatekaapista ja runneltu olkihattu pöydältä“.

„Ei! Ei!“ huusi Heidi; „minun täytyy saada pitää hattuni, ja leipäset ovat isoäidille“, Heidi oli syöstä Tinetten jälkeen, mutta neiti Rottenmeier tarttui häneen ja piti hänestä kiinni. „Sinä jätät tänne ja romu viedään sinne, johon se kuuluu“. Mutta Heidi heittäytyi Klaaran tuolin eteen ja alkoi itkeä yhä kovemmin, ja sydäntä särkevästi nyyhkien huusi hän aina väliin tuskissaan: „Nyt ei isoäidillä ole yhtään leipää enää. Ne olivat isoäidille, nyt ne ovat kaikki poissa eikä isoäiti saa mitään!“ ja Heidi itki, niinkuin olisi hänen sydämmensä ollut pakahtua. Neiti Rottenmeier juoksi huoneesta; Klaaran valtasi tuska ja ahdistus kuullessaan valitusta. „Heidi, Heidi, älä itke noin“, sanoi hän rukoilevasti, „kuule minua! Älä vaikeroi noin, katso, minä lupaan sinulle ihan yhtä monta leipää isoäidille, tahi useamman, kun sinä kerran lähdet kotiin, ja silloin ne ovat ihan tuoreet ja pehmeät, jota vastaan nämä olisivat kovettuneet ja ehkä jo olivatkin. Nouse, Heidi, älä enää itke“.

Heidi ei pitkään aikaan voinut rauhoittua; mutta hän käsitti Klaaran lohdutuksen ja luotti siihen, muuten ei hän koskaan olisi voinut lakata itkemästä. Klaaran täytyi kuitenkin useita kertoja

uudistaa vakuutuksensa, kun Heidi nyhkytyksensä välillä aina kysyi: „Annatko sinä todellakin minulle niin monta, monta, kuin minulla oli isoäidille?“ Ja Klaara vakuutti aina uudestaan: „Tietysti, ihan varmaan, ja vielä enemmän, tule nyt vaan jälleen iloiseksi“.

Vielä illallispöytäänkin tuli Heidi silmät punaisina, ja kun hän näki leipänsä, ei hän voinut olla nyhkimättä. Mutta hän hillitsi itsensä heti, sillä hän ymmärsi jo, että hänen tuli käyttäytyä tyyneesti ruokapöydässä. Sebastian teki joka kerta, kun hän joutui Heidin läheisyyteen, mitä eriskummallisimpia ruumiin liikkeitä; hän osoitti väliin omaa, väliin Heidin päätä, sitte nyökäytti hän ja kipristi silmänsä kokoon ikäänkuin sanoakseen: „Tointukaa! Minä olen huomannut ja pitänyt huolen kaikesta“.

Kun Heidi myöhemmin meni huoneeseensa ja kiipesi vuoteelleen, löysi hän likistetyn olkihattunsa peitteen alta, johon se oli kätkeyty. Ihas-tuneena veti hän sen esiin ja litisti sitä sulasta riemusta vielä vähän lisää, sitte kääri hän sen nenäliinaansa ja piiloitti sen kaappinsa takimmaiseseen nurkkaan. Sebastian oli sen Heidille pelastanut; hän oli sattunut olemaan ruokasalissa silloin, kun Tinette huudettiin sisään, ja oli kuullut Heidin valitushuudon. Sitten oli hän mennyt Tinetten jäljessä, ja kun neitsyt astui ulos Heidin huoneesta leipätaakkoineen, vanha hattu ylinnä, sieppasi hän sen siitä sanoen: „Tämän minä kyllä

otan korjattavakseni“. Siten oli hän Heidin suurimmaksi iloksi sen pelastanut, ja sitä hän juuri illallispöydässä oli koettanut Heidille lohdutukseksi selittää.

YHDEKSÄS LUKU.

Isäntä kuulee talossaan kaikellaista, jota hän ei ennen ole kuullut.

Muutamia päiviä ylläkerrottujen tapausten jälkeen puuhattiin vilkkaasti herra Sesemannin talossa, portaita juostiin ehtimiseen ylös ja alas; isäntä oli näet saapunut kotiin matkaltaan ja tapansa mukaan tuonut kotiin monta kaunista esinettä, niin että Sebastiannilla ja Tinettellä oli sangen paljon kantamista tyhjentäessään täyteen ahde-
tuita vaunuja.

Itse hän heti meni tyttärensä huoneeseen häntä tervehtämään. Heidi istui Klaaran luona, sillä nyt oli se aika päivästä, jolloin molemmat tytöt aina olivat yhdessä. Klaara tervehti häntä hellästi, sillä hän rakasti isäänsä sydämmellisesti; isä tervehti yhtä rakkaasti pientä Klaaraansa. Sitte ojensi hän kätensä Heidille, joka hiljaa oli vetäytynyt syrjään, ja sanoi ystävällisesti: „Ja tämäkö

on meidän pieni schweitsiläistytämme, tule tänne lyömään kättä! Niin oikein! No sanoppas minulle, oletteko ystäviä, Klaara ja sinä? Väitteletkö ja suututte ja itkettekö sitten ja lepytte taas ja aloitatte uudestaan, niinkö?”

„Emme, Klaara on aina hyvä minulle“, vastasi Heidi.

„Eikä Heidi ole ainoatakaan kertaa yrittänyt riidellä, isä“, kiirehti Klaara sanomaan.

„Se on oikein, se on hupaista kuulla“, sanoi isä ja nousi. „Nyt sinun, Klaaraseni, täytyy salia minun nauttia jotakin, sillä en ole vielä tänään mitään syönyt. Sitten tulen jälleen luoksesi ja saat nähdä, mitä olen tuonut mukani sinulle“.

Herra Sesemann astui ruokasaliin, jossa neiti Rottenmeier tarkasteli katettua päivällispöytää. Kun hän oli istunut pöytään ja neiti Rottenmeier, joka näytti itse onnettomuudelta, asettunut häntä vastapäätä, aloitti isäntä: „Mutta neiti Rottenmeier, mitä minun tulee ajatella? Te olette näyttänyt minulle tervetuliaisiksi todellakin oikein kauhastavan synkän muodon. Mikäs puuttuu? Klaarahan on ihan reipas“.

„Herra Sesemann“, aloitti neiti mitä juhlallisimmalla vakavuudella: „asia koskee Klaaraakin, meitä on hirmuisesti petetty“.

„Mitenkä niin?“ kysyi herra Sesemann ja maistoi levollisesti viiniänsä.

„Mehän olimme päättäneet, kuten muistatte, herra Sesemann, ottaa seurakumppanin Klaaralle,

ja kun minä tiesin, miten tarkasti te vaaditte, että ainoastaan se, mikä on hyvää ja jaloa ympäröitsi teidän tyttärtänne, halusin tänne nuoren schweitsiläistytön toivoen, että meille sattuisi yksi noita raittiin vuori-ilman kasvattamia ilmiöitä, joista usein olen lukenut ja jotka niin sanoakseni kulkevat läpi elämän koskettamatta maan tomuun“.

„Minä puolestani luulisin“, muistutti herra Sesemann, „että myöskin Schweitsin lasten pitää koskettaa maata, jos mielivät liikkua eteenpäin, muutenhan heillä varmaankin olisi jalkain asemasta siivet“.

„Ah, herra Sesemann, te kyllä ymmärrätte mitä tarkoitan“, jatkoi neiti, „tarkoitan tuommoista korkeassa vuori-ilmastossa elelevää olentoa, jonka joskus ihanteellisena hengähdyksenä tapaamme tiellämme“.

„Mutta mitä minun Kloorallani olisi semmoisen ihanteellisen hengähdyksen kanssa tekemistä, neiti Rottenmeier?“

„Ei, herra Sesemann, minä en puhu pilaa, asia on vakavampaa laatua, kun voitte ajatella; minua on hirmuisesti petetty“.

„Mutta mitä hirmuista siinä sitten on? Niin hirmuiselta ei minusta lapsi ensinkään näytä“, muistutti herra Sesemann tyyneesti.

„Jos te vain tietäisitte, herra Sesemann, minäkalaisia eläimiä ja ihmisiä tuo olento on kuljettanut huoneeseenne teidän poissa ollessanne; siitä herra maisteri voisi kertoa“.

„Eläimiä? Miten se on ymmärrettävä, neiti Rottenmeier?“

„Sitä ei saata ymmärtää; koko tämän olennon käytös on ihan selittämätöntä, jos ei ota lukuun, että hänelle ajoittain on mielenvian puuskia“.

Tähän asti ei herra Sesemann ollut pitänyt asiaa erittäin tärkeänä; mutta mielenvian puuskia? Semmoisistahan hänen tyttärelleen voisi tulla mitä vaarallisimmat seuraukset. Herra Sesemann katsoi neiti Rottenmeieriä tarkaten, ikäänkuin olisi hän tahtonut tutkia, eikö puhujassa itsessään saataisi havaita semmoisia oireita. Juuri silloin avattiin ovi ja palvelija ilmoitti herra maisterin tulleen.

„Ah, tuossapa on herra maisteri, hän päättää asiamme“, huusi herra Sesemann häntä vastaan.

„Tehkää hyvin, tulkaa, istukaa pöytään tänne minun luokseni“. Herra Sesemann ojensi kätensä. „Herra maisteri juo kupillisen kahvia minun kanssani, neiti Rottenmeier. Istukaa, älkää kursailko! Ja sanokaa minulle, herra maisteri, miten on tuon lapsen laita, minun tyttäreni seurakumppanin, jota te opetatte. Mitä yhteyttä sillä on eläinten kanssa, joita se on taloon haalinut, ja mitä sanotte hänen järjestään?“

Herra maisterin täytyi ensin lausua ilonsa herra Sesemannin onnellisen kotiutumisen johdosta ja toivottaa hänet tervetulleeksi, sillä sitä varten hän oli tullutkin, mutta nyt herra Sesemann kiihkeästi kehoitti häntä ratkaisemaan kysymyksessä olevan asian. Herra maisteri aloitti siis:

„Jos minun pitää antaman lausuntoni mainitun nuoren tytön luonteesta, herra Sesemann, niin tahdoisin ensinnäkin muistuttaa, että jos toiselta puolen hänen kehityksessään onkin huomattavana puutteita, johon hänen laiminlyöty kasvatuksensa tahi oikeammin sanottu myöhästynyt opetuksensa on syynä, ja myöskin hänen pitkällinen, yksinäinen alppielämänsä, joka ei kuitenkaan millään muotoa ole ainoastaan haitaksi, vahingoksi luettava, vaan jolla päinvastoin epäilemättä on monet hyvätkin puolensa, jos ei se yli määrätyn aikansa —“

„Hyvä herra maisteri“, keskeytti häntä herra Sesemann, „Te vaivaatte itseänne todellakin liiaksi; sanokaapa minulle, onko lapsi säikähdyttänyt teitäkin, sillä että on saattanut huoneeseen eläimiä, ja mitä te ylipäänsä pidätte hänestä tyttäreni seurustelijana?“

„Minä en suinkaan millään muotoa missäkään suhteessa tahtoisi moittia tätä nuorta tyttöä, „aloitti maisteri uudestaan; „sillä vaikka hän tosin toiselta puolen on tottumaton seura-elämään, joka taas tulee siitä enemmän tai vähemmän luonnonomaisesta elämästä, jossa tämä nuori tyttö on liikunnut siihen hetkeen asti, jona hän siirrettiin Frankfurtiin, joka siirtäminen kaikin puolin tulee olemaan hyödyllinen hänen, minä tahtoisin sanoa ihan, tahi ainakin osaksi kehittymättömälle, vaan toiselta puolen rikslahjaiselle luonteelleen, jos se tulee kaikin puolin ja huolellisesti ohjatuksi —“

„Suokaa anteeksi, herra maisteri, älkää antako häiritä itseänne, minun on — minun täytyy pikimältään kiirehtiä tyttäreni luo“. Näin sanoen riensi herra Sesemann ulos ovesta eikä enään palannut. Lukuhuoneessa istuutui hän tyttärensä viereen. Heidi oli noussut seisomaan. Herra Sesemann kääntyi lapsen ja sanoi: „Kuulepas, pienoinen, tuo minulle kiireesti — odota hieman — tuo minulle — (Herra Sesemann ei oikein tiennyt, mitä hän pyytäisi, mutta Heidi oli lähetettävä pois vähäksi aikaa) — tuo minulle lasillinen vettä“.

„Raitistako?“ kysyi Heidi.

„Niin, niin, hyvin raitista!“ kuului herra Sesemannin vastaus. Heidi riensi pois.

„No minun rakas Klaaraseni“, sanoi isä lähten tytärtänsä vielä likemmäksi ja tarttuen hänen käteensä, „sano minulle selvään ja ymmärrettävällä tavalla, mitä eläimiä tuo sinun kumppanisi on taloon tuonut, ja minkä vuoksi neiti Rottenmeier on tullut siihen luuloon, ettei lapsi kaikin ajoin ole täydellä järjellä, saatatko minulle sanoa sen?“

Sen Klaara kyllä saattoi tehdä, sillä säikähtynyt neiti oli myöskin hänelle kertonut Heidin muka kummalliset sanat, jotka Klaara toki hyvin ymmärsi hänelle tunnettujen asiain yhteydessä. Hän kertoi isälleen kilpikonnasta ja kissanpoikasista sekä selvitti Heidin sanat, jotka neitiä niin olivat pelottaneet.

Herra Sesemann nauroi sydämmellisesti. „Sinä et siis tahdo, että lähetän lapsen kotiin, Klaa-

raseni, sinä et ole kyllästynyt häneen?" kysyi isä.

„Älä, älä toki, isäni!“ huudahti Klaara epäävästi. „Heidin tultua tapahtuu aina joka päivä jotakin, eikä aika siten koskaan käy pitkäksi, toista oli ennen, silloin ei koskaan tapahtunut mitään; ja Heidi kertoo myöskin minulle niin paljon“.

„Hyvä, hyvä, Klaaraseni, ja tuossahan ystäväsi jo tulee takaisin. Noh, toitko raitista vettä?“ kysyi herra Sesemann, kun Heidi ojensi hänelle lasin.

„Niin, raitista, kaivosta“, vastasi Heidi.

„Ethän toki itse käynyt sitä kaivolta? kysyi Klaara.

„Kävinhän toki; se on ihan raitista, mutta minun täytyi mennä kauas, sillä ensimmäisellä kaivolla oli niin paljon väkeä. Minä kuljin kadun päähän, mutta toisella kaivolla oli myöskin paljon väkeä; poikkesin sitte toiselle kadulle ja otin sieltä vettä ja vanha valkeapää herra lähetti sydämmelliset tervehdyksensä herra Sesemannille“.

„Noh, sepä oivallinen retki“, nauroi herra Sesemann, „ja kuka se herra sitten oli?“

„Hän kulki kaivon ohi ja pysähtyi siihen sanoen: „Koska sinulla on lasi, niin annahan minunkin juoda vähäsen; kenelle sinä vettä viet?“ Ja minä sanoin: „Herra Sesemannille“. Silloin nauroi hän kovin ja lähetti terveisiä, sanoipa vielä toivovansa että se maistuisi hyvältä herra Sesemannille“.

„Vai niin, ja kuka sen toivotuksen sitten lausui? Miltä se herra muuten näytti?“ kysyi herra Sesemann.

„Hän hymyilee ystävällisesti ja hänellä on paksut kultaiset vitjat, joissa riippuu kultainen lelu, jossa on punainen kivi ja hänen sauvassaan on hevosen pää“.

„Se on herra tohtori“, „se on minun vanha tohtorini“, sanoivat Klaara ja hänen isänsä yhdestä suusta ja herra Sesemann hymyili itsekseen kuvaillessaan mielessään, minkä käsityksen hänen ystävänsä lienee saanut hänen uudesta tavastaan tuottaa itselleen vettä.

Vielä samana iltana ilmoitti herra Sesemann, kun hän istui ruokasalissa kahden kesken neiti Rottenmeierin kanssa neuvotellen kaikellisista talouteen kuuluvista asioista, että hänen tyttärensä kumppani tulisi edelleenkin jäämään taloon; hänen mielestään oli Heidi ihan täysijärkinen ja hänen seuransa Klaaralle rakkaampi ja suotuisampi kuin kenenkään muun.

„Vielä toivon“, lisäsi herra Sesemann sangen vakavasti, „että tyttöä kaikessa kohdellaan ystävällisesti ja ettei hänen omituisuuksiansa selitetä vioiksi. Jos ette muutoin luule yksinänne voivanne tulla lapsen kanssa toimeen, niin on teillä hyvä apu odotettavissa, sillä minun äitini on luvarannut piakkoin saapua tänne viipyäksensä täällä pitemmän aikaa, ja hän, niinkuin tiedätte, neiti Rottenmeier, tulee toimeen jokaisen ihmisen kanssa, olipa se sitten mimmoinen tahansa“.

„Sen minä kyllä tiedän, herra Sesemann“, vastasi neiti, mutta oli yhtä huolestuneen näköinen.

Tällä kertaa sai herra Sesemann ainoastaan lyhyen ajan levätä kodissaan, sillä jo parin viikon kuluttua piti hänen asioidensa tähden olla Pariisissa, ja hän lohdutti tyttärensä, joka ei tahtonut suostua isänsä pikaiseen lähtöön, sillä iloisella sanomalla, että mummo jo muutamien päivien perästä tulisi.

Tuskin olikaan herra Sesemann lähtenyt, ennenkuin saapui kirje, joka ilmoitti rouva Sesemannin jo lähteneen vanhalta maatilaltaan Holsleinissa ja saapuvan seuraavana päivänä Frankfurtiin, niin että tiedettiin lähettää vaunut häntä vastaan rautatien asemalle.

Klaara iloitsi niin äärettömästi ja kertoi sinä iltana niin paljon ja niin kauan mummosta, että Heidikin alkoi puhua „mummosta“, josta neiti Rottenmeier sai syytä katsoa nuhtelevaisesti Heidiin, mutta lapsi, joka aina oli neiti Rottenmeierin tyytymättömyyden esineenä, ei sitä huomannut miksikään.

Kun Heidi sitten myöhemmin aikoi vetäytyä makuuhuoneeseensa, huusi neiti Rottenmeier häntä ensin omaan kamariinsa ja selitti siellä, ettei Heidillä ollut lupaa milloinkaan käyttää nimitystä „mummo“, vaan että hänen täytyi joka kerta, kun puhutteli rouva Sesemannia, sanoa „armollinen rouva“.

„Ymmärrätkös?“ kysyi neiti, kun Heidi hie-
man epäilevästi silmäsi häneen; neiti Rottenmeier
katsoi niin jyrkästi Heidiin, ettei hän uskaltanut
pyytää enempää selitystä, vaikk’ei hän ollut vasta-
mainittua arvonimeä käsittänyt.

KYMMENES LUKU.

Eräs mummo.

Seuraavana iltana oli herra Sesemannin talossa kova kiire ja paljon puuhaa; kaikesta saattoi selvästi huomata, että odotetun rouvan sanalla oli painoa perheen asioissa, ja että jokainen häntä suuresti kunnioitti. Tinette oli pukeutunut ihan uuteen valkoiseen päähineeseen ja Sebastian haali kokoon niin monta pallia kuin suinkin ja asetteli ne jos johonkin, jotta vanhalla rouvalla aina olisi semmoinen tarjona, jos hän istuisi mihin tahansa. Neiti Rottenmeier kulki tarkastelemassa kaikkea erinomaisen suorana ikäänkuin osottaakseen, että jos kohtakin toinen hallitsijavalta oli lähestymäisillään, niin ei hänenkään mahtavuutensa ollut kumminkaan sammunut.

Vaunut pysähtyivät ulko-oven eteen ja Sebastian ja Tinette syöksyivät portaita alas; neiti Rottenmeier seurasi heitä hitaasti ja arvokkaasti, sillä hän tiesi, että se kuului hänenkin velvollisuuteensa olla rouva Sesemannia vastaanottamassa. Heidi oli määrätty pysymään huoneessaan, kunnes häntä kutsuttaisiin, sillä mummo ensin tervehtisi Klaaraa ja tahtoi luultavasti tavata hänet yksinään. Ei aikaakaan, niin Tinette pisti päänsä Heidin oven raosta ja sanoi: „Lukuhuoneeseen saapi mennä!“

Heidi ei ollut uskaltanut tarkemmin kysyä neiti Rottenmeieriltä puhuttelusanaa, vaan hän ajatteli itsekseen, että neiti Rottenmeier oli erehtynyt sanoissaan, sillä hän oli ennen aina kuullut, että ensiksi lausutaan arvonimi ja sukunimi vastasen jälkeen, ja hän oikaisi siis itsekseen puhuteltun sanan tavalliseen järjestykseen. Kun hän aukaisi lukuhuoneen oven, huusi mummo ystävällisesti häntä vastaan: „Ah, tuossahan lapsi tuleeekin, käyhän tänne, että oikein näen sinut“.

Heidi lähestyi ja sanoi sointuvalla äänellään sangen selvästi: „Hyvää päivää, rouva armollinen“.

„Ja mitä vielä“, nauroi mummo. „Sanotaanko teillä niin? Oletko sen oppinut kotona alpeillasi?“

„Ei meillä ole ketään sen nimistä“, sanoi Heidi vakavasti.

„Vai niin, ei meilläkään“, nauroi mummo ja taputti Heidiä ystävällisesti poskelle. „Mutta mitäpä siitä! Lasten tuvassa olen mummo; niin

sinun pitää nimittämän minua, sen sinä varmaan-kin voit säilyttää muistossasi, vai kuinka?”

„Voin, aivan hyvin“, vakuutti Heidi, „olen jo ennen sanonut niin“.

„Hyvä, hyvä, kyllä ymmärrän“, sanoi mummo ja nyökäytti sangen leikillisesti päätään. Sitten katsoi hän tarkasti Heidiin ja nyökäytti vähä väliin ystävällisesti päätään. Ja Heidi katsoi sydämmel- lisesti mummoon takaisin, sillä hänen silmistään loisti jotakin niin lempeää, että Heidille teki hyvää nähdä häntä, ja koko mummo oli lapselle niin mieleinen, että se vain lakkaamatta katseli häntä. Mummolla oli lumivalkea tukka ja kaunis pitsinen päähine, josta riippui kaksi leveätä nauhaa; ne huojuivat edestakaisin, ikäänkuin keveä tuuli aina olisi ympäröinyt häntä; tämä miellytti Heidiä erin- omaisesti.

„Ja mikä sinun nimesi on, lapseni?“ kysyi taas mummo.

„Heidi vain, mutta koska minun nimeni täy-tyy olla Adelheid, niin koetan muistaa sen“. — Heidi vaikenä tuntien itsensä syylliseksi, sillä hän ei vielä aina muistanut vastata, kun neiti Rotten-meier äkkiarvaamatta huusi: „Adelheid“, jota nimeä hän ei vielä ollut tottunut pitämään omanaan. Neiti Rottenmeier astui samassa huoneeseen.

„Rouva Sesemann varmaankin hyväksyy“, kes-keytti sisään tulija, „että minun on täytynyt valita nimi, jota saattaa lausua tuntematta itsensä lou- katuksi, jos ei muuten niin palvelijain tähden“.

„Arvoisa Rottenmeier“, vastasi rouva Sesemann, „jos jonkun nimi kerran on Heidi, ja hän on tottunut siihen, nimitän häntä siksi“.

Neiti Rottenmeieristä oli se sangen loukkaavaa, että vanha rouva alituisesti puhutteli häntä ilman mitään arvonimeä, mutta sille ei voinut mitään, mummolla oli kerrassaan omat tapansa, joita vastaan ei mikään keino auttanut. Hänen viidet aistimensa olivatkin tarkat ja terveet, niin että hän heti taloon tultuansa huomasi, mitä siellä tapahtui.

Kun Klaara seuraavana päivänä päivällisen jälkeen tapansa mukaan levähti, istui mummo nojatuoliin hänen viereensä ja sulki silmänsä muutamaksi minuutiksi; sitten nousi hän jälleen, sillä hän oli jo ennättänyt virkistyä, ja meni ruokasaliin, siellä ei ollut ketään. „Hän nukkuu“, sanoi hän itsekseen, meni neiti Rottenmeierin huoneelle ja koputti ovea. Vähän ajan kuluttua ilmestyi neiti, mutta vetäytyi vähän taaksepäin säikähtyen odottamatonta vierasta.

„Missä lapsi on, ja mitä hänellä tähän aikaan on tehtävänä? sen tahtoisin tietää“, sanoi rouva Sesemann.

„Hän istuu huoneessaan, jossa hänellä kyllä olisi tilaisuutta käyttää aikaansa hyödyllisellä tavalla, jos hänellä olisi vähintäkään halua työhön; mutta rouva Sesemann, jos te vain tietäisitte, mitä luonnottomia kujeita tämä olento saa päähänsä ja todellakin toimittaa, asioita semmoisia, joita sivistyneissä seuroissa tuskin saattaa puheeksi ottaa“.

„Aivan niin, juuri niin minäkin tekisin, jos istuisin niin yksinäni kuin tuo lapsi-raukka, sen saatan teille ilmoittaa. Saisitte sitten katsoa, miten te sivistyneessä seurassa voisitte ottaa minun tekojani puheeksi! Tuokaapas nyt lapsi minun huoneeseeni, että saan antaa hänelle muutamia kauniita kirjoja, joita olen tuonut mukaani“.

„Siinäpä onnettomuus juuri onkin“, huudahti neiti Rottenmeier lyöden käsiänsä yhteen. „Mitäpä se lapsi kirjoilla tekisi? Koko iässään ei hän vielä ole oppinut aakkosiakaan tuntemaan; sen olennon on ihan mahdoton omistaa yksinkertaisintakaan käsitystä jostakin asiasta, sen voi herra maisteri todistaa, ja jos ei tuo kelpo mies olisi kärsivällinen kuin taivaan enkeli, olisi hän aikoja sitten luopunut koko opettamisesta“.

„Vai niin, sepä on ihmeellistä, lapsi ei minusta näytä semmoiselta, ettei hän oppisi aakkosia tuntemaan“, sanoi rouva Sesemann. „No, tuokaa hänet minun luokseni, niin hän saapi aluksi katsella kuvia“.

Neiti Rottenmeier aikoi vieläkin sanoa jotakin, mutta rouva Sesemann oli jo kääntynyt hänestä ja astui nyt reippaasti huonettansa kohden. Hän ihmetteli suuresti Heidin tietämättömyyttä ja aikoi tutkia asiaa neuvottelematta herra maisterin kanssa, vaikka hän pitikin häntä suuressa arvossa hänen oivan luonteensa tähden. Rouva Sesemann tervehti häntä joka kerta, kun he tapasivat toinen toisensa, erittäin ystävällisesti, mutta kiirehti sitten

niin pian kuin suinkin toiselle puolen huonetta, jottei hänen tarvinnut keskustella herra maisterin kanssa, jonka puhetapa hänen mielestään oli jotensakin ikävä.

„Heidi tuli pian huoneeseen, ja katseli suurin silmin ihania, monivärisiä kuvia, joita oli mummon tuomissa kirjoissa. Yhtäkkiä huudahti hän suureen ääneen, kun mummo taas oli kääntänyt lehden; säihkyvin silmin katseli hän kuvioita, sitten nousivat kyyneleet äkkiä hänen silmiinsä ja hän alkoi itkeä hillittömästi. Mummo katsoi kirjaan. Siinä oli vihanta keto, jossa kaikellaiset eläimet kävivät laitumella. Keskellä seisoi paimen nojaten pitkään sauvaan ja katseli iloisesti karjaansa. Koko maisema oli kullan loisteessa, sillä etäämpänä taivaan rannalla oli aurinko juuri laskemaisillaan.

Mummo tarttui Heidin käteen: „Tule, lapseni“, sanoi hän lempeästi, „älä itke, älä itke, tämä muistuttaa varmaankin sinulle jotakin; mutta näetkös, lapseni, siihen kuvaan on myös ihana kertomus, sen kerron sinulle tänä iltana. Ja tässä kirjassa on vielä monta muutakin kertomusta, joita kaikkia saattaa lukea ja sitten taas kertoa muille. Tule, meidän täytyy puhua vähän yhdessä, pyyhki kauniisti kyynleesi ja istu hiljaa tähän minun eteeni, niin että oikein saatan nähdä sinua; niin, se on oikein, nyt olemme jälleen iloiset“.

Mutta vielä kului vähän aikaa, ennenkuin Heidi voi lakata nyyhkimästä. Mummo antoi hä-

nelle tointumis-aikaa ja sanoi vain vähä väliin: „Niin, se on oikein, nyt me jälleen olemme iloiset yhdessä.“

Kun hän vihdoinkin näki Heidin tyyntyneenä, sanoi hän: „Nyt sinun täytyy kertoa minulle jotakin, lapseni! Miten sinun käy herra maisterin luona opetustunneilla; opitko sinä mitään?“

„Oi, en“, vastasi Heidi nyhyhkien, „mutta tiesinhän minä sen jo alustakin, ettei sitä voi oppia“.

„Mitä ei voi oppia, Heidi, mitä sinä tarkoitat?“

„Lukemaan, sitä ei voi oppia, se on liian vaikeata“.

„Sepähän olisi jotakin! Ja mistä sinulla se uutinen on?“

„Pekka on sen minulle sanonut, ja hän sen tietää varmaan, hänen täytyy aina koettaa, vaan hän ei voi sitä koskaan oppia, se on liian vaikeata“.

„Vai niin, sepä minusta vasta on kummallinen Pekka! Mutta näetkö, Heidi, ei kaikkea, mitä joku Pekka sanoo, saa noin ehdottomasti uskoa, täytyy itsekkin koettaa. Sinä et varmaankaan ole ihan tarkasti kuunnellut, mitä herra maisteri on sanonut, etkä katsellut hänen kirjaimiansa“.

„Ei se auta“, vakuutti Heidi ja hänen äänensä ilmaisi täydellistä toivottomuutta.

„Heidi“, sanoi nyt mummo, „minä sanon sinulta jotakin; sinä et vielä ole oppinut lukemaan, sentähden että vaan olet uskonut Pekkaasi; mutta nyt sinun pitää uskoa minua, ja minä vakuutan

sinulle, että sinä ihan varmaan vähässä ajassa opit lukemaan, niinkuin kaikki muutkin lapset, jotka eivät ole Pekan vaan sinun kaltaisiasi. Kuulepas nyt, mitä sitten tapahtuu kun sinä osaat lukea — sinä näit paimenen ihanalla viheriällä laitumella — niin pian kun sinä osaat lukea, saat tämän kirjan ja voit siitä oppia tuntemaan koko kertomuksen, ihan niinkuin joku kertoisi sinulle, mitä hän siellä lampaineen ja vuohineen tekee ja kaikki hänen elämänsä vaiheet. Tahtoisithan sen tietää jo nyt, Heidi, vai kuinka?”

Heidi oli tuiki tarkasti kuunnellut ja sanoi nyt säihkyvin silmin ja syvästi hengittäen: „Jospa nyt jo osaisin lukea!”

„Kyllä sinä opit ja pian opitkin, sen minä näen päältäsikin, Heidi, mutta nyt meidän täytyy taas käydä Klaaraa katsomaan, tule, nämä kauniit kirjat otamme mukaamme“. Näin sanoen otti mummo Heidiä kädestä, ja he menivät yhdessä lukuhuoneeseen.

Heidi oli suuresti muuttunut siitä päivästä alkain, jolloin hän ollessaan kotiin menossa, oli portilla tavannut neiti Rottenmeierin, joka oli häntä torunut ja sanonut, miten paha ja kiittämätön hän sillä osotti olevansa ja kuinka oli hyvä, ettei herra Sesemann tiennyt hänen karkaamis-yrityksestään. Hän oli käsittänyt, ettei hänellä ollutkaan lupa mennä kotiin milloin vaan tahtois, niinkuin täti oli sanonut, vaan että hänen täytyi jäädä pitkäksi, pitkäksi ajaksi, kenties ainaiseksi Frankfurtiin.

Hän ymmärsi myös sen, että herra Sesemann pitäisi häntä erinomaisen kiittämättömänä, jos hän pyrkisi kotiinsa, ja arveli, että mummo ja Klaara ajattelisivat samoin. Sen vuoksi ei hän tohtinut kenellekään sanoa, että hänen mielensä teki kotiin, sillä hän pelkäsi, että mummo, joka aina oli niin ystävällinen, suuttuisi hänelle samoin kuin neiti Rottenmeier. Mutta hänen sydämessään tuli taakka yhä raskaammaksi; hänelle ei enää ruoka maistunut ja hän kävi päivä päivältä yhä kalpeammaksi. Öisin hän ei saanut unta pitkään aikaan, sillä niin pian kuin hän jäi itsekseen ja kaikki hiljeni hänen ympärillään, näki hän elävästi edessään päiväpaisteisen tunturin kukkineen, ja kun hän viimein nukkui, näki hän unissaan Falknissin punaisen vuorenhuipun ja rusoittavan lumen Cäsaplanalla. Kun Heidi sitten aamulla heräsi ja riemuiten tahtoi juosta ulos majasta, — huomasi hän olevansa suuressa vuoteessaan Frankfurtissa, kaukana, kaukana kodistaan, jonne hän ei enää pääsisi. Silloin Heidi painoi päänsä tyynyihin ja itki kauan, ihan hiljaa, jottei kukaan kuulisika.

Heidin iloton olo ei jäänyt mummolta huomaamatta. Hän odotti muutamia päiviä nähdäkseen parantuisiko asia, haihtuisiko lapsen alakuloisuus; mutta kun ei mitään muutosta tapahtunut ja mummo monasti huomasi Heidin itkeneen jo aikaisin aamulla, otti hän eräänä päivänä taas lapsen erikseen huoneeseensa, asetti sen eteensä

ja sanoi hyvin ystävällisesti: „Kuule, Heidi, sanopas minulle, mikä sinua vaivaa: onko sinulla joku suru?“

Mutta Heidipä ei tahtonut osottaa kiittämätömyyttä tälle ystävälliselle mummolle, joka kenties ei sitten enää olisi niin hyvä hänelle. Sentähden sanoi hän surullisesti: „Sitä ei saata sanoa“.

„Eikö? Sopsisiko sitä ehkä sanoa Klaaralle?“

„Ei, ei kenellekään ihmiselle“, vakuutti Heidi ja näytti niin onnettomalta, että mummon tuli häntä syvästi sääli.

„Kuule, lapseni“, sanoi hän, „minä sanon sinulle jotakin: Jos ihmisellä on joku suru, jota ei hän saata kenellekään ihmiselle sanoa, saapi hän valittaa suruansa taivaan Jumalalle; ainoastaan Hän voi auttaa meitä meidän tuskastamme. Ymmärräthän sen, eikö niin? Rukoilethan sinä joka ilta rakasta Jumalaa ja kiität Häntä kaikesta hyvästä ja pyydät, että Hän sinua pahasta varjelisi?“

„Oi en, sitä en tee koskaan“, vastasi lapsi.

„Etkö sinä koskaan ole rukoillut, Heidi, etkö edes tiedä, mitä rukoileminen on?“

„Ainoastaan ensimmäisen iso-äidin kanssa olen minä rukoillut, mutta siitä on jo kauan ja nyt minä olen sen unhoittanut“.

„Niin, Heidi, senpä vuoksi täytyy sinun olla niin murheellinen, kun et tunne ketään, joka voisi

sinua auttaa. Ajattelepas, kuinka suloista on saada, kun joku murhe sydäntä alituisesti rasittaa ja vaivaa, joka hetki lähestyä rakasta Jumalaa ja sanoa Hänelle kaikki ja pyytää, että Hän auttaisi silloinkin, kun ei kukaan muu auttaa taida! Ja Hän voi aina auttaa ja antaa meille sen, mikä meidät jälleen tekee iloisiksi“.

Heidin silmissä välähti ilon säde: „Saanko hänelle kaikki, kaikki sanoa?“

„Kaikki, Heidi, kaikki“.

Heidi irroitti kätensä mummon käsistä ja sanoi kiireesti: „Saanko mennä?“

„Mene, mene!“ vastasi mummo ja Heidi juoksi omaan huoneeseensa. Siellä istui hän pal-lilleen, pani kätensä ristiin ja sanoi hyvälle Jumalalle kaikki, mikä teki hänen murheelliseksi ja ahdisti hänen sydäntään, sekä rukoili hartaasti, että Hän antaisi hänen jälleen päästä kotiin isänsä luo.

Vähän enemmän kuin viikko lienee kulunut yllä kerrotusta päivästä, kun herra maisteri pyysi saada tavata rouva Sesemannia keskustellakseen hänen kanssaan eräästä sangen ihmeellisestä seikasta. Hän kutsuttiin rouva Sesemannin huoneeseen, jossa vanha rouva heti ystävällisesti ojensi hänelle kätensä ja sanoi: „Terve tultuanne herra maisteri, terve tultuanne! Istukaa tähän likemmäksi“ — rouva Sesemann asetti hänelle tuolin —; „noh, sanokaapas, mikä teidät tuopi minun

tyköni, eihän toki mikään ikävä asia, mitkään valitukset?”

„Päin vastoin, armollinen rouva“, aloitti herra maisteri, „on tapahtunut semmoista, jota ei kukaan, jolla on tietoa siitä, mitä ennen siinä suhteessa on tapahtunut, olisi voinut edellyttää, sillä kaikesta päättäen olisi täytynyt pitää suorana mahdollomuutena sen, mikä kuitenkin nyt toden teolla on tapahtunut ja mitä ihmeellisemmällä tavalla, ihan vasten kaikkea johdonmukaisuutta —“

„Olisikohan Heidi lapsi mahdollisesti oppinut lukemaan?“ keskeytti rouva Sesemann.

Kummastuneena katsoi herra maisteri häneen voimatta lausua sanaakaan.

„On todellakin ihmeellistä“, pitkitti hän viimein, „ei ainoastaan, että puheena oleva nuori tyttö kaikista minun selityksistäni ja tavattomista ponnistuksistani huolimatta ei ole aakkosia oppinut, vaan myös se, ja se juuri, että hän nyt, siten kun minä olin päättänyt mahdollomuutena jättää koko asian sikseen, sekä ainoastaan pitemmittä selityksittä asettaa niin sanoakseni kirjaimet alastomina tyttösen silmään eteen, on mitä lyhimässä ajassa oppinut lukemaan ja sen lisäksi hän vielä lausuu sanat semmoisella tarkkuudella, jota minä aniharvoin olen vasta-alkavissa huomannut. Melkein yhtä ihmeellinen on minusta se seikka, että armollinen rouva heti otaksui sen mahdolliseksi“.

„Ihmiselämässä tapahtuu monta ihmettä“, sanoi rouva Sesemann ja hymyili tyytyväisesti; „kaksi niin onnellista asiaa kuin uusi oppimisen into ja uusi opetustapa voivat äkkiä yhdistyä, eikä kumpainkaan ole vahingoksi, herra maisteri. Illoitkaamme siitä, että lapsi on niin pitkälle päässyt, ja toivokaamme edelleenkin hyvää edistymistä“.

Näin sanoen saattoi hän herra maisterin ovelle ja meni itse reippaasti lukuhuoneeseen saamaan lisää todistuksia Heidin edistymisestä. Oikein, siellä istui lapsi Klaaran luona ja luki erästä kertomusta silminnähävästi itse suuresti ihmeissään ja lisääntyvällä innolla tunkeutuen siihen uuteen maailmaan, joka hänelle nyt oli avautunut, kun mustista kirjaimista tuli esille ihmisiä ja tapahtumia, jotka saivat eloa ja muodostivat sydäntä liikkuttavia kertomuksia. Vielä samana iltana, kun Heidi isui ruokapöytään, löysi hän lautasellaan suuren, kauniin kuvakirjan, ja kun lapsi kysyväisesti katsoi mummoon, nyökäytti tämä päätään ja sanoi ystävällisesti: „Niin, niin, nyt se on sinun?“

„Ihan omaniko? Silloinkin kun menen kotiin?“ kysyi Heidi punaisena ilosta.

„Niin tietysti, ihan omasi“, vakuutti mummo, „huomenna aloitamme lukemistamme“.

„Mutta sinä et mene kotiin vielä moneen vuoteen, Heidi“, sanoi Klaara; „kun mummo taas lähtee pois, silloin sinun vasta oikein täytyy olla luonani“.

Heidin täytyi vielä samana iltana ennen maatapanoan huoneessaan katsella kaunista kirjaansa, ja siitä päivästä lähtien oli hänen rakkain tehtävänsä lukea ja uudestaan lukea kirjastaan niitä sieviä kertomuksia, jotka kuuluivat kauniisiin, värikkäisiin kuviin. Ja jos mummo jonakuna iltana sanoi: „Nyt lukee Heidi meille“, oli lapsi hyvin onnellinen, sillä lukeminen sujui häneltä nyt sangen helposti ja tapaukset esiintyivät vielä kauniimpina ja selvempinä, kun hän luki ne ääneen. Mummo silloin aina selitti niin paljon ja kertoi niihin yhä enemmän lisää. Mieluimmin katseli Heidi aina vihantaa laidunta ja paimenta, joka nojautuneena pitkään sauvaansa seisoi laumansa keskellä niin tyytyväisen näköisenä, sillä siinä hän vielä iloisena kaitsi isänsä kaunista laumaa, noita hilpeitä lampaita ja vuohia. Mutta sitten oli toinen kuva, jossa hän jätettyään isänsä huoneen oli vieraalla maalla ja paimensi sikoja ja oli niin laihtunut huonosta ruuasta. Siinä kuvassa ei auringon loistekaan ollut kullan kirkas, niin kuin edellisessä, maisema oli harmaa ja sumuinen. Mutta vielä oli muuan samaan kertomukseen kuuluva kuva: siinä vanha isä tuli ulos majastansa ja riensi avosylin vastaanottamaan kotiin palaavaa katuvaista poikaansa, joka lähestyi arkana, kuihtuneena ja ryysyisenä. Tämä oli Heidin mieluisin kertomus, hän luki sen aina uudestaan ja taas uudestaan, hiljaa ja ääneen, eikä hän koskaan väsynyt kuullessaan selityksiä, joilla

mummo kertomusta lapsille valaisi. Kirjassa oli vielä monta, monta kaunista kertomusta, joita lukiessa ja kuvia katsellessa aika kului pian ja jorupesi se päivä lähenemään, jona mummo oli päättänyt lähteä kotiinsa.

YHDESTOISTA LUKU.

Heidi edistyy tiedoissa, mutta kuihtuu ruumiillisesti.

Frankfurtissa ollessaan oli mummo aina päivällisen jälkeen, kun Klaara makasi, ja neiti Rottenmeier luultavasti myös levon tarpeessa salaperäisesti katosi, tavannut hetkisen levähtää Klaaran luona, mutta jo viiden minuutin perästä oli hän taas jalkeilla ja kutsui silloin aina Heidin luokseen, puheli hänen kanssaan ja piti häntä kaikin tavoin toimesta. Mummolla oli kauniita nukkeja ja hän opetti Heidin tekemään niille monenlaisia vaatteita, niin että Heidi ihan huomaamattansa oppi ompelemaan ja valmistamaan sieviä leninkejä ja viittoja; mummolla oli näet aina mitä kauniimman värisiä tilkkuja. Kun Heidi nyt myös osasi lukea, sai hän yhä lukea mummolle

kertomuksiaan; se olikin lapsen suurin ilo, sillä jota useammin hän niitä luki, sitä rakkaammaksi ne hänelle tulivat. Heidi eli itse kaiken sen mitä kertomusten ihmisillä oli elettyäänä, ja tuli siten hyvin likeiseen suhteeseen heihin ja oli mielellään heidän seurassaan. Mutta ihan iloiselta ei hän koskaan enää näyttänyt, ja hänen silmistään oli hilpeä katse tykkänään kadonnut.

Oli viimeinen viikko, jonka mummo aikoi Frankfurtissa viettää. Hän oli juuri huutanut Heidin huoneeseensa; oli se aika päivästä, jona Klaara nukkuu. Kun Heidi astui huoneeseen suuri kirja kainalossa, viittasi mummo häntä tulemaan aivan lähelle, pani hänen kirjansa pois ja sanoi: „Noh, lapseni, sanopas nyt minulle, miksi sinä et ole iloinen? Onko sinulla yhä vielä sama suru sydämmelläsi?”

„On“, myönsi Heidi.

„Oletko uskonut sen Jumalalle?”

„Olen“. —

„Ja rukoiletko sinä nyt joka päivä, että kaikki paranisi, ja hän antaisi sinun jälleen tulla iloiseksi?”

„Oi en, minä en rukoile koskaan enää“.

„Mitä sinä sanot, Heidi? Mitä kuulenkaan? Miksi et rukoile enää?”

„Se ei auta, rakas Jumala ei ole kuulut minua ja minä ymmärrän sen kyllä“, pitkitti hän kiihtyneenä, „kun niin monta, monta ihmistä koko Frankfurtissa rukoilee yhtäikaa, niin ei rakas Ju-

mala ennätä kaikkia huomata ja minua ei hän varmaankaan koskaan ole kuullut“.

„Vai niin, mistä sen niin varmaan tiedät, Heidi?“

„Minä olen joka päivä rukoillut samaa monta, monta viikkoa, eikä hän vielä ole auttanut.“

„Ei niin, Heidiseni, niin sinä et saa ajatella! Näetkö, rakas Jumala on meille jokaiselle hyvä isä, joka tietää mikä meille on hyödyksi, silloinkin kun me itse emme sitä tiedä. Jos me nyt tahdomme häneltä semmoista, joka ei ole meille hyväksi, niin hän ei anna sitä, vaan jotakin paljon parempaa, jos me sydämmessämme pysymme hänelle uskollisina, emmekä kadota luottamustamme Häneen, emmekä pakene Häntä. Se, mitä sinä nyt rukoilit Häneltä, ei taida olla sinulle hyödyllistä; rakas Jumala kyllä on kuullut sinua, Hän näkee ja kuulee kaikkia ihmisiä yhtäikaa, sentähden että Hän on Jumala eikä ihminen niinkuin sinä ja minä. Ja kun hän nyt tietää, mikä sinulle on hyväksi, ajatteli Hän: „Niin, Heidi kyllä saa, mitä rukoilee, mutta vasta silloin, kun se on hänelle todelliseksi hyödyksi, niin että hän oikein saattaa iloita siitä. Sillä jos minä nyt teen, niinkuin hän tahtoo, ja hän jälkeen päin tulee huomaamaan, että olisi ollut parempi, jos en olisi kuullut hänen rukoustaan. niin hän sitten itkee ja sanoo: „Jospa rakas Jumala ei kuitenkaan olisi antanut minulle sitä mitä pyysin, sillä se ei ollutkaan hyväksi niinkuin luulin“. Ja kun hyvä

Jumala näin ystävällisesti katsoi alas sinuun odottaen, että luottaisit oikein Häneen, Häntä joka päivä lähestyisit, rukoilisit Häntä ja toivoisit Hänetä apua, kun sinulta jotain puuttuu, silloin sinä hylkäsitkin Hänet, et ole Häntä enää rukoillut, vaan olet rakkaan Jumalan ihan unhoittanut. Mutta Heidiseni, kun ihminen niin tekee, eikä Jumala enää kuule hänen ääntään rukoilevien joukossa, niin Jumalakin jättää hänet ja antaa hänen mennä, mihin hän tahtoo. Jos hänen sitten käy huonosti ja hän valittaa: „Minua ei auta kukaan“, niin ei kenenkään tule häntä sääli, vaan jokainen sanoo: „Itsehän sinä olet hyljännyt hyvän Jumalasi, joka olisi voinut sinua auttaa!“ Niinkö tahdot, Heidi, vai tahdotko heti palata rakkaan Jumalan tykö pyytämään anteeksi, että olet Hänet hyljännyt, ja sitten joka päivä luottamuksella lähestyä Häntä, rukoillen, että sinä taas saisit iloisin sydäminen?”

Heidi oli kuunnellut tarkasti; joka sana juurtui hänen mieleensä, sillä mummoon luotti lapsi ehdottomasti.

„Minä tahdon paikalla mennä pyytämään hyvältä Jumalalta anteeksi, enkä ikänäni enää unhoita Häntä“, sanoi Heidi katuen.

„Oikein lapseni, Hän on myös sinua auttava ajallansa, luota siihen“, lohdutti mummo. Ja Heidi juoksi omaan huoneeseensa ja rukoili vakavasti ja katuvaaisena, ettei hyvä Jumala häntä jättäisi, vaan jälleen katsoisi armollisesti häneen.

Lähtöpäivä oli käsissä. Klaaralle ja Heidille se oli ikävä päivä; mutta mummo ymmärsi asettaa niin, etteivät he sitä oikein siksi käsittäneet, vaan pikemmin pitivät sen juhlapäivänä, siksi kun mummo nousi vaunuihin ja lähti. Silloin hiljensi kaikki liike talossa ja Klaara ja Heidi olivat koko päivän kuin eksyneet, eivätkä oikein tienneet, mihin ryhtyä.

Kun lapset seuraavana päivänä opetustuntien kuluttua istuivat yhdessä, sanoi Heidi: „Nyt minä aina, aina aion lukea sinulle, tahdotko niin Klaara?“

Klaaran mielestä oli ehdotus hyvä ja Heidi ryhtyi innolla tehtäväänsä. Mutta pian täytyi hänen lopettaa tykkänään, sillä tuskin hän oli aloittanut kertomuksen, jossa puhuttiin kuolemaisiltaan olevasta isoäidistä, ennenkuin hän äkkiä huudahti: „Oi nyt on isoäiti kuollut“, ja purskahti vaikeroiden itkuun, sillä kaikki, mitä Heidi luki, kuvautui niin elävästi hänen eteensä, ettei hän voinut muuta ajatella, kuin että isoäiti tunturilla oli kuollut, ja hän itki yhä katkerammin valittaen: „Nyt on isoäiti kuollut enkä minä koskaan pääse hänen luokseen, eikä hän voi saada ainoatakaan leipästä enää.“

Klaaralla oli täysi työ selittäessään Heidille, ettei kertomuksessa mainittu henkilö ensinkään ollut isoäiti tunturilla, vaan ihan toinen; mutta kun hän vihdoinkin oli saanut sen selväksi, ei Heidi sittenkään voinut herjetä itkemästä, sillä hänessä

oli herännyt se ajatus, että isoäiti kuitenkin saataisi kuolla hänen ollessaan näin kaukana, ja jos hän sitten pitkän ajan perästä tulisi takaisin kotiin, olisi kaikki tunturilla kuollutta ja hiljaista, ja hän olisi siellä ypö yksinään eikä koskaan enää saisi nähdä rakkaitansa.

Neiti Rottenmeier oli tullut huoneeseen ja kuullut, miten Klaara koetti lohduttaa Heidiä, mutta kun ei lapsi sittenkään voinut lakata itkemästä, lähestyi hän maltittomasti heitä molempia ja sanoi jyrkästi: „Adelheid, lopeta jo turhanpäiväinen itkusi! Sillä sen sanon sinulle: jos sinä ainoankaan kerran vielä kertomuksia lukiesasi sallit tuommoisen vallan tunteillesi, niin minä otan kirjan sinulta pois — ja ainaiseksi!“

Se auttoi. Heidi kalpeni säikähdyksestä, kirja oli hänen kallein aarteensa. Hän pyyhki kiireesti kyyneleensä ja nieli viimeisen nyyhkytyksensä, niin ettei enää hiiskaustakaan kuulunut. Heidi ei koskaan enää itkenyt, vaikka hän olisi lukenut mitä tahansa, mutta hänen täytyi siihen määrään ponnistaa voimansa pidättääksensä liikutustaan, että hänen kasvonsa olivat tuskasta tunteettomiksi vääntyneet ja Klaara usein kummastuneena sanoi: „Heidi, sinä vääntelet itseäsi niin hirmuisen näköiseksi, etten koskaan ole semmoista nähnyt“; mutta kaikesta tästä ei syntynyt melua, se ei häirinnyt neiti Rottenmeieriä eikä siis herättänyt hänen huomiotaansa. Kun Heidi oli saanut epätoivoisen ikävänsä sydämeensä

suljetuksi, muuttui kaikki talossa jälleen entisellensä, eikä mitään mainittavaa tapahtunut.

Mutta ruokahalunsa oli Heidi kadottanut ja oli muuttunut niin laihaksi ja kalpeaksi, että Sebastianin sydäntä oikein vihloi ja hän tuskin sietä nähdä miten lapsi antoi viedä herkullisimmatkin ruoat ohitsensa koskemattakaan niihin. Hän kuis-kaili sentähden usein tarjotessaan hänelle: „Ottakaa vähäisen, pikku mamsseli, se on erinomaisen hyvää. Ei niin! Täysi lusikallinen, vielä toinenkin!“ ja muita senkaltaisia isällisiä neuvoja; mutta ei mikään auttanut. Heidi ei nauttinut enää paljon mitään ja kun hän illoin laskeusi vuoteelleen, muisti hän heti kaikki kotiolot ja itki ikävästä, mutta ihan hiljaa kasvot tyynyyn painettuina, ettei vain kukaan kuulisi.

Niin kului pitkä aika. Heidi ei ensinkään tiennyt, oliko kesä vai talvi, sillä seinät ja ikkunat, joita herra Sesemannin talossa kaikkialla näki, olivat aina samanlaiset, ja ulos pääsi hän ainoastaan silloin, kun Klaara oli tavallista terveempi, niin että hän jaksoi mennä ajelemaan vaunuissa, mutta silloinkin käännnyttiin pian kotiin, sillä pitkänpuoleinen ajelu rasitti häntä. Senpä vuoksi aina pysyttiin keskikaupungilla, jossa Heidi näki ainoastaan kauniita, komeita rakennuksia ja paljon ihmisiä, mutta ei ruohoa, kukkia, honkia eikä vuoria, joita hän päivä päivältä yhä enemmän ikävöi, niin että jos hän vain luki jonkun noitten rakkaitten esineitten nimen, oli hän tuskan val-

taan joutumaisillaan, ja sitä hänen täytyi kaikin voimin vastustaa. Näin sai syksy ja talvi kulu-neeksi ja taas paistoi aurinko vastapäätä olevaan valkeaan kivimuuriin niin häikäisevän kirkkaasti, että Heidi aavisti sen ajan tulleen, jona Pekka taas vei vuohensa tunturille, joilla cystysruusut kimmeltelivät auringon loisteessa ja kaikki vuoret yltä ympäriinsä illoin heloittivat ilmitulessa. Heidi istui yksinäisen huoneensa nurkassa ja piti molemmat kätensä silmäinsä edessä, ettei hän näkisi päivän paistetta valkoisella kivirakennuksella, siellä hän istui liikkumattomana ääneti koettaen tukahduttaa koti-ikävänsä, siksi kun Klaara taas kutsui hänet luokseen.

KAHDESTOISTA LUKU.

Sesemannin talossa kummittelee.

Moniaita päiviä oli jo neiti Rottenmeier kulkenut ääneti ja miettiväisenä. Jos hänen hämärän aikana täytyi mennä huoneesta toiseen tahi astua pitkän käytävän lävitse, katseli hän tarkkaan joka nurkkaan vieläpä joskus taaksensakin, ikäänkuin olisi hän pelännyt, että joku ehkä hiljaa seurasi häntä ja äkkiarvaamatta saattaisi tarttua hänen leninkiinsä. Näin yksinään uskalsi hän kuitenkin mennä ainoastaan asuttuihin huoneisiin. Jos hänellä oli yläkerran uhkeasti sisustetuissa vierashuoneissa jotakin toimitettavana, tahi jos hänen piti mennä alimpaan kerrokseen, jossa tuo suuri salaperäinen sali oli, missä joka ainoa askel antoi kammottavan kaiun ja missä vanhat raa-

tiherrat suurissa valkoisissa kauluksissaan jäykästi ja vakavasti loivat silmänsä nuorempaan sukupolveen, silloin käski hän aina Tinetten mukaansa siltä varalta että muka olisi jotakin ylös kannettavaa tahi päin vastoin alas vietävää. Tinette puolestaan teki ihan samoin; jos hänellä oli yläkerassa jotakin tehtävää, huusi hän Sebastianin luokseen ja käski hänen tulla mukaan; saattaisihan olla semmoista kannettavaa, joka olisi hänelle yksin liian raskasta. Kaikkein merkillisintä oli se, että Sebastiankin teki ihan samoin; jos hänet lähetettiin kaukaisempiin huoneisiin, haki hän Juhanan ja määräsi hänen tulemaan kanssaan, jos niinkin ehkä saattaisi tapahtua, ettei hän yksinään saisi kuljetetuksi kaikkea, mitä sieltä oli tuotavana. Ja toinen totteli toista mielellään, vaikkei koskaan mitään erinomaista apua tarvittu, vaan jokainen hyvin olisi tullut yksinäänkin toimeen; näytti siltä kun jos se, jota pyydettiin, olisi ajatellut, että hän ehkä ennen pitkää itse tarvitsisi samallaista apua. Sillä aikaa kun näin tehtiin, seisoi vanha kyökkipiika syvissä mietteissä hellinsä luona, ravisteli päätään ja huokasi: „Voi vaivaista minua, että minun tällöistäkin vielä piti kokea“,

Sesemannin talossa oli jo jonkun aikaa tapahtunut jotakin varsin kummallista ja salaperäistä. Joka aamu kun palvelusväki tuli alas huoneistaan, oli ulko-ovi selki seljällään, mutta missään ei näkynyt ketään ihmistä, jota olisi voinut

syyttää siitä. Ensimmäisinä päivinä, joina tämä oli tapahtunut, haettiin joka huone ja joka soppi talossa, että saataisiin ilmi, mitä kaikkea oli varastettu, sillä ei voitu muuta ajatella, kuin että joku rosvo oli lymynyt taloon ja sitten yön kuluessa puikahtanut tiehensä varastettujen kalujen kanssa; mutta talosta ei puuttunut ainoatakaan kapinetta. Iltasella lukittiin ovi kahdella lukolla, pantiinpa vielä puinen tanko sen eteen, — mutta siitä ei ollut apua; aamulla oli ovi taas selki seljällään, ja jos palvelijat, levottomia kun olivat, tulivat alas kuinka varhain tahansa, oli ovi aina auki, vaikka naapurit vielä olivat syvään uneen vaipuneina ja joka ikkuna ja ovi heidän taloissaan juljettuina. Vihdoinkin päättivät Sebastian ja Juhana rohkaista mieltänsä ja neiti Rottenmeierin hartaita kehoituksia noudattaen viettää yön suuren salin viereisessä huoneessa ja siellä odottaa, mitä tapahtuisi. Neiti Rottenmeier haki useanlaisia herra Sesemannin aseita ja antoi Sebastianille suuren likööripullon, että saisivat ensin virkistää itseään ja sitten ryhtyä puolustukseen, jos niin tarvittaisiin.

Määrättynä iltana istuivat molemmat heti vahvistusta nauttimaan. Se vaikutti sen, että he ensin tulivat sängen puheliaaksi ja sittemmin niin uniseksi, että vaipuivat tuolinsa selkänojaa vasten ja nukkuivat. Kun tornikello löi kaksitoista, kavahti Sebastian tuoliltaan ja puhutteli kumppaniaan; mutta häntä ei ollut helppo herättää. Joka kerta kun

Sebastian huusi hänelle, muutti hän päänsä tuolin toiselta laidalta toiselle ja nukkui uudestaan. Sebastian kuunteli nyt tarkemmin, hän oli jälleen ihan valveilla. Kaikki oli hiljaa, ei kadultakaan kuulunut mitään ääntä. Sebastiania ei enää nukuttanut, sillä hiljaisuus hänen ympärillään kauhisti häntä; hän puhutteli Juhanaa vain puoliääneen ja ravisteli häntä tuon tuostakin. Viimein kun kello tuolla ylhäällä jo oli lyönyt yksi, heräsi Juhana ja muisti minkätähden hän ei maannut vuoteessaan, vaan istui nojatuolissa. Äkkiä syöksähti hän tuoliltaan ja huusi: „Nyt Sebastian, täytyy meidän toki kerran mennä ulos katsomaan mitenkä siellä on: ethän sinä pelkää? Seuraa vaan minun jälessäni!“

Juhana aukaisi raollaan olevan oven ihan auki ja astui ulos. Samassa silmänräpäyksessä puhalsi voimakas tuulenpuuska avatusta ulko-ovesta sisään ja sammutti kynttilän Juhanan kädestä. Hän vetäytyi taaksepäin takaisin huoneeseen niin äkkiä, että oli milt'ei kaataa Sebastianin, työnsi hänet mukanansa sisään, paiskasi oven kiinni ja kiersi kuumeentapaisesti avaimen lukossa niin moneen kertaan, kuin oli mahdollista. Sitte veti hän tulitikkunsa esille ja sytytti uudestaan kynttilänsä. Sebastian ei oikeastaan tiennyt, mitä todellakin oli tapahtunut, sillä seisoessaan hartelevan Juhanan takana ei hän ollut tuntenut tuulenpuuskaa. Mutta kun hän nyt näki Juhanan kynttilän valossa, huudahti hän kauhusta, sillä Juhana oli

lumivalkoinen ja vapisi kuin haavan lehti. „Mitä nyt? Mitä siellä ulkona näit?“ kysyi Sebastian osanottavaisesti. —

„Ovi selki seljällään“, änkytti Juhana, „ja portailla valkoinen haamu, näetkö Sebastian, noin vain liitäen portaita ylös, huh — ja sitten se katosi“.

Sebastianin selkää karmi. He istuivat molemmat ihan likitysten, eivätkä liikahtaneet, ennenkuin päivä selkeni ja liike jälleen alkoi kadulla. Silloin astuivat he yhdessä ulos, sulkiivat ulko-oven ja menivät sitte neiti Rottenmeierille kertomaan yön tapahtumaa. Mainittu neiti olikin jo tavattavana, sillä hänkään ei ollut malttanut nukkua. Niin pian kun hän oli kuullut, mitä oli tapahtunut, istui hän heti kirjoittamaan herra Sesemannille kirjeen semmoisen, jonka vertaista ei tämä koskaan ollut saanut. Herra Sesemannin piti viipymättä tulla kotiin, siellä kun tapahtui mitä hirmuisimpia asioita. Sitten kerrottiin tapaukset alusta loppuun ja miten ulko-ovi joka aamu oli auki, niin ettei kukaan hänen talossaan enää ollut varma hengestään, ja ettei ylipäättään voinut arvata, mitä ikäviä seurauksia siitä vielä oli odotettavana. Herra Sesemann vastasi heti kirjeen saatuaan, että hänen oli ihan mahdoton niin äkkiarvaamatta jättää toimensa sikseen ja tulla kotiin. Kummitusjuttu tuntui hänestä niin ikään varsin oudolta, hän toivoi sen olevan ohimenevää laatua; mutta jos ei siinä suhteessa mi-

tään muutosta tapahtuisi, piti neiti Rottenmeierin kirjoittaa rouva Sesemannille Holsteiniin ja kysyä, eikö hän tahtoisi tulla Frankfurtiin avuksi; hänen äitinsä varmaankin vähässä ajassa pääsisi selville kummitusten suhteen, ja nämä eivät luultavasti sitten pitkään aikaan uskaltaisi häiritä hänen talonsa rauhaa. Kirjeen henki ei tyydyttänyt neiti Rottenmeieriä; herra Sesemann ei ollut asian vakavuutta lainkaan käsittänyt. Hän kirjoitti heti rouva Sesemannille, mutta hänenkään vastauksensa ei juuri ollut lohduttava, vaan sisälsi päin vastoin sangen pistäviä viittauksia. Rouva Sesemann ei aikonut varta vasten matkustaa Holsteinista Frankfurtiin, sentähden että neiti Rottenmeier näki aaveita. Muuten ei kummituksia koskaan ennen oltu nähty herra Sesemannin talossa ja jos semmoisia nyt liikkui siellä, oli se joku elävä olento, jonka kanssa neiti Rottenmeier kyllä voisi tulla toimeen, jos ei muuten niin sopisihan huutaa yövartijaa avuksi.

Mutta neiti Rottenmeier oli päättänyt, ettei hän enää viettäisi päiviään alituisessa pelossa, ja hän tiesi mistä apu tuli. Tähän asti ei hän ollut maininnut lapsille mitään koko kummituksista, sillä hän pelkäsi, etteivät he sen jälkeen enää uskaltaisi jäädä silmänräpäyksikään yksin, ei yöllä eikä päivällä, ja siitä olisi voinut koitua monta ikävyyttä hänelle. Nyt astui hän suorastaan lukuhuoneeseen, jossa molemmat lapset istuivat yhdessä, ja kertoi heille hiljaisella

äänellä oudon olennon öisistä käynneistä. Klaara huusi heti paikalla, ettei hän enää jäisi hetkekseen yksinensä, isän täytyisi heti tulla kotiin ja neiti Rottenmeierin piti muuttaa vuoteensa hänen huoneeseensa, eikä Heidikään saisi jäädä yksinään huoneeseensa, jottei aave menisi hänen luokseen ja jollakin tapaa vahingoittaisi häntä; heidän piti kaikkien maata s a m a s s a huoneessa ja antaa kynttilän palaa koko yön, ja Tinetten tulisi maata viereisessä huoneessa, Sebastianin ja Juhanan taas käytävässä, jotta heti voisivat huuata ja säikähdyttää kummitusta, jos se pyrkisi portaita ylös. Klaara oli niin peljästynt, että neiti Rottenmeierillä oli täysi työ, ennenkuin sai hänet rauhoittumaan. Hän lupasi heti kirjoittaa isälle ja muuttaa vuoteensa Klaaran huoneeseen eikä koskaan jättää häntä yksin. Kaikki he eivät voisi nukkua samassa huoneessa; mutta jos Adelheid pelkäisi, saisi Tinette kantaa vuoteensa hänen luokseen. Mutta Heidi pelkäsi Tinetteä enemmän kuin aaveita, joista hän ei koskaan ennen ollut kuullut puhuttavan, ja ilmoitti heti, ettei hän ensinkään pelännyt kummitusta, vaan kyllä uskaltaisi jäädä yksin huoneeseensa. Neiti Rottenmeier riensi kirjoituspöytänsä luo ja ilmoitti herra Sesemannille, miten hänen talossaan yhä vielä joka yö uudistuneet kauhuntapaukset olivat niin heikontaneet hänen tyttärensä ruumiinvoimia, että siitä saattaisi tulla mitä ikävimpiä seurauksia. Olihan esimerkkejä siitä, että tällaisista syistä seu-

rasi äkillisiä suonenvetokohtauksia, ja hänen tyttärensä oli nyt semmoiselle altisna.

Se tepsi. Kaksi päivää sen jälkeen seisoi herra Sesemann talonsa ovella ja soitti kelloa semmoisella tavalla, että jokainen sisällä olija värisi ja katsoi toinen toiseensa, eikä voitu luulla muuta, kuin että kummitus aivan röyhkeästi aikoi harjoittaa pahanilkisiä vehkeitään jo ennen yön-aikaa. Sebastian kurkisti varovaisesti eräästä puoleksi avatusta luukusta yläkerrassa samassa silmänräpäyksessä, kun kello kilisi uudestaan ja niin voimakkaasti, että jokainen ehdottomasti ymmärsi ihmiskäden sitä liikuttavan. Sebastian tunsi sen käden. Hän syöksyi päistikkää portaita alas, mutta pääsi perillä jälleen jaloilleen ja tempasi oven auki. Herra Sesemann tervehti lyhyesti ja riensi suoraa päätä tyttärensä huoneeseen. Klaara vastaanotti hänet riemuhuudolla, ja kun isä tapasi lapsensa iloisena ja muuttumattomana, selkeni hänen äsken synkeä otsansa ja hänen kasvonsa kävivät yhä kirkkaammiksi kun hän Klaaralta itseltään kuuli, että tämä nyt oli terveempi kuin milloinkaan ja niin iloinen isän kotiintulosta, että hänen mielestään oli oikein onni, että talossa kummitteli, koska se oli jouduttanut isän palaamista.

„Ja mitenkä aave nyt tätä nykyä käyttäytyy, neiti Rottenmeier?“ kysyi herra Sesemann pieni hullunkurinen hymy suupielissään.

„Ei, herra Sesemann“, vastasi neiti vakavasti, „tämä ei ole ensinkään leikin asia, minä olen ihan varma siitä, herra Sesemann, ettette huomenna enää naura, sillä kaikesta siitä päättäen, mitä talossa tapahtuu, on täällä ennen vanhaan mahanut tapahtua jotakin kauheata, joka on jäänyt salaisuudeksi“.

„Vai niin, siitä minä en tiedä mitään“, sanoi herra Sesemann, „ja minun täytyy pyytää teitä jättämään esi-isäini nuhteettoman maineen rauhaan. Käskekää Sebastian ruokasaliin, minä tahdon puhutella häntä kahden kesken“.

Herra Sesemann meni sinne, ja Sebastian astui sisään. Herra Sesemannilta ei ollut jäänyt huomaamatta, etteivät neiti Rottenmeier ja Sebastian katsoneet toisiaan varsin suopein silmin; hänellä oli senvuoksi omat ajatuksensa asiasta.

„Tulkaa tänne, poika“, viittasi isäntä sisään astuvalle, „ja sanokaa minulle suoraan: etteköhän ehkä itse ole käynyt kummituksena, noin niinkuin neiti Rottenmeieriä hiukan huvittaaksenne?“

„En, totta tosiaankaan, sitä ette te, armollinen herra, suinkaan saa luulla, minusta itsestänikin on tämä asia vähemmin hauska“, vastasi Sebastian epäilemättömällä suoruudella.

„No, jos asiat ovat sillä kannalla, niin tahdon huomenna näyttää teille sekä urhoolliselle Juhanelle, miltä kummitukset päivän valossa näytävät. Hävetkäähän toki, Sebastian, olettehan nuori, voimakas poika ja juoksette aaveita pa-

koon. Menkää nyt viipymättä vanhan ystäväni, tohtori Classenin luo, viekää tervehdykseni hänelle ja pyytäkää häntä tulemaan luokseni kello yhdeksän tänä iltana; minä olen varta vasten saapunut Pariisista neuvottelemaan hänen kanssansa. Hänen täytyy valvoa tänä yönä luonani, niin arveluttava on asia; hänen on sen mukaan varustautuminen! Ymmärrätekö, Sebastian?”

„Kyllä, kyllä! armollinen herra saa luottaa siihen, että minä toimitan asian teidän mielenne mukaan“. Sebastian meni, ja herra Sesemann meni tyttärensä luo poistaaksensa hänestä viimeisenkin pelon tuon oudon ilmiön suhteen, josta hän vielä tänään aikoi päästä selville.

Lyönnilleen kello yhdeksän, kun lapset olivat menneet levolle je neiti Rottenmeier vetäytynyt huoneeseensa, saapui herra tohtori, jonka vielä nuorekkaista kasvoista ystävälliset ja vilkkaat silmät tähystelivät harmaitten hiusten alta. Hän näytti ensin alakuloiselta, mutta puhkesi heti tervehdittyään heleään nauruun, taputti ystäväänsä hartioille ja sanoi: „No, etpä sinä juuri ole sen näköinen, että sinun tähtesi olisi tarpeen valvoa, vanhus“.

„Kärsimystä, vanhus“, vastasi herra Sesemann „se, jonka tähden sinun pitää valvoa, on varmaankin toisen näköinen, kunhan vain onnistumme saamaan sen käsiimme“.

„Talossa siis kumminkin on sairas ja lisäksi semmoinen, joka ensin on saatava kiinni?“

„Vielä hullumpaa, tohtori, hullumpaa. Talossa on aave, minun luonani kummittelee“.

Tohtori purskahti suureen nauruun.

„Kaunista osanottoa tuo, tohtori!“ pitkitti herra Sesemann, „vahinko vain, ettei ystäväni Rottenmeier ole tilaisuudessa nauttimaan siitä. Hän on ihan vakuutettu siitä, että joku vanha Sesemann vaeltaa täällä katuen muinaisia hirmutekojaan“.

Herra Sesemann kertoi ystävälleen koko asian alusta loppuun ja mitenkä vielä nytkin talonväen todistuksen mukaan ulko-ovi joka yö avattiin ja lisäsi sitten, että hän, ollaksensa joka tapauksessa varuillaan, oli antanut panna kaksi hyvästi ladattua pyssyä siihen huoneeseen, jossa heidän oli määrä valvoa, sillä asia oli luultavasti joko sangen ikävää pilaa, jolla joku palvelusväen tuttavista tahtoi peloittaa talon väkeä isännän poissa ollessa — siinä tapauksessa pieni säikähdys, niin kuin esim. hyvä laukaus ilmaan, olisi paikallansa —; tahi ne olivat varkaitten vehkeitä, jotka ensin tahtoivat nostaa huhua kummituksista, ollaksensa sitä varmemmat siitä, ettei kukaan uskaltaisi heitä häiritä, — siinäkin tapauksessa olisi hyvä ase varsin tarpeen.

Niin puhellen olivat molemmat herrat saapuneet samaan huoneeseen, jossa Juhana ja Sebastian olivat valvoneet. Pöydällä oli muutamia pulloja hyvää viiniä, sillä pieni virvoitus silloin tällöin yön kuluessa tekisi varmaan hyvää. Niitten

vieressä nähtiin molemmat revolverit ja keskellä pöytää kaksi monihaaraista kynttilänjalkaa, joista kirkas valo levisi; pimeässä ei herra Sesemannkaan tahtonut odottaa kummituksien tuloa. — Ovi suljettiin, sillä käytävään ei tahdottu päästää liiaksi valoa, jottei kummitus peljästyisi. Sitten istuivat molemmat herrat nojatuoleihinsa ja rupe-sivat juttelemaan kaikellaista; he maistelivat silloin tällöin viiniänsä, ja ennenkuin arvasi-vatkaan löi kello 12. — „Aave on saanut vihiä meistä eikä varmaankaan tule tänä yönä“, sanoi tohtori.

„Odota kärsivällisesti, vasta kello 1 sen pi-tääkin tulla“, vastasi hänen ystävänsä. — Kes-kustelu alkoi uudestaan. Kello löi 1. Ylt'ympä-riinsä oli hiljaista, kadullakin oli kaikki melu vaiennut. Yhtäkkiä kohotti tohtori sormensa.

„Sts, Sesemann, kuuletko mitään?“

Molemmat kuuntelivat. He kuulivat selvästi, miten tanko ovelta keveästi sysättiin syrjään, sitte väännettiin avain kaksi kertaa lukossa ja ovi avat-tiin. Herra Sesemann tarttui kiireesti revolveriinsa.

„Ethän sinä toki peljänne“, sanoi tohtori ja nousi tuoliltaan.

„Parasta on olla varuillaan“, kuiskasi herra Sesemann, otti vasempaan käteensä kolmihaarai-sen kynttiläjalan, oikeaan revolverin ja seurasi tohtoria, joka niinikään varustettuna kynttiläjalalla ja ampuma-aseella kulki edellä. He astuivat ulos käytävään. Avatusta ulko-ovesta säteili vieno

kuuvalo sisään ja valaisi valkoisen olennon, joka liikkumattomana seiso i kynnyksellä.

„Kuka siellä on?“ jymisi tohtorin ääni niin- kuin ukkonen pitkän käytävän läpi ja molemmat herrat lähestyivät kynttilöineen ja aseineen ha- amua. Se kääntyi ja huudahti heikosti; paljain jalo i ja yöpuvussa an seiso i Heidi siinä ja tui- jotti kynttilän liekkeihin sekä aseisiin, vavisten kuin lehti tuulessa. Herrat katsoivat suuresti kum- mastuneina toisiinsa.

„Totta tosiaankin, Sesemann, se on sinun pieni vedenkantajasi“, sanoi tohtori.

„Lapsi, mitä tämä merkitsee?“ kysyi herra Sesemann. „Mitä sinä aioit tehdä? Miksi sinä olet tullut tänne ulos?“

„Lumivalkeana säikähdyksestä seiso i Heidi hänen edessään ja sanoi tuskin kuultavasti: „En minä tiedä“.

Nyt astui tohtori esille: „Sesemann, tämä kuuluu minun työalaani, mene, istu vähäksi aikaa nojatuoliisi tuolla sisällä, minä saatan sillä aikaa lapsen sinne, missä sen tulee olla tähän aikaan vuorokaudesta“, — Näin sanoen pani hän revol- verinsa lattialle, otti sangen isällisesti lasta kä- destä ja käveli hänen kanssaan portaita ylös.

„Elä pelkää, elä pelkää“, sanoi hän ystäväl- lisesti tiellä, „rauhoitu, rauhoitu toki, ei ole mi- tään vaaraa, tyyntyyhän vain“. Heid i n huonee- seen astuttua an asetti tohtori kynttiläjalan pöy- dälle, otti Heid i n käsivarrelleen, laski hänen vuo-

teeseen ja peitti hänet huolellisesti. Sitte istui hän tuolille vuoteen viereen ja odotti kunnes Heidi oli hieman tyyntynyt ja tauonnut vapisemasta. Silloin tarttui hän lapsen käteen ja sanoi rauhoittavasti: „No niin, nyt on kaikki taas niinkuin pitääkin olla, sanohan minulle vain vielä, minne sinä aioit?“

„Minä en suinkaan aikonut mihinkään“, vaakuutti Heidi, „enkä minä edes itse mennytkään sinne, yht’äkkiä minä vain olin siellä“.

„Vai niin, vai niin, ja oletko sinä yön kuлуessa nähnyt mitään unta, siten että oikein selvään näit ja kuulit jotakin?“

„Olen, joka yö näen minä saman unen. Silloin luulen olevani iso-isän luona, kuulen hunkain humisevan ulkona ja ajattelen: nyt kimaltelevat tähdet niin kauniisti taivaalla, ja minä juoksen kiireesti aukaisemaan oven ja siellä on niin ihanaa! Mutta kun minä herään, niin olen aina vaan Frankfurtissa“. Heidi alkoi taas taisella sitä tuskaa vastaan, joka nousi hänen kurkuunsa.

„Hm, ja eikö sinulla ole vaivaa missään? Eikö päässä tahi seljässä?“

„Oi, ei, täällä vain on niinkuin suuri raskas kivi painaisi siinä aina“. —

„Niinkö kuin jos olisit syönyt jotakin, joka jälleen tahtoi tulla ylös?“

„Ei, ei niin, tuntuu vain niin raskaalta, kuin jos tahtoisin itkeä“.

„Vai niin, vai niin, ja itketkö sinä sitten oikein kylliksesi?“

„Ei, sitä ei saa, neiti Rottenmeier on sen kieltänyt“.

„Sitte sinä taas säästät kyöneleet toiseksi kertaa? Oikein! Noh, sinä olet toki mielelläsi täällä Frankfurtissa, eikö niin?“

„Olen kyllä“, kuului hiljainen vastaus; mutta ääni, jolla se lausuttiin, ilmoitti toki ihan toista.

„Hm, ja missä sinä iso-isäsi kanssa olet elänyt?“

„Tunturilla, aina tunturilla“.

„Vai niin, siellä ei toki ole varsin hupaista, siellähän on hieman yksitoikkoista, eikö niin?“

„Ei, siellä on niin kaunista! niin kaunista!“ Heidi ei saanut enempää lausutuksi; hänen muistelmansa, hänen kiihtynyt tilansa, hänen kauan pidätetty itkunsa valtasivat hänet; väkisin nousivat kyöneleet hänen silmiinsä ja hän purskahti kovaan, katkeraan itkuun.

Tohtori nousi; hän painoi ystävällisesti Heidin pään alas tyynylle ja sanoi: „Niin, vähän itkeä vielä, ei haittaa, ja sitten nukkua, nukkua ihan rauhallisesti; huomenna kaikki taas paranee“. Sitten lähti hän huoneesta.

Päästyään jälleen siihen huoneeseen, jossa olivat valvoneet, istui tohtori nojatuoliin vastapäätä talon herraa, joka kiihkeästi kuunteli, mitä hänellä oli sanottavaa; sitten jatkoi tohtori: Se-semann, sinun pieni holhottisi on ensinnäkin

unissakävijä, ihan tietämättänsä on hän joka yö kummituksena avannut ovesi ja vaikuttanut kauhistuksen kuumeen koko väkesi suoniin. Toiseksi on lapsi koti-ikävästä melkein luurangoksi muuttumaisillaan; pikaista apua siis! Ensiksi mainitun taudin ja ylenmäärin kiihtyneitten hermojen parantamiseksi on olemassa vaan yksi keino, se nimittäin, että lapsi heti saatetaan kotoiseen vuoristo-ilmanalaan takaisin; toiseksi mainitun vaivan auttamiseksi on niinikään vaan yksi keino, nimittäin ihan sama kuin edellisellekin. Huomenna siis lähetetään lapsi matkaan, se on minun määräykseni“.

Herra Sesemann oli noussut istualtaan ja käveli suuresti kiihtyneenä edestakaisin huoneessa. „Unissakävijä! Sairas! Koti-ikävä! Laihtunut minun talossani!“ sanoi hän. „Kaikki tämä minun kodissani ja sitä ei kukaan näe eikä siitä tiedetä mitään! Ja sinä, tohtori, neuvot minua lähettämään lapsen, joka terveenä tuotiin minun perheeseeni, lähettämään hänet kuihtuneena ja laihana iso-isän luo takaisin? Ei, tohtori, sitä sinä et voi vaatia, sitä minä en tee, minä en koskaan tee sitä. Ota lapsi hoidettavaksesi, paranna hänet, tee mitä mahdollisesti voit, että hän tulisi raittiiksi ja terveeksi jälleen, sitten lähetän hänen kotiin, jos hän tahtoo, mutta auta sinä ensin“.

„Sesemann“, vastasi tohtori, „mieti, mitä sinä aiot tehdä! Tämä tila ei ole semmoinen tauti, jota pulverit ja pillerit voivat parantaa. Lapsi ei

ole varsin vahva luonnostaan; jos sinä heti lähetät hänet raittiiseen vuori-ilmaan, johon hän on tottunut, voi hän pian taas tulla ihan terveeksi; vaan jos et — ethän toki tahtone lähettää lasta iso-isänsä luo parantumattomana, tahi ettei hän sinne koskaan enää pääsisi?”

Herra Sesemann oli säikähtyneenä pysähtynyt: „Niin, jos sinä noin puhut, tohtori, silloin on vain yksi keino, ja siihen on heti ryhdyttävä”. — Näin sanoen otti herra Sesemann ystäväänsä käsipuolesta ja he kävelivät sitten edestakaisin yhdessä puhellen enemmän asiasta. Sitte otti tohtori jäähyväiset kotiin mennäksensä, sillä aika oli kulunut pian, kirkas päiväpaiste virtasi jo sisään ulko-ovesta, jonka tällä kertaa talon isäntä itse avasi. —

KOLMASTOISTA LUKU.

Kesä-iltana tunturille.

Herra Sesemann nousi kiireesti portaita ylös ja kulki vakavin askelin neiti Rottenmeierin makuuhuoneelle. Tavallista kovemmin koputti hän ovea, niin että neiti Rottenmeier asukas säikähdyksestä huutaen heräsi unestaan.

Hän kuuli isännän äänen ulkopuolella: „Minä pyydän teitä kiirehtimään ruokahuoneeseen, nyt pitää heti tehdä valmistuksia erästä matkaa varten“.

Neiti Rottenmeier katsoi kelloansa, se oli vasta puoli viisi. Niin aikaisin ei hän vielä elässään ollut noussut. Mitähän lieene tapahtunutkaan? Uteliaisuus ja tuskallinen odotus sai hänet ottamaan kaikki takaperoisesti käteensä, eikä hän ollut tulla sen valmiimmaksi, sillä minkä hän jo oli saanut ylleen, sitä etsi hän sitte levottomasti ympäri huonetta.

Sillä aikaa kulki herra Sesemann edestakaisin käytävässä ja veti tarmonsensa takaa milloin mistäkin kellon nuorasta, joita sinne oli johdettu jokaisesta palvelusväelle kuuluvasta huoneesta. Jokaisessa näissä hypähti asukas pelästyneenä vuoteeltaan ja pukeutui kiiruusti. Toinen niin hyvin kuin toinenkin ajatteli kauhistuneena, että kummitus oli tehnyt väkivaltaa talon isännälle ja että tämä kutsui heitä avukseen. He tulivat toinen toistaan pelästyneemmän näköisinä ruokasaliin ja seisahtuivat kummastuneina, kun näkivät isännän kävelevän siellä edestakaisin terveenä ja iloisena, eikä ensinkään sen näköisenä, kun olisi kummitus häntä säikähdyttänyt. Juhana lähetettiin paikalla valjastamaan hevoset vaunujen eteen. Tinette sai toimekseen heti herättää Heidin ja pukea hänet niin, että hän voisi matkustaa. Sebastianin piti rientää siihen taloon, jossa Heidin täti palveli, ja tuoda hänet sieltä. Sillä aikaa oli neiti Rottenmeierkin ehtinyt pukeutua ja jokainen vaatekappale oli niinkuin sen pitikin olla; ainoastaan päähine oli nurinpäin, jotta kaukaa näytti siltä, kuin kasvot olisivat olleet selkäpuolelle käännettyinä. Herra Sesemann piti tämän kummallisen näyn aikaisen heräämisen seurauksena ja ryhtyi viipymättä toimiin. Hän ilmoitti, että neiti Rottenmeierin piti paikalla tuottaa vaatearkku esiin, panna siihen koko Schweitsin tytön — siksi herra Sesemann useimmiten nimitti Heidiä, jonka nimi hänestä oli oudonlainen —, omaisuuden ja

sen lisäksi suuren osan Klaaran vaatteita, jotta lapsella olisi jotain kunnollista muassaan, kaiken tämän piti tapahtua kiireesti ja ilman pitkiä arveluita.

Neiti Rottenmeier jäi kummastuksesta seisomaan paikallensa, ikäänkuin hän olisi ollut siihen juurtunut, ja tuijoitti herra Sesemanniin. Hän oli odottanut saavansa kaikessa salaisuudessa kuulla jonkun kauhean kummitusjutun, jota hän nyt kirkkaassa aamuauringon valossa ei ensinkään olisi ollut vastahakoinen kuuntelemaan; sen sijaan pantiin hänen toimekseen näin ihan jokapäiväinen ja sen lisäksi vielä vaivaloinen tehtävä. Hän ei heti voinut asettautua niin odottamattomiin oloihin. Siinä seiso i hän ihan liikkumattomana ja odotti saavansa kuulla enemmän.

Mutta herra Sesemann ei aikonut selittää mitään; hän jätti neidin seisomaan, ja meni tyttärensä huoneeseen. Niinkuin hän oli otaksunut, oli hänen tyttärensä herännyt oudosta liikkeestä ja kuunteli herkin korvin saadakseen selkoa siitä, mitä talossa tapahtui. Isä istui hänen vuoteensa luo ja kertoi koko kummitustapauksen, ja että Heidi tohtorin lausunnon mukaan oli sangen heikko ja saattaisi, jos hänen öiset käyntinsä tulisivat jatkumaan, viimein nousta katolle, ja siten joutua mitä suurimpaan vaaraan. Hän oli siis päättänyt heti lähettää lapsen kotiin, sillä hän ei voinut ottaa siitä vastataksensa. Klaarankin

piti siis taipua siihen, käsittihän hän, ettei voinut toisin tehdä.

Klaara tuli tästä odottomasta uutisesta hyvin murheelliseksi ja koetti aluksi keksiä kaikellaisia esteitä, mutta siinä ei mikään auttanut, isä pysyi lujana päätöksessään, mutta lupasi Klaaralle, että, jos hän käyttäytyisi järkevästi eikä vaikeroisi, matkustaisi hän tulevana vuonna hänen kanssaan Schweitsiin. Klaaran täytyi siis tyytyä, mutta pyysi palkinnoksi, että Heidin arkku kannettaisiin hänen huoneeseensa ja siellä pantaisiin kuntoon. jotta hänkin saisi pistää siihen semmoista, joka Heidiä miellyttäisi. Siihen isä mielellään suostui, kehoittipa vielä Klaaraa pitämään huolta siitä, että Heidi saisi hyvän vaatetuksen. Sillä aikaa oli Dete-täti saapunut ja odotti etehisessä mitä tuleva oli, sillä olihan se hyvin omituista, että hänet oli kutsuttu näin tavattomaan aikaan. Herra Sesemann meni hänen luokseen ja selitti, miten Heidin laita oli, ja että hän, herra Sesemann, toivoi, että lapsen täti heti, jo tänään saattaisi Heidin kotiin. Täti näytti sangen pettyneeltä, sitä hän ei ollut odottanut. Hän muisti vielä varsin hyvin ne sanat, jotka setä oli lausunut hänelle jäähyväisiksi, ettei hän koskaan enää saisi tulla hänen näkyviinsä. Eikä hänestä tuntunut oikein mielevän ihmisen teolta, ensin viedä lapsi vanhuksen luo, sitten ottaa se häneltä pois ja sitten taas viedä se hänelle takaisin. Hän ei siis kauan miettinyt asiaa, vastaus oli hänellä heti

valmiina, tänään hänen paha kyllä, oli ihan mahdollon lähteä matkaan, ja huomenna hänen oli vielä mahdottomampi ja ylihuomenna se vasta hänen monien toimiensa tähden olikin mahdollonta ja sen jälkeen ei hän ensinkään voinut ajatella sitä mahdolliseksi. Herra Sesemann ymmärsi tädin tarkoituksen pitemmittä selityksittä ja antoi hänen mennä. Hän antoi Sebastianin tulla luokseen ja ilmoitti, että hänen piti paikalla varustautua matkalle; tänään oli hän saattava lapsen Baseliin, huomenna kotiin. Sitte saisi hän jälleen palata, kertoa hän ei tarvinnut mitään, kirje isoisälle oli selittävä kaikki.

„Mutta vielä yksi tärkeä asia, Sebastian“, sanoi herra Sesemann lopuksi, „ja se pitää teidän tarkkaan toimittaa! Tunnen sen ravintolan Baselissa, jonka olen teille kartalle merkinnyt. Näyttäkää siellä minun korttini, niin teille osoitetaan hyvä huone lasta varten, itsestänne voitte kyllä huolta pitää. Sitte menette lapsen huoneeseen ja suljette siellä akkunat niin hyvin, että ne ainoastaan suurella vaivalla voipi saada auki. Kun lapsi on käynyt levolle, menette ja suljette huoneen oven ulkoapäin, sillä lapsi kulkee unissansa ja voisi joutua vaaraan vieraassa talossa, jos hän esimerkiksi aikoisi mennä ulos ja tahtoisi avata ulko-oven; ymmärrätekö?“

„Voi, sekö se oli? niinkö se oli?“ huudahti Sebastian suuresti kummastuneena, sillä hänellekin alkoi nyt koko kummitusjuttu selvitä.

„Niin, se se oli, niin se oli! ja te itse olette jänis ja Juhanalle voitte sanoa, että hän on samalainen ja kaikki te olette narrimaista matkuetta.“ Näin sanoen meni herra Sesemann huoneeseensa ja istui kirjoittamaan kirjettä Tunturi-sedälle.

Sebastian oli ällistyneenä jäänyt seisomaan ja sanoi kerta toisensa perästä itsekseen: „Että minä sentään annoin sen pelkurin Juhanan työntää itseni takaisin sisään enkä seurannut pikkuista valkoista haamua, niin minä nyt arvelematta tekisin!“ mutta nyt valasi kirkas aurinko jokaisen nurkankin vaalean harmaassa huoneessa.

Sillä aikaa seisoj Heidi mitään aavistamatta juhlapuvussaan ja odotti mitä tapahtuisi; sillä Tinette oli ravistanut hänet unesta hereille, ottanut vaatteet kaapista ja sanaakaan lausumatta auttanut häntä pukeutumaan. Hän ei koskaan puhunut sivistymättömän Heidin kanssa, sehän olisi loukannut hänen arvoaan, lapsi oli hänestä liian vähäpätöinen.

Herra Sesemann tuli kirje kädessä ruokasaliin, jossa aamiainen oli valmiina, ja kysyi: „Missä lapsi on?“

Heidi kutsuttiin. Kun hän likeni herra Sesemannia hyvää huomenta tervehtiäkseen, katsoi herra Sesemann häneen kysyväisesti: „Noh, mitä sinä siihen sanot, pienokainen?“

Heidi katsoi kummastuneena häneen.

„Etkö sinä itse vielä tiedäkään mitään“, sanoi herra Sesemann nauraen: „Noh, tänään sinä pääset kotiin, nyt heti.“

„Kotiinko?“ toisti Heidi, hänen äänensä oli soinnuton ja hänen kasvonsa kävivät lumivalkeiksi, eikä hän voinut vähään aikaan hengittääkään, sillä tämä sanoma vaikutti häneen niin valtavasti.

„Noh, etkö sinä tahdo?“ kysyi herra Sesemann hymyillen.

„Oi kyllä, kyllä minä tahdon“, sai hän nyt lausutuksi ja lensi tummanpunaiseksi.

„Hyvä, hyvä“, sanoi herra Sesemann kehoitavasti ja istui pöytään viitaten Heidille tekemään samoin. „Ja nyt pitää sinun syömän hyvästi ja sitten vaunuihin ja kotiin.“

Mutta Heidi ei voinut niellä palastakaan, vaikka hän koettikin noudattaa kehoitusta; hän oli niin kiihoittuneessa tilassa, ettei hän oikein tiennyt, oliko hän valveilla vai unissa ja heräisikö hän ehkä taas yhtäkkiä seisoen yöpaidassaan ulko-ovella.

„Sebastianin pitää ottaa runsaasti evästä mukaansa“, huusi herra Sesemann neiti Rottenmeierille, joka juuri astui huoneeseen, „lapsi ei luonnollisesti nyt voi nauttia mitään. Mene Klaraan luo“, lisäsi hän ystävällisesti kääntyen Heidiin, „kunnes vaunut ajetaan portaitten eteen.“

Se oli Heidin mieleen; hän juoksi sinne. Keskellä Klaaran huonetta oli hirmuisen suuri kirstu, sen kansi oli vielä auki.

„Tule, Heidi tule“, huusi Klaara hänelle, „katso, mitä minä olen antanut panna sinne, tule, iloitsetko niistä?“

Ja hän nimitti suuren joukon monenmoisia esineitä, leninkejä, esiliinoja, huivia, ompeluneuvoja, „ja katso tässä, Heidi“, Klaara nosti riemuiten kopan ilmaan. Heidi kurkisti siihen ja hypähti korkealle ilosta, hän näki ainakin kaksitoista kauniin pyöreätä valkoista leipää siellä, kaikki iso-äitiä varten. Ihastuksissaan eivät lapset ensinkään muistaneet, että heidän piti erota, ennenkuin yht'äkkiä kuului huuto: „Vaunut odottavat!“ — Siinä ei enää ollut aikaa murehtimiseen. Heidi juoksi huoneeseensa, kaunis, mummon antama kirja oli varmaankin vielä siellä, sitä ei kukaan ollut voinut löytää, sillä se oli kätkeyty hänen päänalaisensa alle. Se pistettiin leipäkoppaan. Sitten aukaisi hän kaappinsa ja haki vielä yhden aarteensa, joka myöskin ehkä oli unhoitettu. Qikein — siellä oli hänen vanha punainen huivinsa, neiti Rottenmeier oli pitänyt sen liian vähäpätöisenä mukaan pantavaksi. Heidi kääri sen erään toisen esineen ympäri ja laski sen päällimmäisenä koppaansa, niin että hänen suuri punainen myttynsä heti pisti silmään. Sitten pani hän kauniin hattunsa päähänsä ja meni pois huoneestaan.

Lasten täytyi kiireesti hyvästellä toisiaan, sillä herra Sesemann seisoi jo odottamassa, saatukseen Heidiä vaunuihin. Neiti Rottenmeier seisoi ylhäällä portailla Heidille jäähyväisiä sanoakseen. Kun hän huomasi kummallisen punaisen käärön, sieppasi hän sen kopasta ja heitti sen lattialle. — „Ei Adelheid“, sanoi hän moittivasti, „niin sinä et saa lähteä tästä talosta, ei sinun pidä hinata semmoista kalua mukanas. Noh, hyvästi.“

Peljäten kieltoa ei Heidi enää uskaltanut ottaa myttyään ylös, mutta hän silmäsi rukoilevasti talon isäntään ikäänkuin sanoakseen, että hänen kallein tavaransa oli häneltä otettu.

„Ei, ei“, sanoi herra Sesemann päättävästi, „lapsen täytyy saada viedä kotiinsa sen, mikä sille on iloksi, ja jos hän tahtoisi kuletaa mukansa vaikka kissanpoikasia ja kilpikonnia, niin emme tahdo siitä suuttua, neiti Rottenmeier.“

Heidi nosti kiireesti taas mytynsä lattialta ja hänen silmistään säteili iloa ja kiitollisuutta. Alhaalla vaunujen luona ojensi herra Sesemann lapselle kätensä ja sanoi, että he, hän ja hänen tyttärensä, muistaisivat häntä; hän toivotti Heidille kaikellaista hyvää ja onnea matkalle ja Heidi kiitti häntä kauniisti kaikesta hyvästä, jota hän oli osakseen saanut, ja sanoi lopuksi: „Ja herra tohtorille pyydän lähettää tuhannet tervehdykset ja monet kiitokset.“ Heidi näet varsin hyvin muisti tohtorin eilen illalla sanoneen: „Ja huomenna on kaikki taas hyvin.“ Nyt oli niin

tapahtunut, ja lapsi ajatteli, että tohtori oli ollut siinä osallisena. Heidi nostettiin vaunuihin, sitten pantiin sinne koppa ja eväspussi ja sitten nousi Sebastian sinne. Herra Sesemann huusi vielä kerran: „Onnea matkalle!“ ja vaunut lähtivät liikkeelle,

Pian sen jälkeen istui Heidi rautatien vaunussa pitäen yhä koppaa sylissään, sillä hän ei tahtonut luopua siitä silmänräpäyksenäkään, siinähan olivat nuo kallit leivät, jotka hänen piti viedä isoäidille. Niitä täytyi hänen huolellisesti suojella, ja vähän väliin ilokseen katsella. Heidi istui monta tuntia hiljaa kuin hiiri, sillä vasta nyt hän oikein käsitti, että hän oli matkalla kotiin iso-isänsä luo, tunturille, isoäidin luo, Vuohi-Pekan luo ja sitten kuvastui kaikki, mitä hän tulisi näkemään toinen toisensa perästä hänen silmäinsä eteen ja hän ajatteli, minkälaista kotona mahtoi olla, ja sen lisäksi heräsi uusia ajatuksia ja yht'äkkiä sanoi hän tuskallisesti: „Sebastian, onkohan ihan varma, ettei isoäiti tunturilla ole kuollut?

„On, on“, sanoi Sebastian rauhoittavasti, „toivotaan, että hän vielä on elossa“.

Heidi vaipui taas mietteisiinsä, silloin tällöin kurkisti hän koppaansa, sillä hän ajatteli pääasiallisesti sitä hetkeä, jolloin hän asettaisi sen pöydälle isoäidin eteen. Pitemmän ajan kuluttua sanoi hän taas: „Sebastian, jos nyt vain voisi olla ihan varma siitä, että isoäiti vielä on elossa.“

„On, on kyllä“, vastasi hänen seuralaisensa puoleksi nukuksissa; „kyllä hän vielä on elossa, ja miksi hän ei olisi, sitä minä en ymmärrä.“

Vähän ajan kuluttua sulkeutuivat Heidinkin silhnät; kulunut rauhaton yö ja varhainen nouseminen olivat niin raukaisseet häntä, että hän nukui syvään, ja heräsi vasta siitä, että Sebastian aikalailla ravisti häntä käsivarresta ja huusi: „Herätkää! Herätkää! Ollaan perillä, ollaan Baselissa.“

Seuraavana päivänä matkustettiin monta tuntia. Heidi istui taas koppa sylissään, hän ei millään muotoa suostunut antamaan sitä Sebastianin huostaan. Lapsi ei enää virkkanut sanaakaan, hänen mielensä tuli hetki hetkeltä yhä enemmän jännitetyksi. Sitte yht’äkkiä, kun Heidi sitä ei vielä odottanutkaan, kuului kova vihellys ja huuto: „Mayenfeld“. Hän kavahti istualtaan ja samoin teki Sebastiankin, sillä hänellekin se oli odottamatonta.

He seisoivat jo ulkona kirstuineen ja kaukana heistä laaksossa vihelsi juna. Sebastian heitti surumielisen silmäyksen sen jälkeen, hän olisi paljoa mieluisemmin pitkittänyt matkaansa siinä kaikessa rauhassa ja turvallisuudessa, sen sijaan täytyi hänen tehdä vaivalloinen jalkamatka, vieläpä vuoriakin kiivetä, ja sitä paitse voisi olla vaarallistakin liikkua tällaisessa, niinkuin Sebastian otaksui, puolivillissä maassa. Hän katseli senvuoksi varovasti ympärilleen miettien, ketä

hän pyytäisi neuvomaan turvallisinta tietä „kylään“. Vähän matkan päässä asemahuoneelta havaitsi hän pienet nelipyöräiset rattaat, joitten eteen pieni laiha hevonen oli valjastettu. Niille nosti eräs harteava mies par'aikaa muutamia säkkiä, jotka olivat junassa tulleet. Sebastian meni hänen luoksensa ja kysyi turvallisinta tietä „kylään“. —

„Täällä ovat kaikki tiet turvallisia“, kuului lyhyt vastaus.

Sebastian kysyi sitte parasta tietä, jota voisi käydä olematta vaarassa pudota vuorten rotkoihin, sekä miten saisi perille kirstun. Mies mittasi viimemainittua esinettä silmillään ja lupasi sitten ottaa sen kuljetettavaksensa, jos ei se olisi varsin raskas, koska hän juuri aikoi „kylään“ ja niin toinen sana antoi aiheutta toiseen, kunnes viimein sovittiin, että mies ottaisi sekä lapsen että kirstun rattailleen viedäkseen molemmat „kylään“, josta joku sitten illalla voisi saattaa lapsen kotiin tunturille.

„Minä kyllä saatan mennä yksinäni, minä tunnen tien kylästä tunturille“, sanoi siihen Heidi, joka tarkkuudella oli seurannut keskustelua. Raskas kuorma putosi Sebastianin hartioilta, kun hänen ei tarvinnutkaan vuoria kiivetä. Hän viittasi Heidiä tulemaan vähän syrjään ja antoi siellä lapselle kirjeen ja raskaan käärön iso-isälle. Paketti oli, selitti hän, herra Sesemannin lahja iso-isälle, se oli kätkevä kaikkein alimmaiseksi koppaan, leipienkin alle, ja siitä oli pidettävä

tarkka vaari jottei se hukkuisi, sillä jos niin kävisi, suuttuisi herra Sesemann niin hirmuisesti, ettei hän enää eläessään leppyisi; pikku mamsselin piti se muistaa.

„Kyllä minä siitä pidän huolta“, sanoi Heidi luottavasti ja pisti kirjeen sekä rahat alimmaiseksi koppaansa. Sitten nostettiin matkakirstu rattaille ja Sebastian asetti Heidin ylös korkealle istuinlaudalle, antoi hänelle kättä jäähyväisiksi ja muistutti häntä vielä kaikellaisilla viittauksilla pitämään silmällä kopan sisällystä, hän ei tahtonut käyttää sanoja, sillä ajaja oli siinä ja Sebastian oli vielä tavallista varovaisempi tietäessään, että oikeastaan olisi ollut hänen velvollisuutensa saattaa lapsi perille.

Ajaja nousi istuinlaudalle Heidin viereen ja vaunut vierivät eteenpäin vuoria kohden. Iloisena siitä, ettei hänen tarvinnut tunturille nousta, meni Sebastian takaisin asemahuoneelle ja istui odotamaan seuraavaa Baseliin päin lähtevää junaa.

Mies vaunuilla oli „kylän“ leipuri, joka kuljetti jauhosäkkejensä kotiin. Hän ei koskaan ollut nähnyt Heidiä, mutta jokainen „kylässä“ oli kuullut lapsesta, joka oli viety ylös Tunturisedälle. Leipuri oli myöskin tuntenut Heidin vanhemmat ja hän arvasi heti, että tyttö hänen rattaillaan oli lapsi, josta niin paljon oli puhuttu. Häntä ihmetytti vain se, että Heidi niin pian palasi takaisin, ja rupesi senvuoksi puhuttelemaan häntä seuraavalla tavalla: „Sinä varmaankin olet

se lapsi, joka oli ylhäällä Tunturisedän, iso-isän luona?”

„Niin olen.“

„Onko sinun siis ollut paha olla, koska näin pian palaat niin pitkältä matkalta?”

„Ei, ei suinkaan; ei missään ole parempi olla kuin Frankfurtissa“.

„Minkätähden sinä sitten kotiin menet?”

„Senvuoksi että minulla on herra Sesemannin lupa siihen; muuten en minä suinkaan olisi mennyt kotiin.“

„Pyh, mutta miksi et sinä mieluummin jäänyt sinne, vaikka sinulle on annettukin lupa lähteä kotiin?”

„Sentähden että minä tuhat kertaa mieluummin tahdon kotiin iso-isän luo tunturille, kuin mihinkään muualle maailmassa.“

„Ehkä muuttuu mielesi kun pääset sinne“, mutisi leipuri; „minua kuitenkin kummastuttaa“, sanoi hän itsekseen, „tietäneekö se, minkälaista siellä on“.

Hän alkoi viheltää eikä sitten puhunut mitään koko matkalla. Heidi katseli ympärilleen ja rupesi vapisemaan liikutuksesta, sillä hän tunsu jokaisen puun tien vieressä ja kaukana näki hän Falkniss-vuoren huiput, jotka katsoivat häneen, ikäänkuin ne olisivat tervehtineet häntä vanhana tuttavansa. Heidi vastasi niiden tervehdykseen, ja joka askeleelta, kuin kuljettiin eteenpäin, tuli hän levottomammaksi odotuksesta, niin että olisi

tahtonut hypätä alas rattailta ja juosta niin paljon, kuin jaksaisi, kunnes pääsisi perille. Hän istui kuitenkin hiljaa ja liikkumatta, vaikka jok'ainoa jäsenensä värisi. Nyt päästiin „kylään“, kello löi juuri 5. Suuri joukko lapsia ja vaimoja kokoontui heti rattaiden ympärille, sillä kirstu ja lapsi leipurin vaunuilla olivat herättäneet kaikkein huomiota, ja jokainen tahtoi tietää, mistä ne tulivat, mihin niiden matka oli ja kenelle ne kuuluiivat. Kun leipuri oli saanut Heidin rattailta alas, sanoi lapsi kiireesti: „Kiitoksia, kyllä iso-isä käy noutamassa kirstun“, ja tahtoi juosta sieltä. Mutta häntä pidätettiin joka taholta, ja monta eri ääntä kysyi yht'aikaa, jokainen jotakin erityistä. Heidi koetti niin tuskallisella katseella päästä heistä irti, että jokainen ehdottomasti väistyi hänen tieltänsä ja antoi hänen juosta sanoen toinen toisellensa: „Näkeehän sen, miten hän pelkää, ja syytä hänellä onkin“. Ja sitten ruvettiin taas kertomaan, miten Tunturisetä vuosi vuodelta oli tullut yhä äkäisemmäksi, niin että hän mieluimmin tahtoisi tappaa jokaisen, joka hänen tiellensä sattui, ja että jos lapsiraukalla vain jossain maailmassa olisi muuta turvapaikkaa, ei se suinkaan tahtoisi sinne ylös. Mutta tässä puuttui leipuri puheeseen ja sanoi tietävänsä enemmän kuin kaikki muut. Sitte hän salaperäisesti kertoi, että muudan herra oli saattanut lapsen aina Maynfeldiin ja siellä ystävällisesti eronnut hänestä, että sama herra oli heti tinkimättä maksanut hänelle, leipu-

rille, kuljetuspalkan ja sen lisäksi vielä antanut juomarahankin, ja että hän ylipäänsä voi ihan varmasti vakuuttaa siitä, että lapsella oli ollut hyvä kyllä Frankfurtissa, ja että Heidi itse oli pyytänyt päästä kotiin iso-isän luo.

Tämä sanoma herätti suurta ihmetystä ja levisi heti „kylässä“, niin ettei sinä iltana ollut ainoatakaan taloa, jossa ei puhuttu siitä, että Heidi oli luopunut ylellisesti varustetusta kodista, jossa oli ollut, ja pyytänyt päästä takaisin iso-isänsä luo.

Heidi juoksi „kylästä“ vuoriharjannetta ylös niin kiireesti, kuin hänen oli mahdollista; mutta hänen täytyi vähä väliin pysähtyä hengittämään; koppa hänen käsivarrellansa oli jokseenkin raskas, ja tie jyrkkeni, kuta ylemmäksi hän pääsi. Heidillä oli vain yksi ajatus: „Istuukohan iso-äiti vielä paikallansa rukkinsa takana huoneensa nurkassa, vai lieneekö hän sillä aikaa kuollut?“ Hän näki majan kaukaa syvennyksessä tunturin rinteellä. Heidi juoksi vielä kiivaammin ja yhä kovemmin sykki hänen sydämensä. — Hän oli perillä. — Hän vapisi niin, ettei hän ollut saada ovea auki — se onnistui kuitenkin — hän juoksi sisään keskelle pientä tupaa ja seiso siinä hengästyneenä eikä saanut ainoatakaan sanaa lausutuksi.

„Ah, hyvä Jumala“, kuului huoneen nurkasta, „niin juoksi Heidimme ennen sisään, jospa hän kerrankaan vielä tulisi luokseni! Kuka se tuli?“

„Tässähän minä olen, isoäiti, tässä minä olen“, huudahti Heidi, syöksyi nurkkaa kohden ja lankesi polvilleen isoäidin eteen, tarttui hänen käsiinsä ja käsivarsiinsa, nojautui häneen, vaan ei saanut ilolta enää mitään sanotuksi. Tämä tuli isoäidillekin niin odottamatta, ettei hänkään aluksi saanut sanaakaan lausutuksi; mutta sitte silitteli hän Heidin kiherää tukkaa ja sanoi kerta toisensa perästä: „Niin, niin, hänen tukkansa se on ja ääni on myöskin hänen, ah, kiitos rakas Jumala, kun vielä soit minulle tämän ilon!“ Ja isoäidin sokeista silmistä vierä kaksi suurta ilokyyneä alas Heidin kädelle. „Oletko sinä todellakin Heidi, siinäkö sinä todellakin olet?“

„Olen, olen minä, isoäiti“ huudahti Heidi vakuuttavasti, „älä nyt enää itke, minä olen todellakin täällä ja tulen taas luoksesi joka päivä enkä enää koskaan lähde pois, eikä sinun tarvitse moneen aikaan enää syödä kovaa leipää, katsopas, isoäiti, näetkö sinä?“

Ja Heidi otti kopastansa leipäsen toisensa perästä ja pani kaikki kaksitoista isoäidin syliin.

„Ah lapseni! Ah lapseni! mikä siunaus sinua seuraa“, huudahti isoäiti, kun ei leivistä tahtonut loppua tulla, vaan aina vielä tuli leipä toisensa lisäksi. „Mutta suurin siunaus olet sinä minulle kuitenkin itse, lapseni.“ Sitten silitteli hän taas Heidin kiherää tukkaa ja kuumia poskia ja sanoi jälleen: „Sano vielä sananen, lapseni, sano jotakin, että saatan kuulla sinua“.

Heidi kertoi nyt isoäidille, mitenkä hän oli ollut suuressa tuskassa pelätessään että isoäiti olisi voinut kuolla sillä aikaa eikä koskaan olisi voinut saadakaan valkoisia leipäsiä, ja pelätessään ettei hän enää koskaan saisi käydä isoäidin luona.

Pekan äiti tuli sisään ja jäi silmänräpäyksen seisoamaan liikahtamatta. Sitten huudahti hän: „Todellakin, Heidi se on, mitenkä se on mahdollista?“

Heidi nousi ja antoi hänelle kättä, eikä Briita voinut kylliksi ihmetellä Heidiä.

Hän käveli Heidin ympäri ja sanoi: „Isoäiti, jos vaan voisit nähdä, miten kaunis leninki Heidin yllä on, ja miltä hän näyttää, tuskinpa häntä enää voi tunteakaan. Ja hattu tuolla pöydällä sulkingeen on varmaan myöskin sinun? Pane pas se päähäsi, että saan nähdä, miltä sinä siinä näytät“.

„En, minä en huoli siitä“, vakuutti Heidi, „sinä voit saada sen, minä en sitä enää tarvitse, minulla on vielä omani“. Näin sanoen aukaisi Heidi punaisen mytysensä ja veti sieltä esiin vanhan hattunsa, joka matkalla vielä oli saanut muutamia kuhmuja entisten lisäksi. Mutta vähät Heidi siitä; hän ei ollut unhoittanut, että iso-isä oli huutanut hänen jälkeensä, ettei hän koskaan tahtonut nähdä häntä sulkahatussa; sentähden Heidi niin huolellisesti oli säilyttänyt hattunsa, hänellähän oli aina ollut mielessä lähteä kotiin

iso-isän luo. Mutta Briita sanoi, ettei Heidi saisi olla niin ymmärtämätön, olihan se erinomaisen hyvä hattu; hän ei sitä tahtonut ottaa vastaan; voitaisiinkin myydä se „kylän“ opettajan työlle ja siten saada sangen paljon rahaa, ellei Heidi itse tahtoisikäyttää sitä. Mutta tyttönen pysyi päätöksessään, hän vei hiljaa hattunsa nurkkaan isoäidin taakse, jossa se oli aivan piilossa. Sitteen riisui hän kauniin leninkinsä ja satoi punaisen huivin kaulaansa, näin alushameessa ja paitahihasillaan tarttui hän isoäidin käteen ja sanoi: „Nyt minun täytyy mennä kotiin iso-isän luo, mutta minä tulen huomenna takaisin tänne; hyvää yötä, isoäiti“.

„Niin, tule vaan huomenna takaisin, Heidi, tule taas huomenna“, pyysi isoäiti pitäen Heidinkättä omissa eikä tahtonut voida luopua lapsesta.

„Minkä vuoksi sinä riisut kauniin leninkisi?“ kysyi Briita.

„Sentähden että mieluimmin tahdon tulla iso-isän luo näin, muuten hän ehkei enää tunne minua, ethän sinäkään Briita, ollut tuntea minua siinä“.

Briita saattoi Heidinkulos ovesta ja sanoi siellä hieman salaperäisesti: „Leninkisi olisit kyllä voinut pitää ylläsi, kyllä hän sentään sinun tuntisi, mutta muuten on parasta, että olet varuillasi, sillä Pekka sanoo Tunturisedän tätä nykyä

näyttävän vihaiselta ja ettei hän enää puhu mitään“.

Heidi sanoi hyvää yötä ja astui, koppa käsi-varrellansa, tunturia ylös. Ilta-aurinko valaisi viheriän tunturin ja sen yläpuolella loisti Cäsaplanan aava lumikenttä. Heidin täytyi joka toisen askeleen perästä pysähtyä ja katsoa taakseen, sillä korkeat vuoret olivat hänen takanansa. — Juuri nyt lankesi punaisia säteitä hänen edessään olevalle ruoholle, hän kääntyi taas — niin ihana ei hän ollut näköalaa voinut säilyttää muistissaan eikä nähdä unissaankaan. — Falknissin huiput leimuivat taivasta vasten, Cäsaplanan valkea lumikenttä hehkui ja ruusuiset pilvet kulkivat sen yli. Tunturiruoho vuoren huipulla säkenöi ja kimalteli, ja laaksoon levisi niin pitkältä, kuin silmä kannatti, kultainen loiste. Heidi seiso keskellä kaikkea tätä ihanuutta; ilosta ja autuaallisuudesta valuivat kirkkaat kyneleet alas hänen poskillensa ja hänen täytyi liittää kätensä ristiin, nostaa silmänsä taivasta kohden ja ääneensä kiittää rakasta Jumalaa, joka taas oli antanut hänen päästä kotiin, ja siitä, että kaikki täällä vielä oli niin kaunista, vieläpä paljoa ihanampaa, kuin hän oli muistanut, ja että kaikki tämä jälleen oli hänen. — Heidi oli niin rikas ja onnellinen tässä luonnon ihanuudessa, ettei hän löytänyt kyllin sanoja kiittääkseen Jumalaa siitä. Vast sitten kun valo yltä ympäriinsä oli sammunut, voi hän liikkua paikaltaan; mutta sitten hän juoksi

sitä nopeammin, niin että hän ennen pitkää näki kuusten latvat katon yläpuolella, sitten katon, sitten koko majan ja sen edustalla iso-isän, joka istui lavitsalla tupakoiden, ja hongat heiluivat hiljalleen majan yli ja humisivat iltatuulella. Hän juoksi vielä kiivaammin, ja ennenkuin Tunturisetä oikein ennätti näkemään, mikä sieltä tuli, syöksyi lapsi esiin, heitti koppansa maahan ja halaili vanhusta; liikutuksesta ei hän saanut mitään muuta sanotuksi kuin kerta toisensa perään huudetuksi: „Iso-isä! iso-isä! iso-isä! iso-isä!“

Iso-isä ei myöskään lausunut mitään. Ensi kerran moneen vuoteen kyyneltyivät hänen silmänsä, hän pyyhki niitä kädellensä. Sitten irrotti hän lapsen käsivarren kaulastansa, asetti tytön polvilleen ja silmäili häntä hetkisen; „Vai tulit sinä jälleen kotiin, Heidi“, sanoi hän sitten, „mitä se merkitsee? Erinomaisen ylpeältä sinä et näytä, ovatko he lähettäneet sinut pois?“

„Oi ei, iso-isä“, sanoi Heidi vilkkaasti, „sitä et sinä, iso-isä, saa luulla, kaikki olivat niin hyviä, Klaara ja mummo ja herra Sesemann; mutta, iso-isä, minä en saanut mitään rauhaa, ennenkuin taas pääsin kotiin, ja monasti luulin ihan nääntyväni, niin minua tuskastutti; mutta minä en suinkaan valittanut, sillä se olisi ollut kiittämätöntä. Mutta sitten, yht’äkkiä eräänä aamuna huusi herra Sesemann minut tykönsä ihan varhain — mutta minä luulen, että herra

tohtori oli siihen syynä — mutta se seisoo varmaankin kaikki kirjeessä“. — Heidi hypähti alas, toi kopastaan kirjeen ja käärön ja laski molemmat iso-isän käteen.

„Tämä on sinulle“, sanoi iso-isä ja asetti käärön lavitsalle viereensä. Sitten avasi hän kirjeen ja luki sen; sanaakaan lausumatta pisti hän sen sitten taskuunsa.

„Luuletko, että sinulle vielä maistuu maito minun kanssani, Heidi?“ kysyi hän ottaen lasta kädestä käydäksensä majaan. „Mutta ota rahasi tuolta, niillä voit ostaa itsellesi kokonaisen vuoteen, ja vaatteita moneksi vuodeksi“.

„Minä en niitä suinkaan tarvitse, iso-isä“, vakuutti Heidi, „onhan minulla jo vuode ja vaatteita on Klaara pannut niin paljon mukaani, etten koskaan tarvitse niitä“.

„Ota, ota ja vie kaappiin. Joskus maailmassa niitä vielä tarvitset“.

Heidi totteli ja hypähteli sitten iso-isän jäljessä majaan, jossa hän iloissaan siitä, että taas näki kaikki rakkaat paikat, juoksi joka sopessa ja sitten portaita ylös parvelle, mutta siellä hän yht'äkkiä pysähtyi ja huusi hämmästyneenä: „Oi, iso-isä, minulla ei enää olekaan vuodetta!“

„Kyllähän sen taas saat“, kuului alhaalta, „enhän tiennyt sinun tulevan takaisin kotiin, tule nyt juomaan maitoa!“

Heidi astui alas ja istui korkealle tuolilleen entiselle paikallensa, tarttui kuppiinsa ja joi niin

ahnaasti, kuin jos ei hänelle iässään olisi semmoista herkkua tarjottu, ja kun hän syvästi hengittäen laski kupin pöydälle, sanoi hän: „Ei sentään mikään muu maailmassa ole niin hyvää kuin maito täällä meillä, iso-isä.“

Ulkoa kuului kimakka vihellys; kuin salama syöksyi Heidi ovesta ulos, koko vuohilauma tuli hypäten, ja juosten ja kirmaillen tunturin rinnettä alas ja Pekka keskellä joukkoa. Kun hän näki Heidin, jäi hän seisomaan paikallensa kuin maa-han juurtunut ja tuijotti sanatonna häneen. Heidi huusi: „Hyvää iltaa, Pekka“, ja juoksi keskelle laumaa: „Vieno! Pikku! tunnetteko minua vielä?“ ja vuohet varmaan heti tunsivat hänen äänensä, sillä ne kehnäsivät päätään häneen ja alkoivat innokkaasti määkyä ilosta. Heidi kutsui niitä kutakin nimeltä, ja ne juoksivat kuin vimmatut toistensa ohi päästäksensä hänen luokseen; kärsimätön Lieto hyppäsi korkealle ja kahden muun vuohen yli päästäksensä heti likelle, ja arka Lumikkokin oli niin rohkea, että se jokseenkin itsepintaisesti sysäsi syrjään suuren Turkkilaisen, joka kummastuneena niin tavattomasta röyhkeydestä kohotti partaansa ilmaan, siten osoittaaksensa, että hän se oli.

Heidi oli ihan haltioissaan saatuaan takaisin entiset seuralaisensa, hän syleili uudestaan ja uudestaan pientä siroa Lumikkoa, silitteli vilkasta Lietoa; ja vuohet sysäsivät hyväilemisillään kaikessa ystävytydessä hänet sinne tänne laumassa,

kunnes hän joutui Pekan läheisyyteen, joka aina vain seiso i samassa paikassaan.

„Tulepas nyt tänne, Pekka, ja sanohan toki minulle hyvää iltaa!“ huusi Heidi hänelle.

„Oletko sinä tullut takaisin?“ sai Pekka viimeinkin kummastukseltaan lausutuksi, hän lähestyi sitten Heidiä ja tarttui hänen käteensä, joka jo kauan oli ollut hänelle ojennettuna, sitten kysyi hän niinkuin aina ennenkin kotiin päin palatessansa iltasin: „Tuletko huomenna taas mukaan?“

„Huomenna en, mutta ylihuomenna ehkä, sillä huomenna minun täytyy mennä isoäidin luo“.

„Se on hyvä, että tulit kotiin“, sanoi Pekka ja väänteli jos jollakin lailla kasvojaan äärettömästä mielihyv ästä. Sitten teki hän lähtöä, mutta niin vaikeaksi kuin nyt ei se koskaan ennen ollut hänelle käynyt; kun hän houkutuksilla ja uhkauksilla viimeinkin sai vuohensa kootuiksi ympärilleen, ja Heidi, toinen käsivarsi Vienon, toinen Pikun pään päälle laskettuna, käveli majaa kohden, kääntyivät kaikki vuohet vielä kerran takaisin ja juoksivat hänen jälkeensä. Heid in täytyi vuohinensa mennä omettaan ja sulkea ovi, muuten ei Pekka koskaan olisi päässyt pois laumoinensa. Kun Heidi tuli takaisin majaan, näki hän vuoteensa taas kuntoon asetettuna, kauniina ja korkeana. Nuori heinä tuoksui hyv ältä ja iso isä oli sen ylitse levittänyt puhtaat lakanat. Heidi

meni suurella mielihyvällä levolle ja nukkui niin suloisesti, ettei hän yhteen vuoteen ollut niin nukkunut. Yön kuluessa nousi iso-isä ainakin kymmenen kertaa vuoteeltaan ja kävi portaita ylös parvelle ja kuunteli tarkasti, nukkuiko Heidi ja oliko hänen unensa rauhallinen. Hän koetteli vielä kerran, sulkivatko heinät, joilla hän oli tukkinut luukun seinässä, tarkasti sen, sillä tästä lähtien ei kuun valo enää saanut päästä sisään. Mutta Heidi nukkui yhteen jaksoon eikä liikkunut askeltakaan enää unissaan, sillä hänen suuri palava toivonsa oli täytetty; hän oli nähnyt vuoret ilta-auringon loisteessa, hän oli kuullut honkien humisevan, hän oli jälleen kotonansa tunturilla. —

NELJÄSTOISTA LUKU.

Pyhänä, kun kirkonkelloja soitetaan.

Heidi seisoi tuulessa heiluvain honkain alla odottamassa iso-isää, joka aikoi alas „kylään“ noutamaan Heidin kirstua, sillä aikaa kun tyttönen kävisi isoäitiä tervehtimässä. Lapsi tuskin enää jaksoi odottaa sitä hetkeä, jona hän taas tapaisi isoäidin ja saisi kuulla miten leivät olivat hänelle maistuneet, mutta toiselta puolen ei aika kuitenkaan tuntunut hänestä pitkältä, sillä hän ei saanut kyllikseen kotoisen luonnon sävelistä, honkien huminasta ja vihannan nurmikon ja kullankeltaisten kukkien tuoksusta ja välkkeestä.

Iso-isä tuli ulos majasta, katsoi kerran vielä ympärillensä joka suunnalle ja sanoi sitten tyytyväisesti: „Noh niin, nyt voimme mennä“.

Sillä tänään oli lauantai ja sinä päivänä puhdisti ja järjesti Tunturisetä joka paikan, majan,

ometan ja koko ympäristön, se oli hänen tapansa, ja tänään oli hän toimittanut sen aamupäivällä ollaksensa päivällisen jalestä valmis seuraamaan Heidiä, ja kun hän nyt katsahti ympärillensä, huomasi hän kaikki olevan hyvin. — Vuohi-Pekan mökin luona erosivat he toisistansa ja Heidi juoksi sisään. Isoäiti oli jo tuntenut hänen askeleensa ja huusi ystävällisesti hänelle vastaan: „Tuletko, lapseni! Tuletko sinä taas?“

Sitten otti hän Heidin käden omiinsa ja piti sen kiinteästi niissä, sillä hän pelkäsi yhä vielä, että joku voisi riistää lapsen häneltä. Sitten täytyi isoäidin kertoa, miltä leivät olivat hänestä maistuneet, ja hän sanoi, että ne olivat olleet niin ravitsevia, että hän tänään oli paremmissa voimissa kuin moneen aikaan, ja Pekan äiti lisäsi siihen, että isoäiti oli peljännyt niitten loppuvan liian pian eikä senvuoksi uskaltanut syödä enempää, kuin yhden eilen ja tänään yhteensä, ja että hän varmaankin voimistuisi jokseenkin, jos hän noin viikon ajan suostuisi syömään joka päivä kokonaisen leivän. Heidi kuunteli Briitaa tarkasti ja vaipui vähäksi aikaa ajatuksiinsa. Vihdoin keksi hän keinon: „Minä tiedän jo, mitä teen, isoäiti“, sanoi hän iloissaan, „minä kirjoitan kirjeen Klaaralle, niin hän kyllä lähettää toisen verran tahi kaksikin kertaa niin monta leipä lisää, sillä minulla oli itselläni koko joukko samallaisia laatikoissani, ja kun ne otettiin minulta

pois, lupasi Klaara antaa minulle yhtä monta sijaan ja sen hän kyllä tekeekin“.

„Hyvä Jumala“, sanoi Briita „tarkoitus kyllä on hyvä; mutta ajattelepas, että ne kuivettuvat. Jos silloin tällöin olisi joku ropo liikenemään, niin niitä kyllä saisi alhaalla „kylässä“ leipurilta; mutta minulla tuskin on varaa ostaa ruisleipää“.

Heidin kasvot loistivat ilosta: „Oi, minulla on hirmuisen paljo rahaa, isoäiti!“ huudahti hän riemuiten ja hypähti korkealle ilosta, „nyt minä tiedän, mitä minä niillä teen, joka ainoa päivä pitää sinun saada tuore leipä ja pyhänä kaksi ja Pekka saa käydä noutamassa niitä „kylästä“.

„Ei, ei lapseni“, epäsi iso-äiti, „sitä sinä et suinkaan saa tehdä, rahojasi et sinä ole sitä var-
ten saanut, sinun pitää antaa ne iso-isälle, niin hän määrää, mihin ne ovat käytettävät“.

Mutta Heidi ei antanut häiritä iloaan; hän riemuitsi ja hyppeli ympäri tupaa huudahtaen kerta toisensa jälkeen: „Nyt isoäiti saa syödä leipäsen joka päivä ja voimistuu ja tulee ihan terveeksi, ja — voi isoäiti“, huusi hän uudella ihastuksella, „sinä varmaankin taas tulet näkeväksi, ehkä siihen vain on syynä sinun voimattomuutesi“.

Isoäiti oli ääneti, hän ei hennonut häiritä lapsen iloa. Sinne tänne juostessaan sattui Heidi näkemään isoäidin vanhan laulukirjan ja siitä juolahti uusi, iloinen ajatus hänen mieleensä: „Isoäiti, nyt minä osaan lukeakin varsin hyvin,

luenko minä sinulle jonkun laulun vanhasta kirjastasi?”

„Oi lue“, pyysi isoäiti iloissaan odottomattomasta ehdotuksesta; „taidatko sinä todellakin lukea, lapseni, taidatko?”

Heidi oli kiivennyt tuolille ja ottanut alas kirjan, jota paksu pölypilvi seurasi, sillä kirja oli kauan ollut käyttämättä hyllyllä. Heidi puhdisti sen ja istui sitten pallille likelle isoäitiä ja kysyi, mitä hänen piti lukea.

„Mitä vain tahdot, lapseni, mitä vain tahdot“, isoäiti siirsi rukkinsa vähän syrjään ja odotti hartaasti.

Heidi käänteli lehtiä ja luki ensin hiljaa itseksensä sieltä täältä: „Tässä seisoo jotakin auringosta, minä luen sen sinulle isoäiti“. Ja Heidi aloitti, jota edemmäksi hän luki, sitä enemmän hän itsekin innostui ja sitä lämpimämmin hän myös luki:

„Oi päiväyt kulta,
Täynn' autuun tulta,
Sä kukkuloille,
Ja nurmikoille
Luot ihmevalosi virvoittavan.

Mun ruumiin' riutui
Ja maahan vaipui;
Vaan elpyneenä
Ja iloisena
Kasvoni jälleen luon taivahasen.

Sun ihmetyösi
Siell' silmän' löysi,
Ne kunniakses'
Loit, osoitukseks'
Ett' on sun voimasi puuttumaton.

Ja johon sitten
Luo hurskahitten
Surusta la'annut
Ja rauhan saannut
Ikuinen henkeni kohoaapi.

Jumala suuri
On väkevä juuri,
Sanansa syvä,
Tahtonsa pyhä
Ain' ijäisyytehen perustuvat.

Armonsä aina
Lohtua lainaa;
Mieleni nurjan,
Sydämmen kurjan
Puhtaaks' ja uudeksi aivan se luo.

Risti ja vaivat
Ne katoavat;
Asettuu hyrskyt,
Tyyntyypi myrskyt,
Aurinko uudet tuo toivehet taas.

Ilon ja uuden
 Onnellisuuden
 Jumala armas
 Antaapi taivaass',
 Mieleni sinne jo nyt ylenee“.

Isoäiti istui hiljaa, kädet ristissä ja selittämätön ilon loiste, semmoinen jota Heidi ei koskaan ennen ollut niissä nähnyt, kuvastui hänen kasvoillaan, vaikka kyyneleet valuivat hänen poskillensa. Kun Heidi vaikenä, pyysi hän: „Oi vielä kerran, Heidi, lue se vielä kerran minulle:

Risti ja vaivat
 Ne katoavat —“

Ja lapsi aloitti uudestaan ja luki omituisella ilolla hartaasti ja toivossa:

„Risti ja vaivat
 Ne katoavat;
 Asettuu hyrskyt,
 Tyyntyyppi myrskyt,
 Aurinko uudet tuo toivehet taas.

Ilon ja uuden
 Onnellisuuden
 Jumala armas
 Antaapi taivaass',
 Mieleni sinne jo nyt ylenee“.

„Oi Heidi, se valaisee! se valaisee sydämen! Oi minkä hyvän sinä minulle olet tänään tehnyt, Heidi!“

Kerta toisensa perästä lausui isoäiti uudestaan ilon ja lohdutuksen sanat ja Heidinkin kasvot loistivat ilosta, hän vain katsoi ja katsoi isoäitiin, joka kiitollisesti nosti päänsä taivasta kohden, ikäänkuin hän jo olisi uusilla kirkkailla silmillä nähnyt Jumalan kirkkaan taivaan. Semmoisena ei lapsi ollut häntä koskaan ennen nähnyt,

Ikkunaan koputettiin ja Heidi näki ulkona iso-isän, joka viittasi häntä tulemaan kotiin. Hän totteli heti, mutta ennätti kuitenkin vakuuttaa tulewansa huomenna takaisin ja jos hän Pekan kanssa menisikin laitumelle, palaisi hän kuitenkin puolen päivän aikaan takaisin, sillä se, että hän nyt taisi tehdä isoäidin sädämmen valoisaksi, iloiseksi, oli Heidille suurin onni, vielä paljon suurempi kuin kesäisen päivän viettäminen kukkasien ja vuohien seurassa. Briita juoksi hänen jälkeensä ovelle ja vei Heidille leningin ja hatun, jotta hän ottaisi ne mukaansa. Leningin otti hän käsivarrellensa, sillä hän ajatteli itseksensä, että iso-isä jo tunsu hänen, mutta hatun pani hän itse pintaaisesti luotaan. Briitta saisi kyllä pitää sen, Heidi ei sitä koskaan, ei koskaan panisi päähänsä. — Heidin sydän oli niin täynnä, että hänen heti täytyi ruveta iso-isälle kertomaan, kuinka hän oli iloinen siitä, että alhaalla „kylässä“ myös sai ostaa vehnäleipää isoäidille, kun vaan oli rahaa,

ja että isoäidille yht'äkkiä oli tullut niin valoisa ja hyvä olla, kun Heidi oli hänelle lukenut, ja kun hän oli lopettanut kertomuksensa, rupesi hän taas alusta ja sanoi luottamuksella: „Eikö niin, iso-isä, vaikkei isoäiti tahdo, niin sinä kuitenkin annat minulle kaiken rahan tuosta käärosta ja minä annan niistä joka arkipäivä yhden ja pyhänä kaksi Pekalle, että hän niillä ostaa leipää „kylästä“.

„Mutta vuode, Heidi“, sanoi iso-isä, „oikea vuode sinulle olisi tarpeellinen ja sitte jää sentään vielä rahaa moneksi leiväksi“. —

Mutta Heidi ei antanut iso-isällensä rauhaa; hän vakuutti, että hän nukkui paljon paremmin heinillä kuin milloinkaan patjavuoteellaan Frankfurtissa, ja rukoili niin hartaasti ja lakkaamatta iso-isää suostumaan hänen pyyntöönsä, että iso-isä viimein sanoi: „Rahat ovat sinun ja sinä saat tehdä niillä, mitä tahdot. — Monta vuotta voit niillä ostaa leipää isoäidille“.

Heidi riemuitsi: Heleijaa! Nyt ei isoäidin tarvitse koskaan enää syödä kovaa mustaa leipää, ja voi, iso-isä, nyt on kaikki niin hyvin, kuin ei meillä vielä eläessämme ole ollut!“ Ja Heidi hypähti korkealle ja riemuitsi kuin taivaan lintu ilosta. Mutta yht'äkkiä kävi hän taas ihan vakavaksi ja sanoi: „Oi, jos nyt rakas Jumala olisi heti antanut sen tapahtua, niinkuin minä niin hartaasti halusin, ei kaikki nyt olisikaan näin hyvin, minä olisin heti tullut kotiin ja minulla

olisi isoäidille ollut vaan muutama leipä, enkä olisi osannut lukea, josta isoäidille on niin suuri ilo; mutta rakas Jumala on antanut kaiken käydä paljoa paremmin, kuin minä ymmärsin toivoa; mummo sanoi sen minulle ja nyt kaikki onkin niin tapahtunut. Oi kuinka iloinen olen siitä, ettei rakas Jumala myöntynyt silloin, kun minä vaikeroin! Mutta nyt minä tahdon aina rukoilla, niinkuin mummo käski, ja aina kiittää Häntä, ja jos Hän ei aina anna tapahtua, niinkuin minä olen rukoillut, niin tahdon ajatella: nyt käy varmaan taas niinkuin Frankfurtissa, Jumalalla on jotain parempaa minulle mielessä. Mutta nyt rukoilemme joka päivä, iso-isä, eikö niin, emmekä koskaan enää unhoita sitä, ettei rakas Jumalakaan unhoittaisi meitä?“

„Mutta jos emme sittenkään rukoilisi“, mutisi iso-isä.

„Oi, meidän käy silloin huonosti, sillä rakas Jumala myös unhoittaa meidät ja antaa meidän mennä omia teitämme ja jos sitten käy onnettomasti ja vaikeroimme, niin ei kukaan ihminen sääli meitä, vaan kaikki sanovat: „Itsehän hän on ensin luopunut Jumalasta, joka olisi voinut häntä auttaa, ja nyt rakas Jumala myös hylkää hänet“.

„Se on totta, Heidi, keneltä olet sen kuullut?“

„Mummolta, hän on minulle kaikki selittänyt“.

Iso-isä kulki vähän matkaa ääneti, sitten sanoi hän itsekseen omissa ajatuksissaan: „Ja kun

kerran niin on, silloin se siksi jää; takaisin ei kukaan pääse ja kenen Herra Jumala on unhoittanut, sen hän on unhoittanut“.

„Oi, iso-isä, ei niin, hän pääsee takaisin, sen on mummo myöskin selittänyt, silloin käypi niin kuin minun kirjani kauniissa kertomuksessa. Siinähan et tosin tiedä mitenkä; mutta pian olemme kotona ja silloin saat kuulla, kuinka kaunis se kertomus on“.

Heidi joudutti askeleitansa, hän astui yhä vaan reippaammin viimeistä pengertä ylös — ja tuskin olivat he ylhäällä, kun Heidi jo irroitti itsensä iso-isän kädestä ja juoksi majaan. Iso-isä laski seljästään kopan, johon hän oli tyhjentänyt puolet kirstun sisällöstä, sillä koko kirstu olisi tullut hänelle liian raskaaksi kantaa. Sitte istui hän miettiväisenä lavitsalleen. Heidi tuli taas ulos kirja kainalossa.

„Kas se on oikein, iso-isä, että sinä jo istut siinä“, ja yhdellä hyppäykselle oli Heidi hänen luonaan ja oli jo avannut kirjansa, sillä hän oli niin monasti lukenut saman kertomuksen, että kirja itsestään aukeni siltä kohdalta. Nyt Heidi luki suurella osanotolla pojasta, joka isänsä kodissa oli ollut niin onnellinen. Hän seisoi ulkona kedolla, jolla hänen isänsä kauniit lehmät ja lampaat kävivät laitumella. Kauniiseen viittaansa puettuna ja nojaten paimen-sauvaansa ihaili hän auringon laskua, niinkuin tämä kaikki oli nähtävänä kuvassa. Mutta yht’äkkiä tahtoi hän tulla

itsenäiseksi; hän vaati kerran isältänsä koko perintönsä ja meni pois ja tuhlassi sen. Ja kun ei hänellä enää mitään ollut, täytyi hänen ruveta palvelijaksi eräälle talonpojalle ja sai paimentaa hänen sikojansa. Hänen vaatteensa olivat kulleet repaleiksi, ja ravinnokseen sai hän ainoastaan niukalta samaa ruokaa kuin siat. Silloin muisti hän, minkälainen hänen oli ollut olla isän luona, kuinka hyvä isä oli ollut häntä kohtaan ja kuinka kiittämätön hän itse oli ollut isällensä, ja hänen täytyi itkeä katumuksesta ja koti-ikävästä. Ja hän ajatteli: minä menen isäni tykö, pyydän häneltä anteeksi ja sanon hänelle: „Minä en ole ansainnut nimitettää sinun pojaksesi, vaan tee minut palvelijaksesi“. — Ja kun hän lähestyi isänsä huonetta, näki isä hänet jo kaukaa ja juoksi häntä vastaan. — „Mitä sinä nyt luulet iso-isä?“ keskeytti Heidi lukemistansa; „nyt sinä luulet, että isä vielä on suutuksissaan ja sanoo hänelle: „Sanoinhan minä sen!?“ Kuule nyt, mitä seuraa: „Ja isä sääli häntä, syleili ja suuteli häntä ja poika sanoi: „Isä, minä olen syntiä tehnyt taivasta vastaan ja Sinun edessä, enkä enää ole mahdollinen Sinun pojaksesi kutsuttaa“. Mutta isä sanoi palvelijoillensa: „Tuokaa tänne parhaat vaatteet ja pukekaa hänen yllensä, ja antakaa sormus hänen sormeensa ja kengät hänen jalkoihinsa. Ja tuokaa syötetty vasikka ja tappakaa se, ja syökäämme ja riemuitkaamme; sillä tämä minun poikani oli kuollut ja virkosi jälleen, hän oli ka-

donnut, ja on taas löydetty.“ Ja he rupesivat riemuitsemaan“.

„Eikö se ole ihana kertomus, iso-isä?“ kysyi Heidi, kun tämä yhä vielä oli vaiti eikä niinkuin lapsi oli odottanut, iloinnut eikä ihmetellyt sitä.

„On, Heidi, se on ihana kertomus“, sanoi iso-isä, mutta hän oli niin vakavan näköinen, että Heidi taas vaikenä ja rupesi ääneti katselemaan kuviansa. Kerran hän vielä asetti kirjan iso-isänsä eteen ja sanoi: „Katso, miten hyvä hänen olla“, osottaen sormellaan kotia palanneen kuvaa, jossa hän taas seiso i uusissa vaatteissaan isänsä luona hänen rakastettuna poikanansa.

Pari tuntia myöhemmin, kun Heidi jo oli syvään uneen vaipunut, nousi iso-isä pieniä portaita ylös parvelle; hän asetti lamppunsa likelle Heidin vuodetta, kuitenkin niin, ettei sen valo sopinut nukkuvan lapsen kasvoille. Heidi lepäsi siinä kädet ristissä eikä suinkaan ollut unhoittanut rukoilla, sillä rauhan ja autuaallisuuden tunne oli sijoittunut hänen ruusuisille kasvoille. Se mahtoi liikuttaa iso-isää, sillä hän seiso i siinä kauan, kauan ja katseli taukoomatta nukkuvaa lasta. Hänkin pani kätensä ristiin ja sanoi puoliääneen, pää kumarruksissa: „Isä, minä olen syntiä tehnyt taivasta vastaan ja sinun edessä, enkä ole mahdollinen sinun pojaksesi kutsutaa!“ Ja kaksi suurta kyyneltä vier i vanhuksen poskia alas.

Muutamia tunteja sen jälkeen, heti päivän koittaessa, seisoivat Tunturiset jo majansa edustalla ja katseli iloisin silmin ympärillensä. Sunnuntaiaamun loiste säteili vuorilla ja laaksoissa. Alhaalta laaksosta kajahtelivat aikaisimmat aamukellot ja ylhäällä hongissa lauloivat linnut iloisia aamulaulujansa.

Iso-isä meni tupaan takaisin. „Tule Heidi!“ huusi hän sieltä ylös parvelle, „päivä on jo nousut! Pue joku parempi leninki yllesi, niin menemme kirkkoon“.

Heidi ei vitkastellut, se ei ollut mikään tavallinen kutsumus, sitä täytyi hänen kiireesti noudattaa. Hetkisen kuluttua juoksi hän jo alas puettuna kauniiseen frankfurtilaiseen leninkiinsä, mutta pysähtyi suuresti kummastuneena iso-isänsä eteen. „Oi, iso-isä, tuommoisena minä en koskaan ole sinua nähnyt“, sai hän viimeinkin lausuneeksi, „etkä sinä ensinkään ole käyttänyt kaunistusta hopeanappista takkiasi, voi kuinka kaunis sinä olet pyhäpuvussasi“.

Vanhus silmäili ystävällisesti hymyillen lasta ja sanoi: „Niin sinäkin olet: tule nyt“. Hän otti Heidiä kädestä ja niin kulkivat he yhdessä tunturilta alas. —

Joka taholla kajahtelivat kellojen heleät äänet heitä vastaan ja yhä täydellisemmin ja raikkaammin, kuta edemmäksi he tulivat. Heidi kuunteli ihastuksella ja sanoi: „Kuuletko niitä, iso-isä? Nyt on ikäänkuin suurena juhvana“.

Alhaalla oli kaikki kylän väki jo kirkossa. He olivat juuri aloittaneet virren, kun iso-isä Heidin kanssa astui sisään ja istui viimeiselle penkille. Mutta se, joka istui häntä lähinnä, nykäsi kyynäspäällään naapuriansa ja sanoi: „Oletko sinä huomannut, että Tunturisetä on kirkossa!“

Ja ny'itty nykäsi taas vuorostaan seuraavaa, niin että ennen pitkää joka taholla kuiskailtiin: „Tunturisetä! Tunturisetä!“ ja melkein joka naisen täytyi vähän kääntää päätään ja useimmat heistä eksyivät vähän säveleestä, niin että lukkarille kävi sangen vaikeaksi johtaa laulua. Mutta kun pappi sitte aloitti saarnansa, katosi hajamielisyys taas kokonaan, sillä hänen sanoissaan ilmaantui niin harras kiitoksen ja ylistyksen tunne, että se valtasi koko seurakunnankin, niin että jokaisesta läsnäolijasta tuntui siltä, kuin joku suuri ilo olisi hänelle tapahtunut. Kun jumalanpalvelus oli loppunut, astui Tunturisetä ulos kirkosta pitäen lasta kädestä ja suuntasi askeleensa pappilaa kohden ja kaikki, jotka seurasivat häntä, ja ne, jotka ennen häntä olivat ulkona, katsoivat hänen jälkeensä ja useimmat kävelivät samaan suuntaan hänen kanssansa nähdäksensä, menisikö hän todellakin pappilaan, ja sen hän tekikin. Silloin kokoontuivat kaikki ryhmiin ja keskustelivat kiihkeästi päivän tavattomasta tapauksesta, Tunturisedän kirkonkäynnistä, ja katsoivat levottomina pappilaan päin nähdäksensä, josko Tunturisetä palaisi sieltä vihoissaan ja kiukuissaan, vaiko pa-

pin ystävänä, sillä he eivät ensinkään tienneet, mistä syystä vanhus oli tullut alas tunturilta ja mitä hän sillä oikeastaan tarkoitti.

Mutta useimmissa oli kuitenkin mielipide jo muuttunut hänen eduksensa ja he sanoivat toinen toisillensa: „Ei suinkaan Tunturisetä sentään ole niin paha kuin sanotaan; näkeehän sen heti, miten hellästi hän pitää pienokaista kädestä?“ Ja toinen taas vastasi: „Senhän minä aina olen sanonut, eikä hän papinkaan luokse menisi, jos hän olisi niin perin paha; silloinhan hänen täytyisi peljätä, ihmiset liioittelevat niin usein“. Ja leipuri sanoi: „Minähän sen kuitenkin kaikkein ensimmäiseksi sanoin; milloinka pienoinen lapsi, jolla on ruokaa ja juomaa ja kaikkea hyvää, mitä hän tahtoo ja toivoo, jättää sen kaiken ja halajaa takaisin iso-isän luo, jos tämä on paha ja hurja, niin että lapsen täytyisi peljätä häntä?“ Ja niin sai suopeampi mieliala yhä enemmän vallan heissä, kun naisetkin saapuivat seuraan ja kertoivat, mitä olivat kuulleet Vuohi-Pekan Briitalta ja isoäidiltä, ja niiden puheista päättäen oli Tunturisetä ihan toisenlainen, kuin yleisesti tähän asti oli luultu, niin että kokoontuneista tuntui enemmän siltä, kuin olisivat he seisoneet siinä odottamassa vanhaa kauvan kaivattua ystävää toivottaakseen häntä tervetulleeksi. —

Sillä aikaa oli Tunturisetä tullut pastorin lukuhuoneen ovelle ja kolkuttanut sitä. Herra pastori aukaisi ja astui vilkkaasti häntä vastaan eikä

ensinkään näyttänyt kummastuneelta, niinkuin olisi voinut luulla, vaan siltä kuin hän olisi häntä odottanut; Tunturisedän kirkossa olo ei varmaankaan ollut jäänyt herra pastorilta huomaamatta. Hän tarttui vanhuksen käteen ja pudisti sitä useamman kerran niin sydämmellisesti, ettei Tunturisetä aluksi saanut sanaakaan lausutuksi, sillä hän ei ollut odottanut niin ystävällistä vastaanottoa. Hän tointui kuitenkin taas ja sanoi: „Minä tulen pyytämään, että herra pastori olisi niin hyvä ja unohtaisi ne sanat, jotka lausuin tunturilla, ettekä enää lukisi sitä minulle viaksi, että silloin vastustin teidän neuvoanne. Te olitte oikeassa, herra pastori, ja minulla oli väärin, mutta nyt minä tahdon seurata teidän neuvoanne ja muuttaa talveksi alas „kylään“, sillä tämä lapsi on arka, ja kova vuoden aika tunturilla on hänelle liian rasittava, ja jos ihmiset täällä tulisivatkin katsomaan minua vähän karsaasti niinkuin semmoista, johon ei ole luottamista, niin en minä ole parempaa ansainnutkaan, mutta ettehän te, herra pastori, sitä kuitenkaan tee“?

Ystävällisen papin silmät loistivat ilosta, hän otti vielä kerran vanhuksen käden omaansa ja sanoi liikutettuna: „Naapuri, te olette olleet parhaimmassa kirkossa jo ennen, kuin tulitte tänne minun kirkkooni; olen siitä niin iloinen! Eikä teidän tarvitse katua, että jälleen tahdotte tulla tänne ja elää meidän kanssamme. Minun luokseni olette rakkaana ystävänä ja naapurina aina

tervetullut ja minä aion viettää monta talvi-iltaa iloisesti teidän luonanne, sillä teidän seuranne on minulle arvokas ja rakas, ja pienokaiselle tässä tulemme myöskin hankkimaan hyviä ystäviä". Herra pastori pani ystävällisesti kätensä Heidin tummille kiharille ja talutti häntä kädestä, kun hän saattoi iso-isää ulos portaille, ja vasta siellä hän hyvästeli heitä, niin että koko heidän ympärään seisova kansa saattoi nähdä, miten herra pastori aina uudelleen ja uudelleen puristi Tunturisedän kättä, ikäänkuin tämä olisi ollut hänen paras ystävänsä, josta hän tuskin voi erota. Tuskin oli pappi sentähden sulkenut oven jälkeensä, ennenkuin koko seurakunta riensi Tunturisetää vastaan, jokainen tahtoi olla ensimmäinen, ja niin monta kättä ojennettiin hänelle yht'aikaa, ettei hän tiennyt mihin niistä ensin tarttua. Joku huudahti hänelle: „Se on hupaista! se on hupaista, setä, että kerran taas käytte meitä katsomassa!“ ja toinen taas: „Minäkin olen usein toivonut taas kerran saada puhua sanasen teidän kansanne, setä“. Ja samaan tapaan kajahteli joka suunnalta, ja kun setä sitten ystävällisiin puhuteluihin vastasi, että hän aikoi siirtyä talveksi entiseen asuntoonsa alas „kylään“ ja taas elellä vanhojen tuttujensa kanssa yhdessä, kiihtyi yleinen riemu oikein myrskyiseksi ja näytti ihan siltä, kuin Tunturisetä olisi ollut koko „kylän“ enin rakastettu henkilö, jota jokainen oli suuresti kaivannut. Useimmat saattoivat iso-isää ja lasta pit-

kän matkan ylös tunturin rinnettä ja hyvästi jättäessään vaati jokainen heistä Tunturisetää käymään luonansa, kun hän taas palaisi kylään. Kun saattajat erosivat hänestä ja lähtivät astumaan vuoripolkua alas kylään, pysähtyi vanhus ja katseli kauan heidän jälkeensä, ja hänen kasvoilleen levisi niin lempeä loiste, että näytti siltä, kuin olisi päivyen valo tullut hänen omasta sydämeästään. Heidi katseli häneen herkeämättä ja sanoi iloisesti: „Iso-isä, tänään sinä olet kauniimpi kuin koskaan ennen“,

„Niinkö arvelet“, hymyili iso-isä. „Niin, katso, Heidi, minua on tänään kohdannut onni, jota en suinkaan ole ansainnut. Tuntuu niin hyvältä elää rauhassa ja sovussa Jumalan ja ihmisten kanssa. Rakas Jumala tarkoitti parastani sillä, että hän lähetti sinut luokseni ylös tunturille“. Vuohi-Pekan majalle saavuttuansa aukaisi iso-isä heti oven ja astui sisään: „Jumala antakoon hyvää päivää, isoäiti“, huudahti hän, „emmeköhän taas ala paikkailla tupaa, ennenkuin myrskyt tulevat“.

„Hyvä Jumala, se on setä!“ huusi isoäiti iloisella kummastuksella. „Että minulle sekin ilo vielä piti suotaman elämässäni! että minä kuitenkin kerran saan kiittää teitä kaikesta, mitä meille olette tehneet, setä! Jumala teitä palkitkoon! Palkitkoon sen Jumala!“

Ja vavisten ilosta ojensi vanha isoäiti kätensä vastatulleelle, joka sydämmellisesti pudisteli

sitä, sitten pitkitti hän pitäen kiinni sedän kädestä: „Ja yksi pyyntö on minulla vielä sydämelläni, setä: Jos minä joskus olen loukannut teitä, niin älkää rangaisko minua sillä, että vielä kerran laskette Heidin luotanne, ennenkuin minä lepään kirkomaassa. Oi, te ette tiedä, mikä aarre tämä lapsi on minulle!“ ja hän syleili Heidiä, joka jo oli hiipinyt hänen luokseen.

„Olkaa huoleti, iso-äiti“, rauhoitti häntä setä; „siten en tahdo rangaista teitä enkä itseänikään, tästä lähin jäämme kaikki toinen toisemme luo pitkäksi aikaa, jos Jumala sen sallii“. —

Nyt Briita hieman salaperäisesti otti sedän erikseen erääseen huoneen nurkkaan ja näytti siellä hänelle kaunista sulkahattua sekä kertoi, mitenkä asianlaita oli, ja ettei hän luonnollisesti voinut ottaa semmoista lahjaa.

Mutta iso-isä katsoi sangen tyytyväisesti Heidiinsä ja sanoi: „Hattu on hänen, ja jos hän ei sitä enää tahdo panna päähänsä, niin hänellä on oikein, ja jos hän on sen sinulle antanut, niin ota sinä se vaan vastaan“.

Briita oli tästä odottamattomasta päätöksestä suuresti iloisissaan: „Se on varmaankin enemmän kuin kymmenen markan arvoinen, katsokaapas vain!“ iloisissaan kohotti hän sen korkealle ilmaan. „Minkä erinomaisen siunauksen se Heidi sentään sieltä Frankfurtista on tuonut kotiin! Minun on jo monasti täytynyt ajatella, eikö olisi parasta,

että lähettäisin Pekkanikin vähäksi ajaksi sinne; mitä te siihen sanoisitte, setä?"

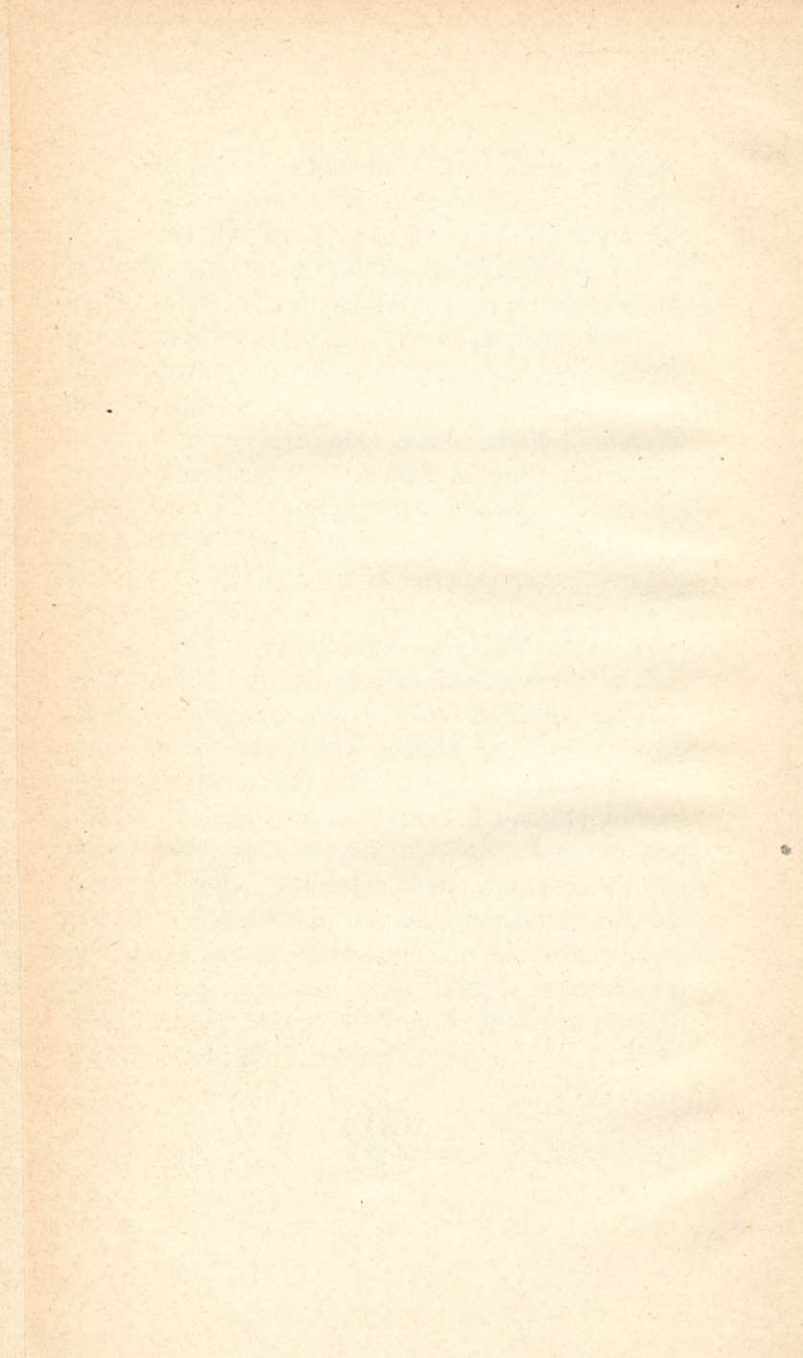
Sedän silmät säihkyivät veitikkamaisesti. Hän arveli, ettei se olisi Pekalle vahingoksi; mutta neuvoi Briittaa odottamaan sopivaa tilaisuutta siihen.

Samassa vastamainittu henkilö syöksähtikin sisään, mutta kolautti ensin päänsä oveen niin kovasti, että joka paikka ritisi; nähtävästi oli hänellä kiire. Hengästyneenä ja läähättäen pysähtyi hän keskelle tupaa ja ojensi kirjettä kädessään. Sekin oli seikka, jommoista ei ennen ollut tapahtunut: kirje, päällekirjoitus Heidille, hän oli saanut sen alhaalla „kylän“ postilaitoksesta. Kaikki istuivat pöydän ympärille odottamaan. Heidi aukaisi kirjeensä ja luki sen ääneen ja tarkertumatta. Se oli Klaara Sesemannilta. Hän kertoi siinä, miten ikävä hänen oli ollut Heidin lähdettyä, ja että hän töin tuskin saattoi sitä enää kestää; sentähden oli hän niin kauan pyytänyt isältänsä, kunnes tämä oli luvannut jo seuraavana syksynä asettaa heidän kylpyretkensä Ragatziin, ja mummo aikoi myös mukaan, hän tahtoi käydä tervehtimässä Heidiä ja iso-isää tunturilla. Ja mummo käski vielä sanoa Heidille, että hän oli tehnyt oikein siinä, kun oli tahtonut viedä isoäidille vehnäleipäset, ja jottei isoäidin tarvitsisi syödä niitä kuiviltansa, oli kahvi lähetetty jalestä päin, se oli jo matkalla, ja kun mummo itse tulisi tunturilla käymään, piti Heidin viedä hänet isoäitiä tervehtimään.

Siitä syntyi sitten niin suuri ilo ja ihmetys, kun kaikki uutiset koskivat heitä jokaista yhtä likeltä, ettei itse iso-isäkään huomannut, miten nopeasti aika kului ja kuinka myöhäinen jo oli, ja kaikki olivat he niin tyytyväiset ja iloiset tulevien päivien yhdessä olost, sekä ehkä vielä enemmän tämänpäiväisestä, että isoäiti lopulta sanoi: „Kaikkein suloisinta on kuitenkin kun vanha ystävä kerran taas tulee ja antaa meille kätensä niinkuin ennen muinoin; se synnyttää lohduttavaisen tunteen siitä, että kerran vielä saamme tavata ne, jotka meille ovat olleet rakkaita. Tulettehan te taas pian käymään täällä, setä, ja lapsi varmaan huomenna jo.

Se lupaus vahvistettiin isoäidille käden lyönillä, mutta nyt oli jo aika lähteä kotiin ja iso-isä kulki Heidin kanssa ylös tunturille, ja niinkuin heleät aamukellot likeltä ja kaukaa olivat kutsuneet heitä alas, niin saattoivat rauhalliset iltakellot heidät jälleen takasin ilta-auringon loisteessa välkkyvälle majalle. — Mutta kun mummo tulee syksyllä, valmistaa hän varmaan Heidille niinkuin isoäidillekin monta odottamatonta iloa, ja varmaankin saadaan heinäparvelle oikea vuode, sillä missä mummo vaan liikkuu, sielä tulevat asiat heti niin ulkonaiset kuin sisällisetkin oikeaan järjestykseensä.

Suom. last. kirj. 5.

Nuorten... 12

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 101 5932

Nuorten kirjoja

1. **Vanhoja tarinoita.** Suomalaisten kansansatujen mukaan kerrottuina. Kuvittanut *Väinö Hämäläinen*. 1: 25.
2. **Nuorten runoja,** kirjoittanut *J. H. Erkkö*. Rakkaus isänmaahan ja omaan kansaan ovat runojen pääaihe. 1: 25.
3. **Leikki ja työ.** Lauluja ja kertomuksia, kirjoittanut *Hilda Käikoski*. Kuvat piirtänyt Ester Hjelt. 2: 25.
4. **Lokkiluoto.** Reipas seikkailukirja, kirjoittanut *Jules Sandeau*. Suomentanut *Samuli S.* Runsaasti kuvia. 1: 75.
5. **Paroni von Munkhausenin retket ja seikkailut.** Uusi laitos. Suomensi *Samuli S.* Runsaasti kuvia. 1: 50.
6. **Valikoima satuja,** kirjoittanut *Tyko Hagman*. Kuvittanut Ester Cajanus. 2: 25.
7. **Gulliverin matkat kaukaisilla mailla,** kirjoittanut *Jonathan Swift*. Mukailemalla suomentanut *Samuli S.* 2 mk.
8. **Tuhannen ja yhden yön tarinoita.** Ensimmäinen sarja. Suomen lapsille kertonut *Helmi Setälä*. Runsaasti kuvia. 1: 75.
9. **Valikoima H. C. Andersenin satuja.** Suomentanut *Helmi Setälä*. Kaunistettu 50 professori Hans Tegnerin piirtämällä kuvalla. 1: 85.
10. **Ihminen ja eläin.** Tositarinoita elämäni tien varrelta. Kasvavalle nuorisolle kirjoittanut *Tyko Hagman*. Kuvilla. 2: 25.
11. **Robinson Crusoen elämä ja kummalliset seikkailut,** kirj. *Daniel De Foe*. Suomeksi toimitti *Samuli S.* 36 kuvaa 2: 50.
12. **Pikku Heidi.** Oppi- ja vaellusvuosinaan, kirjoittanut *Johanna Spyri*. Suomentanut. Kuvilla kaunistettu. 2: 25.
13. **Niilo Grubben seikkailut.** Kertomus mustalaisista ja hevosvarkaista, kirjoittanut *Börge Janssen*. Suomentanut *Helmi Setälä*. 21 kuvaa.
14. **Yksin maailmalla.** Savoijalais-pojan elämäkerta, kirjoittanut *Adolf Langsted*. Suomentanut *Edla Nord*. Kuvilla. 1: 85.
15. **Tuhannen ja yhden yön tarinoita.** Toinen sarja. Suomen lapsille kertonut *Helmi Setälä*. Runsaasti kuvitettu. 1: 75.

Kustannusosakeyhtiö Otava
Helsingissä

Hinta 2: 25